

लिडकॉम

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मयादित, मुंबई

महाराष्ट्रं शासनाचा उपद्वरप

PER TOTAL PER TO

नफा तोटा पत्रक व ताळेबंद २०१८-२०१९

-: नोंदणीकृत कार्यालय :-बॉम्बे लाईफ बिल्डींग, ५ वा मजला, ४५, वीर नरीमन रोड, फोर्ट, मुंबई-४०० ००१.

दूरध्वनी क्रमांक - ०२२-२२०४ ७१५७, २२०४ ४१८६

फॅक्स : ०२२-२२८३ ५८८१

E-mail: mktprod@lidcom.co.in / admin@lidcom.co.in

Website: www.lidcom.co.in

लिडकॉम

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम

४५ वार्षिक अहवाल

आणि

नफा तोटा पत्रक व ताळेबंद २०१८-२०१९

-: नोंदणीकृत कार्यालय:-

बॉम्बे लाईफ बिल्डींग, ५ वा मजला, ४५, वीर नरीमन रोड, फोर्ट, मुंबई-४०० ००१.

दूरध्वनी क्रमांक - ०२२-२२०४ ७१५७, २२०४ ४१८६

फॅक्स : ०२२-२२८३ ५८८१

E-mail: mktprod@lidcom.co.in / admin@lidcom.co.in

Website: www.lidcom.co.in

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

अनुक्रमणिका

क .	विषय पृष्ठ क्र.
१.	संचालक मंडळ०४
٦.	संचालक मंडळाचा अहवाल०५ ते ११
₹.	वैधानिक लेखापरिक्षकांचा अहवाल१२ ते ३०
8.	भारताचे नियंत्रक व महालेखा परिक्षक यांचे भाष्य३१ ते ३४
ц.	३१ मार्च २०१९ रोजीचे ताळेबंद व नफा तोटा पत्रक३५ ते ३९
ξ.	लेख्यांचा भाग असलेल्या लेख्यांवर टीपण्या४० ते ५६

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

सन २०१८-१९ या आर्थिक वर्षातील संचालक मंडळ

१) श्री. दिनेश वाघमारे, (भा.प्र.से) (दि. २३/१/२०२० पर्यंत) अध्यक्ष

२) श्री. राजेश ढाबरे, (भा.रा.से) (दि. ३०/६/२०२० पर्यंत) व्यवस्थापकीय संचालक

३) प्रधान सचिव संचालक

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई

४) व्यवस्थापकीय संचालक संचालक

महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

सध्याचे संचालक मंडळ

१) श्री. सुमंत भांगे, (भा.प्र.से) अध्यक्ष

२) श्री. दिनेश डिंगळे व्यवस्थापकीय संचालक

३) सचिव संचालक सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई

४) व्यवस्थापकीय संचालक संचालक

महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

<u>बँकर्स</u> स्टेट बँक ऑफ इंडिया, मुंबई

अंतर्गत लेखा परीक्षक मे. सिंघानिया आणि असोसिएट्स सनदी लेखापाल, मुंबई वैधानिक लेखा परीक्षक मे. मेहता कोठारी आणि कंपनी सनदी लेखापाल, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

संचालक मंडळाचा अहवाल

प्रति

सन्माननीय सदस्य, संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ, मर्यादित, मुंबई – ४००००१.

महोदय,

महामंडळाच्या ३१ मार्च २०१९ ला संपलेल्या वर्षासाठी ४५ वा वार्षिक अहवाल आणि लेखापरिक्षित लेखा अहवाल आपणापुढे सादर करण्यात आम्हाला आनंद होत आहे.

१) वित्तीय निष्कर्ष:

महामंडळाच्या चालू वर्षातील आणि मागील वर्षातील आर्थिक कामगिरीसंबंधी आढाव्यानुसार आकडेवारी खालीलप्रमाणे आहे.

तपशील	३१.०३.२०१९ (रु.)	३१.०३.२०१८ (रु)
घसारा पूर्व आणि तरतुदीपूर्व नफा – तोटा	१५,१३,४१,०९७	१७,६६,११,३१६
चालू वर्षासाठी घसारा आणि तरतूद	१,५५,८२,१५०	५१,३०,८३५
घसारा व तरतूदीनंतर निव्वळ नफा / तोटा	१३,५७,५८,९४७	१७,१४,८०,४८१
अपवादात्मक बाबी	0	0
अपवादात्मक बाबी पूर्व व करपूर्व नफा	१३,५७,५८,९४७	१७,१४,८०,४८१
असाधारण बाबी	0	0
करपूर्व नफा	१३,५७,५८,९४७	१७,१४,८०,४८१
चालू कर खर्च	0	0
स्थगित कर खर्च	४९,१३,१६६	१४,३५१
चालू काळातील कार्यरत परिचालनातील नफा / तोटा	१४,०६,७२,११३	१७,१४,९४,८३२
अकार्यरत परिचालनातील नफा/तोटा	0	0
अकार्यरत परिचालनातील कर खर्च	0	0
अकार्यरत परिचालनातील करोत्तर नफा	0	0
सर्वसाधारण राखीव निधीत वर्ग केलेला/समायोजित नफा/तोटा	0	0
मूळ प्रतिभाग उपार्जन	३२.५६	३९.६९
विरलीकृत प्रतिभाग उपार्जन	३२.५६	३९.६९

() लिडकॉम

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

२) इतर वित्तीय माहिती:

भाग भांडवल :

- क) महाराष्ट्र शासनाकडून महामंडळाला, भागभांडवल अंशदान प्राप्त झाले.
- ख) महाराष्ट्र शासनाच्या शासन निर्णय क्र. सी.व्ही.एम./१०९७/१३१५४/ एस.सी.ए-२ दि. १०.०३.१९९८ अन्वये महामंडळाच्या, अधिकृत भाग भांडवलात रु.५.०० कोटी वरून रु.५०.०० कोटीपर्यंत वाढ करण्यात आली होती. भागधारकांच्या दि.१६/०३/१९९९ च्या विशेष सर्वसाधारण सभेत भागधारकांनी या भांडवल वाढीला एका विशेष ठरावाद्वारे संमती दिली. यानंतर पुन्हा महाराष्ट्र शासनाच्या शासन निर्णय क्र. सी. व्ही. एम./२००६/अ.क्र.२५७/एस.सी.ए-२ दि.०८/०५/२००९ अन्वये महामंडळाच्या अधिकृत भाग भांडवलात रु. ५०.०० कोटी वरुन रु. ७३.२१ कोटी पर्यंत वाढ करण्यात आली. दि. ३१/०३/२०१० च्या विशेष सर्वसाधारण सभेत महामंडळाच्या भागधारकांनी विशेष ठराव संमत करून भांडवल वाढीला संमती दिली.

दि.३१/०३/२०१९ या दिवशी महामंडळाचे भरणा झालेले व वितरित भागभांडवल रु.४३.२१ कोटी आहे. रु.२६३.०० कोटी भाग आवेदन व प्रलंबित रक्कमेचे नियत वाटप दर्शविण्यात आले आहे.

नवीन योजना :

अनु. जातीतील चर्मकार समाजातील लाभार्थीसाठी २० कलमी कार्यक्रमांतर्गत विविध विकास योजनांची अंमलबजावणी केली आहे. आर्थिक वर्ष २०१८-१९ कालावधीत महामंडळाने लाभार्थ्यांना विविध योजनांतर्गत रु.१७९.६२ लाखाचे कर्जवाटप केले आहे.

किरकोळ ऋणको :

रु. ८३९.८२ लाख रक्कमेचे व्यापारी ऋणको आहेत. यापैकी, संशयास्पद व्यापारी ऋणकोंची संख्या निरंक आहे. बाकी उर्वरित रु.८७२.७३ लाख येणे वसूल होण्याजोगे आहे. महामंडळाचे बहुतांशी ग्राहक सरकारी आणि निमसरकारी संस्था आहेत.

उत्पादन:

सध्या महामंडळ मुख्यतः आरक्षी (पोलीस), कारागृहे आणि गृहरक्षक दल (होमगार्डस्) यांचेसाठी टाचा असलेल्या पादत्राणांचे (बुटांचे) उत्पादन करते. याशिवाय औद्योगिक सुरक्षिततेसाठी उपयुक्त अशी सुरक्षा पादत्राणे व अतिरिक्त नवी उत्पादने निर्माण करीत आहे. महापालिका, जिल्हा परिषदा यांच्या मागणीनुसार कोल्हापुरी चपलांचे उत्पादन देखील केले जाते.

या चालू वर्षात कोल्हापूर, दर्यापूर, हिंगोली येथील तीन पादत्राण उत्पादन केंद्रे आणि सातारा येथे एक चामडे कमावण्याचे केंद्र सातत्याने कार्यरत ठेवले गेले.

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

विपणन:

मागील वर्षातील रु. २६९.१६ लाख उलाढालीच्या तुलनेत या वर्षीची उलाढाल घटून रु. २७.९६ लाख झाली. महामंडळाच्या कोल्हापूर, दर्यापूर, हिंगोली येथील उत्पादन केंद्रांच्या जागीच आपली विक्री केंद्रे देखील आहेत. वांद्रे (मुंबई), धुळे, सोलापूर, नांदेड, जळगांव आणि वाशी या ठिकाणांवर महामंडळाची विक्री भांडारे आहेत.

सर्वसाधारण :

महामंडळाने केलेल्या सातत्यपूर्ण पाठपुराव्यामुळे राज्य शासनाने शासन निर्णय क्र. सीएसपीओ/१०८८/(२०५६) आय एन डी-६ दि. ०२/०१/१९९२ जारी करून सर्व शासकीय आणि निमशासकीय विभागांना त्यांना आवश्यक असणाऱ्या चामडी वस्तू व पादत्राणे लिडकॉम कडून विकत घेण्याचे निर्देश दिले आहेत. या शासन निर्णयामुळे महामंडळाला यावर्षीचे उत्पादन आणि विक्री वाढवणे शक्य झाले आहे. या सर्व उत्पादनांचे दर सरकारने स्थापन केलेल्या समितीने निश्चित केले आहेत.

३) संचालक मंडळ बैठका :

आर्थिक वर्ष २०१८-१९ मध्ये दि. १४.०६.२०१८, ०२/११/२०१८, १३/०२/२०१९ आणि २८/०३/२०१९ या चार दिवशी संचालक मंडळाच्या चार बैठका झाल्या.

४) व्यावसायिक कामकाजाचा आढावा आणि भविष्यासाठी दृष्टिकोन :

महामंडळाने मागील वर्षी मिळवलेल्या रु. १७१४.९४ लाख नफ्याच्या तुलनेने या वर्षी रू. १४०६.७२ लाख इतका नफा मिळवला. या वर्षी अधिक चांगले निष्कर्ष येतील याबाबत तुमचे संचालक आशावादी आहेत.

तुमच्या महामंडळाला नेहमीपेक्षा अधिक मोठी लक्ष्ये गाठता यावीत यासाठी वेळोवेळी राबविल्या जाणाऱ्या विपणन नितीसह् नवनवीन विपणन नीती राबविण्याचे नियोजन महामंडळ करत आहे. नफा मिळविण्याच्या क्षमतेत वाढ होणे जसे आव्हानात्मक असणे अपेक्षित आहे पण नियोजित आराखड्यांच्या आणि नीतींच्या अंमलबजावणीमुळे येत्या वर्षांमध्ये उलाढाल आणि नफा दोन्ही बाबतीत मोठी वाढ अपेक्षित आहे.

५) हे वित्तीय विवरणपत्र ज्या आर्थिक वर्षासाठी आहे व ज्या आर्थिक वर्षाची अखेर आणि वित्तीय अहवालाचा दिनांक या मधील काळात घडलेल्या तसेच महामंडळाच्या वित्तीय स्थितीवर परिणाम करू शकतील असे काही प्रत्यक्ष बदल आणि बांधिलकी, असल्यास.

हे वित्तीय विवरणपत्र ज्या आर्थिक वर्षासाठी आहे त्या आर्थिक वर्षाची अखेर आणि वित्तीय अहवालाचा दिनांक या मधील काळात घडलेल्या तसेच महामंडळाच्या वित्तीय स्थितीवर परिणाम करू शकतील असे कोणतेही लक्षणीय बदल आणि बांधिलकी अशी घटना नाही.

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

६) परकीय चलनातील उत्पन्न व खर्च :

आढावा वर्षात परकीय चलनातील कोणतीही रक्कम महामंडळाकडे आलेली नाही आणि खर्चही झालेली नाही.

७) महामंडळाचे जोखीम व्यवस्थापन धोरणाचा विकास आणि त्याची अंमलबजावणी याबाबतचे विवरण

महामंडळाच्या अस्तित्वाला धोका निर्माण होईल असा कोणताही जोखीम अगदी नगण्य असल्यामुळे महामंडळाचे कोणतेही जोखीम व्यवस्थापन धोरण ठरलेले नाही. मात्र, संचालक मंडळ आवश्यक असेल तेव्हा जोखीम व्यवस्थापन धोरनाचा आढावा घेत असते.

८) महामंडळाच्या निगमीय सामाजिक जबाबदारी पुढाकार विषयक धोरणाचा विकास आणि त्याची अंमलबजावणी याबाबतचे तपशील

कंपनी अधिनियम २०१३ नुसार महामंडळाच्या निगमीय सामाजिक जबाबदारी पुढाकार विषयक धोरणाचा विकास करण्याची प्रक्रिया महामंडळात सुरू आहे.

९) कंपनी अधिनियम २०१३ मधील उपविधी १८६ अन्वये केलेल्या कर्ज, हमी अथवा अन्य गुंतवणुकीचा तपशील महामंडळाने कंपनी अधिनियम २०१३ मधील उपविधी १८६ मध्ये वर्णन केल्यानुसार कोणताही कर्जे, हमी दिलेली नाहीत आणि गुंतवणूक केलेली नाही, सबब सदर उपविधी लागू नाही.

१०) संबंधित पक्षकार यांच्याशी केलेले करार अथवा व्यवस्था यांचा तपशील

कंपनी अधिनियम २०१३ नुसार महामंडळाने संबंधित पक्षकार यांच्याशी कोणतेही करार अथवा व्यवस्था केलेल्या नाहीत.

११) लेखापरीक्षक आणि कार्यरत कंपनी सचिव यांनी त्यांच्या अहवालात अर्हताविषयक केलेल्या टिपण्या, रोखून ठेवलेल्या बाबी किंवा प्रतिकूल शेरे अथवा अस्वीकरण याबाबतचे स्पष्टीकरण

लेखापरीक्षकांच्या लेख्यांबाबतच्या अहवाला संदर्भात सांगायचे तर, त्यांनी माल साठा नोंदी ठेवण्याबाबत, इ. बाबतीत काही विसंगती नोंदिवल्या होत्या. व्यवस्थापनाने त्याबाबत आवश्यक असतील ती पावले उचलण्याचा आणि कृती करण्याचा निर्णय घेतलेला आहे..

१२) वार्षिक विवरणपत्रे :

कंपनी (व्यवस्थापन आणि प्रशासन) नियमावली २०१४ मधील उपविधी ९२ आणि नियम १२ च्या तरतुदीला अनुसरून सादर केलेल्या वार्षिक विवरणपत्राचा सारांश परिशिष्ट – १ मध्ये सादर केला असून तो या अहवालास जोडलेला आहे.

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

१३) संचालकांच्या जबाबदारीचे विवरण पत्र :

कंपनी अधिनियम २०१३ मधील उपविधी १३४ (५) च्या तरतुदीला अनुसरून संचालक मंडळ आपल्या जबाबदारीचे विवरण पुढे देत आहे की,

- क) वार्षिक लेखे तयार करताना लागू असलेली लेखा मानके पाळली गेली आहेत आणि काही प्रत्यक्ष विचलन असेल तिथे योग्य ते स्पष्टीकरण दिलेले आहे,
- ख) संचालकांनी योग्य ती लेखाविषयक धोरणे निवडली आहेत. निर्णय योग्य प्रकारे आणि सूज्ञपणे घेण्यात आले असून धोरणांचा अवलंब सुसंगत रीतीने केला आहे असे केल्याने वर्षाअखेर महामंडळाच्या कामकाजाचे सुयोग्य चित्र उभे राहील आणि अहवाल वर्षातील महामंडळाचा नफा अथवा तोटा यांचे नेमके चित्र स्पष्ट होईल.
- ग) महामंडळाच्या मालमत्तेचे संरक्षण तसेच कोणतीही अफरातफर किंवा अनियमितता टाळणे अथवा अशा बाबी शोधणे या दृष्टीने कंपनी अधिनियमातील तरतुदींशी सुसंगत पद्धतीने लेख्यांचे द्स्तऐवज तयार करण्यासाठी योग्य व पुरेशी दक्षता घेतली आहे.
- घ) आर्थिक वर्षासाठी चलित संस्था पद्धतीच्या आधारे वार्षिक लेखे तयार केले आहेत.
- च) लागू असलेल्या सर्व अधिनियमांचे पालन होईल हे सुनिश्चित करण्याच्या दृष्टीने योग्य अशा प्रणाली संचालकांनी उभारल्या आहेत आणि त्या प्रेशा असून परिणामकारकपणे अंमलात आल्या आहेत.

१४) उपकंपन्या, संयुक्त उपक्रम आणि संलग्न कंपन्या :

महामंडळाच्या कोणत्याही उपकंपन्या, संयुक्त उपक्रम आणि संलग्न कंपन्या / महामंडळे नाहीत.

१५) ठेवी:

आढावा वर्षात महामंडळाने कोणत्याही ठेवी स्वीकारलेल्या नाहीत.

आढावा वर्षात महामंडळाने स्वीकारलेल्या / नूतनीकरण केलेल्या ठेवींचे तपशील पुढे दिलेले आहेत.

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

अ.क्र.	तपशील	रक्कम रु.
अ)	आढावा वर्षात स्वीकारलेली रक्कम	0.00
ৰ)	आढावा वर्षाअखेर प्रत न दिलेली किंवा दावा न केलेली रक्कम	0.00
ক)	ठेवींची परतफेड अथवा त्यावरील व्याज देण्याबाबत आढावा वर्षात काही हलगर्जीपणा झाला आहे काय ? आणि झाला असल्यास अशा प्रकरणांची संख्या व त्यात गुंतलेली रक्कम	
	१.वर्षाच्या सुरुवातीला	0.00
	२. वर्षादरम्यान सर्वाधिक	0.00
ड)	३. वर्षाच्या अखेरीस	0.00

१६) स्वतंत्र संचालकांबाबत घोषणा :

स्वतंत्र संचालकांच्या नेमणुकीशी संबंधित उपविधी १४९ मधील कार्यपद्धती आपल्या महामंडळाला लागू नाही.

१७) लेखापरीक्षक:

महामंडळाचे अंतर्गत लेखापरीक्षक मे. सिंघानिया अँड असोसिएटस् , सनदी लेखापाल, मुंबई यांनी आर्थिक वर्ष २०१८-१९ वर्षाच्या लेख्यांना अंतिम रूप देण्यात जे सहकार्य व मार्गदर्शन केले त्यासाठी महामंडळ त्यांचे आभारी आहे.

याशिवाय भारत सरकारच्या कंपनी कार्य विभाग, नवी दिल्ली यांनी महामंडळाचे वैधानिक लेखापरीक्षक म्हणून मे. मेहता कोठारी अँड कंपनी (एफ आर एन १०६२४८ डब्ल्यू), सनदी लेखापाल मुंबई यांची २०१८-१९ आर्थिक वर्षांसाठी लेख्यांना अंतिम रूप देण्याकरिता सहकार्य व मार्गदर्शन यासाठी नियुक्ती केली आहे त्यासाठी महामंडळ त्यांचे आभारी आहे. लेखापरीक्षकांच्या अहवालात संदर्भ दिलेली वित्तीय विवरणपत्रे स्वयंस्पष्ट आहेत आणि त्यावर आणखी टिपणी करण्याची आवश्यकता नाही.

१८) लेखापरीक्षण समितीची स्थापना आणि दक्षता कार्यपद्धती उपलब्ध करणेबाबत :

कंपनी अधिनियम २०१३ मधील उपविधी ११७ आणि कंपनी (संचालक मंडळ बैठका आणि त्यातील अधिकार) नियमावली २०१३ मधील नियम क्र. ६ व ७ च्या तरतुदीला अनुसरून लेखापरीक्षण समितीची स्थापना करण्याची प्रक्रिया महामंडळाकडून सुरू आहे.

१९) समभाग:

अ) रोखे पुनर्खरेदी आढावा वर्षाच्या दरम्यान महामंडळाने कोणत्याही समभागांची पुनर्खरेदी केलेली नाही.

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

- **ब)** मोबदला स्वरूप सवलतीत (sweat) दिलेले समभाग आढावा वर्षाच्या दरम्यान महामंडळाने सवलतीत मोबदला स्वरूप (र्रेशरीं) समभाग दिलेले नाहीत.
- **क)** बक्षीस (बोनस) समभाग आढावा वर्षाच्या दरम्यान महामंडळाने बक्षीस समभाग दिलेले नाहीत.
- **ड)** कर्मचाऱ्यासाठी समभाग पर्याय योजना : महामंडळाने कर्मचारी वर्गासाठी समभाग पर्याय योजना राबविलेली नाही.

२०) कॉर्पोरेट सोशल रिस्पॉन्सिबिलिटी निगमिय सामाजिक जबाबदारी (CSR):

या महामंडळाची स्थापना अनुसूचित जातींच्या उत्थानाच्या मुख्य उद्देशाने करण्यात आली आहे. महामंडळाच्या स्थापनाविषयक निवेदन आणि संघटनेची घटना (मेमोरॅंडम आणि आर्टिकल्स ऑफ असोसिएशन) या मध्ये अनुसूचित जातींमधील व्यक्तींद्वारे वापरलेली कौशल्ये आणि प्रक्रिया यांची श्रेणीवाढ आणि मुख्य उद्दिष्टांच्या प्राप्तीसाठी सहाय्यक अशी इतर सर्व उद्दिष्टे नमूद केलेली आहेत आणि त्यातच निगमीय सामाजिक जबाबदारी उद्देशासाठीच्या क्रियाकलापांचा विचार केला आहे.

२१) अधिस्वीकार:

महामंडळाने आपल्या सर्व विभागातील/एकलांतील (युनिट मधील) कर्मचाऱ्यांशी चांगले संबंध राखले आहेत. यामुळेच महामंडळाची उलाढाल चांगली झालेली आहे. महामंडळाचे कर्मचारी व अधिकारी यांनी प्रत्येक पातळीवर कामकाजात सहकार्य दिले. या सहकार्याबददल सर्व कर्मचारी व अधिकारी अधिनंदनास पात्र आहेत. केंद्र व राज्य शासनाच्या विविध अधिकाऱ्यांनी वेळोवेळी केलेले सहकार्य आणि केलेले मार्गदर्शन या बददल संचालक मंडळ त्या अधिकाऱ्यांचे आभारी आहे.

अहवाल वर्षात महामंडळाचे बँकर्स, व्यावसायिक सहयोगी, सल्लागार व शासनाचे विविध अधिकारी यांनी महामंडळाच्या विविध कामकाजात जे सातत्यपूर्ण पाठिंबा दिला त्यासाठी संचालक मंडळ सर्वांचे आभारी आहे. महामंडळाच्या भागधारकांनी जो पाठिंबा दिला आणि विश्वास दर्शवला त्यासाठीही संचालक मंडळ अधिस्वीकृत दर्शवत आहे.

संचालक मंडळाकरिता व त्यांच्या वतीने

सही/-

सही/-

(श्री. सुमंत भांगे)

(श्री. दिनेश डिंगळे)

अध्यक्ष

व्यवस्थापकीय संचालक

ठिकाण: मुंबई

दिनांक : २३/०६/२०२२

नोंदणीकृत कार्यालय

बाँबे लाईफ इमारत, ५ वा मजला

४५, वीर नरिमन मार्ग,

मुंबई - ४००००१.

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

मेहता कोठारी आणि कं.

चार्टर्ड अकाउंटंट व्ही. पी. कोठारी बी.कॉम. F.C.A. एम. व्ही. कोठारी बी.कॉम. F.C.A. (DISA) ९१३, हबटाउन सोलारिस, एन.एस. फडके मार्ग, तेल्ली गल्ली समोर, अंधेरी (पूर्व), मुंबई- ४०० ०६९.

स्वतंत्र लेखापरीक्षकांचा अहवाल

प्रति

मा. सदस्य,

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित.

१) वित्तीय विवरणपत्रांबाबत अहवाल

आम्ही सोबत जोडलेल्या, संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ (महामंडळ) यांच्या ३१ मार्च २०१९ रोजीच्या ताळेबंदाचे आणि त्यादिवशी वर्षाच्या उत्पन्न व खर्च विवरणपत्राचे आम्ही लेखापरीक्षण केले आहे. या लेखापरिक्षणासाठी आम्ही भारतात सर्वसाधारणपणे स्वीकारलेल्या लेखापरिक्षण मानकांनुसार आर्थिक विवरणपत्रांचे आणि अन्य स्पष्टीकरणात्मक माहितीचे लेखापरिक्षण करुन ते आम्ही स्वाक्षरीत केले आहे.

२) अहवालातील आर्थिक विवरणापत्रासंबंधी व्यवस्थापनाची जबाबदारी

अहवालातील आर्थिक विवरणापत्रासंबंधी व्यवस्थापनाची जबाबदारी व त्याची सत्यता तसेच योग्यता ग्राह्य धरून भारतात सर्वसाधारणपणे स्वीकारलेल्या लेखा मानकानुसार कंपनी अधिनियम २०१३ (अधिनियम) च्या उपविधी १३४ उप-उपविधी (५) ला अनुसरून वित्तीय परिस्थिती, वित्तीय कामिगरी आणि रोख चलन यांची खरी आणि रास्त स्थिती दर्शविणारी वित्तीय विवरणपत्रे तयार करणे यासाठी महामंडळाचे व्यवस्थापन जबाबदार राहील. या जबाबदारींमध्ये अधिनियम उपविधी १३३ कंपनी (लेखे) नियमावली मधील नियम ७ नुसार पुरेसे ठरतील असे योग्य लेखे तयार करून त्यांचे अभिलेख ठेवणे, अधिनियमातील तरतुदीनुसार महामंडळाच्या मालमत्तेचे योग्य रक्षण होण्यासाठी त्या लेख्यातील कोणत्याही चुका, त्रुटी टाळणे आणि फसवणूक व अफरातफरी शोधणे, सुयोग्य लेखे धोरण निवडणे आणि अंमलात आणणे, वाजवी आणि विवेकी निर्णय आणि अंदाज घेणे; पुरेसे अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण ठेवण्यासाठी रचना, अंमल राखणे; या सर्व बाबींशी संबंधित आणि वित्तीय परिस्थिती, वित्तीय कामिगरी आणि रोख चलन यांची खरी आणि रास्त स्थिती दर्शविणारी आणि फसवणूक अथवा त्रुटी यांच्यामुळे होऊ शकणाऱ्या असत्य कथनापासून मुक्त अशा प्रकारे वित्तीय विवरणपत्रे तयार करणे अशा बाबींच्या जबाबदारीचा त्यात समावेश आहे.

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

३) लेखापरीक्षकांची जबाबदारी

अ) लेखापरीक्षक या नात्याने आम्ही केलेल्या लेखापरीक्षणानुसार उपरोह्नेखित वित्तीय विवरणपत्रांबाबत मत व्यक्त करणे ही आमची लेखापरीक्षक म्हणून जबाबदारी आहे. भारतीय सनदी लेखापाल संस्थेने जारी केलेल्या मानकांनुसार आम्ही लेखापरीक्षण केले आहे. या मानकांनुसार आम्ही नैतिक जबाबदारीचे भान ठेवून वित्तीय विवरणपत्रे कोणत्याही असत्य कथनापासून मुक्त आहे की कसे याची हमी देता येईल अशा प्रकारे लेखापरीक्षणाचे नियोजन करून ते पार पाडणे आम्हाला अनिवार्य आहे.

ब) लेखापरीक्षणांत समाविष्ट बाबी

लेखापरीक्षणात वित्तीय विवरणपत्रातील रकमा व प्रकट केलेल्या बाबी यांच्या पृष्टर्थ सादर केलेल्या पुराव्यांच्या तपासणीचा समावेश होतो. लेखापरीक्षण पद्धती लेखापरीक्षकांची निर्णय-पद्धती, ज्यात वित्तीय विवरणपत्रातील असत्य कथनाचा धोका त्रुटीमुळे आहे की अफरातफरीमुळे याच्या मूल्यमापनाचा समावेश होतो. आमच्या मतानुसार आवश्यक ते लेखापरीक्षण व आम्हास दिलेल्या वाजवी माहितीवरून व अंतर्गत नियंत्रण व महामंडळाचे सादरीकरण तसेच सादर केलेली वित्तीय विवरणपत्रे यांच्या अवलोकनावरून वरीलप्रमाणे धोक्यांचे मूल्यमापन करण्यासाठी आम्ही सुयोग्य लेखापरीक्षण कार्यपद्धती निश्चित करतो. लेखे तयार करण्यासाठी उपयोगात आणलेली धोरणे आणि लेख्यांनुसार व्यवस्थानाने व्यक्त केलेले अंदाज आणि सादर केलेल्या वित्तीय विवरणापत्रांचे एकूण मूल्यमापन यांचा लेखापरीक्षणात समावेश केलेला आहे.

क) आमच्या मतानुसार केलेले आवश्यक लेखापरीक्षण आणि आम्हास दिलेली माहिती व स्पष्टीकरणानुसार त्या आधारे अहवाल विनिर्दिष्ट बाबीवरील लेखापरीक्षण मत प्रदर्शन केले आहे.

४) अभ्यासपूर्ण मताचा पाया

- अ) आम्ही आपले लक्ष पुढील बाबींकडे वेधू इच्छितो.
 - (I) राखीव व अतिरिक्त निधी
 - (१) टिपणी २८- विशेष केंद्रीय सहाय्य (एससीए) आणि गर्टई निधी ही दोन प्रकारची अनुदाने केंद्र सरकार/राज्य सरकार यांचेकडून महामंडळाला मिळतात. पुरेसा तपशील उपलब्ध नसल्याने अवितरित अंशदानापोटी काही दायित्व उपर्जित झाले आहे की नाही, याची खातरजमा आम्ही करू शकलेलो नाही, राज्य सरकार/केंद्र सरकार यांच्या विशेष केंद्रीय सहाय्य (एसएसीए) आणि गर्टई निधीतील खर्च न केलेली रक्कम त्या त्या अधिकाऱ्यांना पुनर्देय आहे. उपरोल्लेखित अनुदान ही भांडवली अंशदान स्वरुपात असून त्यापैकी अवितरित रक्कम परतावा देण्यासाठी महामंडळाचे दायित्व ठरत नसून अशा अवितरित अंशदानाची रक्कम राज्य सरकार/केंद्र सरकार यांनी पुढील वर्षीचे अनुदान देताना विचारात घ्यायची आहे.

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

(२) महामंडळाला केंद्र सरकारकडून अनुसूचित जातीतील लाभार्थ्यांच्या कल्याणासाठी विविध योजना राबविण्याकरिता विशेष केंद्रीय सहाय्य (एससीए) निधी मिळतो. २०१८- १९ आर्थिक वर्षात महामंडळाचे विविध योजनांद्वारे लाभार्थीना रु. ३६.८३ लाख (मागील वर्षी रु. २७.४९ लाख) इतके अंशदान वितरित केले. मात्र, संबंधित बँकांकडून उपयोगिता प्रमाणपत्रे प्राप्त झालेली नाहीत, यामुळे बँकांकडून लाभार्थीना दिल्या गेलेल्या कर्जाची व अंतिम वितरित कर्जाची रक्कम याची खातरजमा करता आलेली नाही.

(II) इतर चालू दायित्वे आणि तरतुदी

- (१) टिपण क्र. ३० (ब) हे रु. ५७,९०,९६२/ मूल्याच्या सुरक्षा अनामत व बयाणा रक्कम अशा दीर्घकाळ देणे असलेल्या रकमांबाबत असून त्याबाबत पृष्टि करणे आवश्यक आहे. अशी आवश्यक पृष्टि झालेली नसल्याने या रकमेचा महामंडळाच्या खर्च आणि दायित्वावर नेमका किती संख्यात्मक परिणाम होईल हे आम्ही निश्चित करू शकत नाही.
- (२) अधिकृत भागभांडवलातील वाढ आणि समभाग जारी करणे या संबंधित दाखल (फायलिंग) शुल्क निबंधकांकडे भरण्यासाठी महामंडळाने तरतूद केलेली नाही. याच बाबतीत व्याज आणि दंड यासाठी महामंडळाने कोणतीही तरतूद केलेली नाही. याचा चालू वर्षातील नफा तसेच राखीव निधी आणि शिलकी निधीवर काय परिणाम होईल हे आम्ही निश्चित करू शकत नाही.
- (३) महामंडळाने हमी शुल्कावरील व्याज या संदर्भात कोणतीही तरतूद केलेली नाही. याचा चालू वर्षातील नफा तसेच राखीव निधी आणि शिलकी निधीवर काय परिणाम होईल हे आम्ही निश्चित करू शकत नाही.

(III) स्थिर मालमत्ता

(१) टिपण क्र. ३१ - हे कायद्यातील उपविधी १२८ (१) नुसार महामंडळाच्या स्थिर मत्तेची नोंदवही योग्य प्रकारे अद्ययावत ठेवलेली नाही, यासंबंधी आहे. याशिवाय स्थिर मत्तंची भौतिक खातरजमा यावर्षी आणि यापूर्वीच्या काही वर्षांत केलेली नाही. स्थिर मत्तेची नोंदवहीतील नोंद अद्ययावत नसल्याने कंपनी अधिनियम २०१३ मधील परिशिष्ट खख नुसार महामंडळाच्या स्थिर मत्तेच्या उपयुक्त आयुष्यावर आधारित घसाऱ्याचे गणन आणि निर्लेखन मूल्य यांची अचूकता निर्धारित करणे शक्य झालेले नाही आणि मत्तेची हानी निर्धारित करता आलेली नाही.

(IV) व्यावसायिकांना दिलेले कर्ज

(१) टिपण क्र. ३२ (अ) - हे टिपण महामंडळाने लागू केलेल्या योजनेसाठी व्यावसायिकांनी दिलेल्या कर्जाबाबत असून त्याची पुष्टि होणे आवश्यक आहे. अशा कर्जाबाबत आवश्यक पुष्टि झालेली नसल्याने त्याचा महामंडळाच्या उत्पन्न आणि मत्तेवर संख्यात्मक परिणाम किती होईल याचे निर्धारण करता येणार नाही. उपरोह्नेखित कर्जाच्या वर्गीकरणाबाबत मत व्यक्त करण्यास आम्ही असमर्थ आहोत.

्र लिडकॉ<u>म</u>

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

- (२) टिपण क्र.३२ (ब)-महामंडळाने दिलेल्या कर्जांपैकी बुडित व शंकास्पद येणी निश्चित करण्यासंबंधी महामंडळाने अद्याप धोरण ठरवेले नाही. ज्या प्रकरणांतील कर्जे कायदेशीर दृष्ट्या वसुलीसाठी कार्यमर्यादा ओलांडलेल्या स्थितीत पोचली आहेत ती निर्लेखित करण्यासाठी अथवा अशा येण्यांबाबत कोणतीही तरतूद महामंडळाने केलेली नाही. वरील बाब लक्षात घेता बुडित व शंकास्पद येणी (अनुत्पादक मालमत्ता) या संदर्भात काहीही तरतूद केलेली नाही. महामंडळाकडे वर्षअखेर येणे शिल्लक असलेल्या रु. ७६,१०,३८,७४८ या रकमेबाबत (दि. ३१ मार्च २०१८ अखेर रु. ७७,१८,०९,४८८) पक्षकार निहाय तपशील नाही. महामंडळ हा तपशील गोळा करत आहे. यामुळे वर्षाच्या कामकाजातील नफा, राखीव व अतिरिक्त निधी व व्यावसायिकांना दिलेले कर्ज यावर त्यांचा होणारा परिणाम निर्धारित करता आलेला नाही.
- (३) टिपण क्र. ३२ (क) सर्वसाधारण खतावणीतील शिलकी आणि लाभार्थीच्या वैयक्तिक खतावणीतील शिलकी एकमेकांशी जुळत नाहीत, कारण वैयक्तिक खतावण्या अद्यायावत नाहीत. सर्व प्रकरणांत कर्जवसुलीतील मूळ रकमेची वसुली आणि व्याज यांची स्वतंत्र माहिती उपलब्ध नाही. विविध प्रकरणात वैयक्तिक लाभार्थीच्या खतावणीतील व्याजाचे गणन चुकीचे आहे. यामुळे वर्षाच्या कामकाजातील नफा, राखीव व अतिरिक्त निधी व्यावसायिकांना दिलेले कर्ज यांवर वर्ष अखेरीस झालेला परिणाम निर्धारित करता आलेला नाही.

(V) कर्ज आणि अग्रीमे

- (१) टिपणी क्र. ३३ (अ) सर्वसाधारण खतावणीतील शिलकी आणि महामंडळ कर्मचाऱ्यांना दिलेल्या कर्ज व उचली यासंबंधी शिलकी परस्परांशी जुळत नाहीत कारण विद्यमान खतावण्या अद्ययावत नाहीत. कर्जवसुलीतील मूळ रक्कम आणि व्याज यांचा स्वतंत्र उपलब्ध नाही. कर्मचाऱ्यांना दिलेल्या रु. ९२,६४,२३५ (३१ मार्च २०१८ अखेर रु. ८९,९०,९१८) यातील पक्षकार निहाय बुडित आणि शंकास्पद रकमांचा तपशील उपलब्ध नाही. मात्र यासाठी चालू वर्षात निरंक तरतूद करण्यात आली आहे. व्यवस्थापन वरील तपशील गोळा करण्याची प्रक्रिया राबवीत आहे. यामुळे याचा चालू वर्षातील नफा, राखीव व अतिरिक्त निधी आणि कर्मचाऱ्यांना दिलेली कर्जे यावर वर्षाअखेर काय परिणाम होईल, हे निर्धारित करता आलेले नाही.
- (२) आमचे निरीक्षण आहे की, कर्मचाऱ्यांना दिलेल्या कर्जासंबंधी सुरक्षा कागदपत्रांचे कार्यान्वयन करण्यात आलेले नाही, म्हणून कर्जाचा अंतिम वापर कसा झाला हे निर्धारित करता आलेले नाही. तसेच कर्मचाऱ्यांना दिलेल्या कर्जावरील व्याज हिशेबात घेतलेले नाही, त्यासाठी तरतूद केलेली नाही व कर्मचारी कल्याण कर्जातील वसूल रकमेचे कर्जाची परतफेड आणि व्याज परतफेड असे विलगीकरण केलेले नाही. यामुळे कर्मचाऱ्यांना दिलेले कर्ज कमी दर्शवले जाते आणि त्या कर्जावरील व्याजाची तरतूद न केल्यामुळे महामंडळाचे उत्पन्न आहे त्याहून कमी दर्शविले जाते. (याची नेमकी रकम निर्धारित करता आलेली नाही.) परिणामी महसूल निश्चिती संबंधी लेखा मानक-९ या तरतुदीचे पालन महामंडळाने केलेले नाही.

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

- (३) महामंडळाने वेगवेगळ्या योजनांसाठी कर्ज वितरित केले आहे. आणि अन्य अग्रीमे दिली आहेत, ज्यांची वसुली होण्याची शक्यता अतिशय कमी आहे किंवा वसुलीची शक्यताच नाही. अनेक वितरित कर्ज प्रकरणांत महामंडळाने वसुली प्रक्रिया प्रारंभ केली आहे परंतु महामंडळाची बहुतेक रक्कम अद्याप वसूल झालेली नाही. आम्ही सुचवत आहोत की, अग्रीम दिलेल्या रकमा वसूल न होण्याची कारणे शोधावीत आणि योग्यरीत्या शोधून सापडलेल्या शिह्नक रकमा लेखा वह्यांमधून निर्लेखित कराव्यात.
- (४) आम्हाला अशी अनेक प्रकरणे सापडली की ज्याबाबतीत कर्जासंबंधीची कागदपत्रे अपूर्ण आहेत. विविध प्रकरणांत तर संबंधित कागदपत्रांवर जिल्हा व्यवस्थापकांच्या स्वाक्षऱ्या नाहीत, याही पुढे जाऊन तारण दिलेल्या काही अर्ज प्रकरणांतील कागदपत्रे कालबाह्य झाली असून त्यांचे नूतनीकरण केलेले नाही, असेही निदर्शनास आले आहे की कर्जासंबंधीची उपयोगिता प्रमाणपत्रे मिळवण्यात आली नसून विविध कर्जाची अंतिम उपयोग काय झाला हे निश्चित करता येत नाही.

(VI) मालसाठा

(१) टिपण क्र. ३४- महामंडळ टिपण २ (क) मध्ये उल्लेख केलेल्या मूल्यांकन धोरणांचा सातत्याने अवलंब करीत नाही आणि ही बाब मालसाठ्याच्या मूल्यांकना संबंधी लेखा मानक २ शी सुसंगत नाही. मालसाठ्याबाबत महामंडळाकडे योग्य तपशील उपलब्ध नसल्याने याचा चालू वर्षातील नफा राखीव व अतिरिक्त निधी आणि मालसाठा यावर वर्षाअखेर काय परिणाम होईल हे निर्धारित करता आले नाही.

(VII) व्यापारी येणी (धनको)

- (१) टिपण क्र.३५- महामंडळाने अद्याप बुडित आणि शंकास्पद येणी निश्चित करण्यासाठी व त्यापोटी तरतूद करण्यासाठी धोरण ठरवलेले नाही. ही बाब लक्षात घेता बुडित आणि शंकास्पद देण्यासाठी कोणतीही तरतूद केलेली नाही. यामुळे, याचा यावर्षीचा नफा, राखीव व अतिरिक्त निधी आणि कर्मचाऱ्यांना दिलेले कर्जे वावर वर्षाअखेर काय परिणाम होईल हे निर्धारित करता आलेले नाही.
- (२) पुष्टि आणि ताळमेळ यांच्या अभावी किरकोळ येणेकऱ्यांकडून वसुली होण्याच्या क्षमतेबाबत मत व्यक्त करण्यास आम्ही असमर्थ आहोत.

(VIII) रोख रक्कम व अधिकोशातील (बँकेतील) शिल्लक

(१) आम्हाला देण्यात आलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार काही बँक खाती निष्क्रिय झाली असून त्यातील शिल्लक रकम ताळमेळाच्या माध्यमातून अन्य बँक खात्यामध्ये हस्तांतरित करण्यात आली आहे. आवश्यक तपशीलाअभावी, आम्ही त्या खात्यांमधील शिलकींबर वर्षअखेर काय परिणाम होईल, हे निर्धारित करू शकलेले नाही.

्रि लि<u>डकॉम</u>

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

(IX) अन्य

(१) कंपनी अधिनियमानुसार केलेल्या नियमांनी बद्ध अशा कंपनी निबंधकाकडे वार्षिक विवरणपत्र भरण्यासह विविध नमुन्यातील माहिती विहित नमुन्यात सादर करण्याच्या तरतुदींचे महामंडळाने दीर्घकाळापासून पालन केलेले नाही. या संदर्भातील फायलिंग शुल्क आणि दंड या बाबतीत लेखे नोंदवहीतही काही तरतूद केलेली नाही. याचा परिणाम चालू वर्षाचा नफा, राखीव व अतिरिक्त निधी आणि अन्य तरतुदी यांवर वर्ष अखेर कोणता परिणाम होईल हे आम्ही निर्धारित करू शकलेलो नाही..

५) लेखा मानकांसंबंधी वैशिष्ट्ये

- (अ) लाभार्थ्यांना दिलेल्या कर्जावरील व्याज रोखीच्या तत्वावर गणले जाते. याबाबत तपशील उपलब्ध नसल्याने आम्ही व्याजाचे गणन आणि त्याचा उत्पन्नावर होणारा परिणाम (असल्यास), त्याचे संख्यात्मक मूल्य याची खातरजमा करू शकत नाही. ही बाब लेखा मानक (एएस) ९-महसूल निश्चिती या मानकाप्रमाणे नाही. अशा विचलनामुळे या बाबीचा चालू वर्षातील नफा, राखीव निधी, शिलकी निधी आणि वर्षअखेर येणे असलेले व्याज यावर होणारा परिणाम निर्धारित करता आलेला नाही.
- (ब) कर्मचाऱ्यांना दिलेल्या कर्जावरील व्याजाचे गणन केलेले नाही/गणन उपलब्ध केलेले नाही आणि कर्मचाऱ्यांकडील कर्जाच्या वसुलीतील मूळ रक्कम व व्याज यांची स्वतंत्र नोंद उपलब्ध नाही. यामुळे कर्मचाऱ्यांना दिलेल्या कर्जाबाबत अपुरी माहिती उपलब्ध होते व यामुळे महामंडळाच्या उत्पन्नाबाबत मिळालेल्या व्याजाची तरतूद या बाबीपुरती अपुरी माहिती उपलब्ध होते (व्याजाची रक्कम निर्धारित करता येत नाही.) परिणामी, महामंडळाने याबाबतीत लेखा मानक (एएस) ९-महसूल निश्चिती याचे पालन केलेले नाही.
- (क) उपदान आणि रजा रोखीकरण (एक निश्चित केलेली लाभ योजना) या संदर्भातील दायित्वाचे रोख तत्वावर गणन केले जाते, ही बाब कंपनी (लेखा मानक) नियम २००६ नुसार अधिसूचित केलेल्या लेखा मानक (एएस-१५) (सुधारित २००५) या मानकाशी सुसंगत नाही. या मानकानुसार विभागणितीय मूल्याकंनानुसार उपार्जित झाल्याचे मानून उपदानाचे गणन केले पाहिजे. या विचलनामुळे उपदान रकमांचा चाल वर्षातील नफा, राखीव निधी, शिलकी निधी आणि उपदानासाठी तरतूद यावर वर्षअखेर काय परिणाम होईल हे निर्धारित करता आलेले नाही.
- (ड) महामंडळाने लेखा मानक २८-मत्तेची हानी अनुसार व्यावसायिकांना दिलेल्या कर्जासंबंधात करावयाचे हानी विश्लेषण केलेले नाही. त्यामुळे अशा हानीचा काही परिणाम (असल्यास) महामंडळाच्या उत्पन्न व खर्च खात्यांवर आणि ताळेबंदात किती प्रमाणात होईल हे निर्धारित करता आलेले नाही.
- (इ) महामंडळाने दाखल केलेली व महामंडळाविरुद्ध दाखल अशा न्यायालयीन खटले व दाव्यांची माहिती महामंडळाने लेखापरीक्षणासाठी उपलब्ध केलेली नाही. प्रलंबित खटले व दाव्यांची यादी व त्याबाबत तपशीलवार माहिती उपलब्ध नसल्याने आम्ही यासंबंधात महामंडळाने केलेल्या तरतूदी किंवा महामंडळाचे आकस्मिक दायित्व यांच्या अचूकतेबाबत मत व्यक्त करण्यास असमर्थ आहोत. थोडक्यात, महामंडळाने लेखा मानक २९ तरतुदी, आकस्मिक दायित्वे या तरतुदींचे पालन केलेले नाही.

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

६) सशर्त मत

- (अ) आमच्या मते आणि आम्हाला मिळालेली माहिती व आम्हाला देण्यात आलेली स्पष्टीकरणे यानुसार वरील परिच्छेद ४ व परिच्छेद ५ मध्ये वर्णन केलेल्या बाबींचे अनिवार्य परिणाम वगळता, अभ्यासपूर्ण मत या परिच्छेदासाठी पाया म्हणून सोबतच्या टिपणींसह महामंडळाची वित्तीय विवरणपत्रे कायद्यानुसार देणे आवश्यक असलेली जशा स्वरुपात हवी तशी देतात आणि भारतात सर्वसाधारणपणे वापरत्या जाणाऱ्या लेखाविषयक तत्वांशी सुसंगत प्रकारे, पुढील बाबींच्या बाबतीत खरी आणि रास्त स्थिती दर्शवितात, त्याबाबी पुढीलप्रमाणे....
 - (१) ताळेबंदासंदर्भात, ३१ मार्च २०१९ अखेर महामंडळाच्या कामकाजाची स्थिती.
 - (२) नफा-तोटा पत्रकासंदर्भात, वरील दिनांकास झालेला नफा, आणि...
 - (३) रोख चलन विवरणपत्रक संदर्भात, वरील दिनांकाला संपलेल्या वर्षातील रोख चलन,

७) विशेष बाबी

- (अ) आमच्या अभिप्रायाच्या तरतुदीशिवाय आम्ही खालील बाबींकडे आपले लक्ष वेधू इच्छितो
 - (१) महामंडळाचे प्रधान कार्यालय आणि इतर केंद्राच्या उपलब्ध असलेल्या केंद्राचे लेखे लेखा अंतर्गत लेखापरिक्षकांनी नुकत्याच केलेल्या अंतर्गत लेखापरिक्षणाच्या प्रायोगिक प्रतीवर आधारित करण्यात आले आहेत.
 - (२) टिपणी क्र. २७-पूर्वीच्या आर्थिक वर्षांत राज्य शासनाकडून आवेदित भागभांडवल स्वीकारले आहे. यामुळे महामंडळाचे भरणा झालेले परंतु भागवाटप प्रलंबित असलेले आवेदित भागभांडवल सिंहत एकूण अभिदत्त भागभांडवल रु. ३०६२१.०० लाख (२०१७-१८ मध्ये रु. ३०६२१.०० लाख) इतके झाले असून ३१.०३.२०१९ अखेर अधिकृत भांडवल रु. ५०००.०० लाख आहे. आवेदित भागभांडवलाच्या बदल्यात भागवाटप करणेबाबत कोणतीही स्पष्टता नाही. तसेच ही बाब अधिनियमच्या उपविधी ६२ चे पालन करणारी नसून त्यामुळे महामंडळाच्या अधिकृत आणि भरणा झालेल्या भाग भांडवलात होणाऱ्या संबंधित बदलाबाबत मत व्यक्त करण्यास आम्ही असमर्थ आहोत.
 - (३) देवनार गांव येथील सर्वेक्षण क्र. ९३ या महामंडळाच्या ताब्यात असलेल्या भूखंडाची उपलब्ध असलेल्या माहितीवर खातरजमा करता आली नाही. सन १९७८ ते २०१२ या कालावधीशी संबंधित या भूखंडाकहा मालमत्ता कर रू. ७२,१९,८७३ हा आर्थिक वर्ष २०१२-१३ मध्ये भरला आहे. महामंडळाच्या लेखा पुस्तकांत सदर भूखंडाबाबत कोठेही नोंद आढळली नाही.
 - (४) कंपनी अधिनियम २०१३ मधील पुढील तरतुदींचे अनुपालन केलेले नाही.
 - (अ) कंपनी अधिनियम २०१३ मधील निगमीय सामाजिक जबाबदारी विषयक उपविधी १३५ च्या तरतुदीचे पालन केलेले नाही.
 - (ब) लेखा समिती नेमण्यासंबंधी, कंपनी अधिनियम २०१३ मधील उपविधी १७७ च्या तरतुदींचे महामंडळाने पालन केलेले नाही.

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

- (क) महामंडळाचे पूर्णवेळ सचिव आणि मुख्य वित्तीय अधिकारी नेमण्यासंबंधी, कंपनी अधिनियम २०१३ मधील उपविधी २०३ च्या तरतुदींचे महामंडळाने पालन केलेले नाही.
- (ड) महिला संचालक नेमण्यासंबंधी, कंपनी अधिनियम २०१३ मधील उपविधी १४९ च्या तरतुर्दींचे पालन केलेले नाही.
- (इ) आर्थिक वर्ष संपल्यापासून सहा महिन्यांच्या कालावधीत महामंडळाचे लेखे अंतिम करण्यासंबंधी कंपनी अधिनियम २०१३ मधील उपविधी ९६ यातील तरतदींचे पालन केलेले नाही.
- (फ) लेखापरीक्षण नेमण्यासंबंधी सूचना सादर करण्याबाबत , कंपनी अधिनियम २०१३ मधील उपविधी १३९ च्या तरतुर्दींचे पालन केलेले नाही.
- (५) केंद्रीय वस्तू सेवा कर अधिनियमाच्या कलम ९(३)(४) च्या तरतुर्दीचे पालन न करणे आणि परतीचे शुल्क तंत्र (रिव्हर्स चार्ज मेकॅनिझम) या वर वस्तू आणि सेवा कर भरण्याच्या संदर्भात भारतीय वस्तू सेवा कर अधिनियमाचे कलम ५(३)(४) तरतूद महामंडळाने केलेली नाही.
- (६) सूक्ष्म, लघु आणि मध्यम उद्योग विकास अधिनियम २००६ मधील व्याख्येनुसार सूक्ष्म, लघु आणि मध्यम उद्योग म्हणून पात्र असलेल्या उद्योगांची आवश्यक माहिती टिप्पणी २६ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे महामंडळाकडे उपलब्ध नाही.
- (७) पूर्वीच्या वर्षातील वैधानिक लेखापरीक्षण अहवालातील आणि अंतर्गत लेखापरीक्षणांतील आक्षेपांची महामंडळाने पूर्तता केलेली नाही.
- (८) घटक अहवाल 'संबंधी लेखा मानक -१७ आणि ' शासकीय अनुदान' संबंधी लेखा मानक -१२ मधील तरत्रदींचे महामंडळाने पालन केलेले नाही.

८) इतर बाबी

महामंडळाच्या मुदत ठेवींसंबधी काही अफरातफर झाल्याचे आढळले होते आणि त्याच्या तपासाची प्रक्रिया सुरु आहे. त्या अनुषंगाने या अफरातफरीवर आणि तिचा महामंडळाच्या आर्थिक स्थितीवर काय परिणाम होईल, याबाबत आम्ही मत व्यक्त करू शकत नाही.

९) अन्य कायदेशीर आणि नियमनविषयक आवश्यकता याबाबतचा अहवाल

- (अ) कंपनी अधिनियम (लेखापरीक्षण अहवाल) आदेश २०१६ (आदेश) या केंद्र शासनाने काढलेल्या आदेशाच्या आणि अधिनियमातील उपविधी १४३, उप-उपविधी (११) च्या अटीनुसार आवश्यक असल्याप्रमाणे आम्ही परिशिष्ट 'अ' मध्ये, आदेशातील परिशिष्ठ ३ व परिशिष्ठ ४ येथे नमूद करण्यात आलेल्या बाबींसाठी विवरण देत आहोत.
- (ब) अधिनियमातील उपविधी १४३ (३) नुसार आवश्यक असल्यानुसार आम्ही अहवाल देत आहोत की,
 - (१) आमच्या माहितीप्रमाणे आणि विश्वासानुसार उपरोक्त परिच्छेदांना अनुरुप राहून वर उल्लेख केलेल्या काही बाबी वगळता लेखापरीक्षणासाठी आवश्यक अशी सर्व माहिती व स्पष्टीकरणे आम्हाला मिळाली आहेत..

() लिडकॉम

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

- (२) उपरोक्त परिच्छेदांना अनुरुप राहून, वरील परिच्छेदांत उल्लेख केलेल्या बाबी वगळता, आम्ही महामंडळाच्या केलेल्या परीक्षणावरून, आमच्या मते, महामंडळाने संबंधित अधिनियमानुसार आवश्यक असलेली योग्य ती लेखा पुस्तके यथास्थित ठेवली आहेत.
- (३) या अहवालात विचारात घेण्यात आलेला ताळेबंद, नफा-तोटा पत्रक व रोख चलन विवरणपत्र, वरील परिच्छेदांतील निरीक्षणांच्या व्यतिरिक्त, लेखा पुस्तकांशी सुसंगत आहेत.
- (४) परिच्छेद (६) व (७) मधील अनिर्धारित परिणामाव्यतिरिक्त, आमच्या मते अहवालात विचारात घेण्यात आलेला ताळेबंद नफा-तोटा पत्रक व रोख चलन विवरणपत्र हे कंपनी अधिनियम २०१३ च्या उपविधी १३३ आणि कंपनी (लेखे) नियमावली २०१४ मधील नियम ७ ने निर्दिष्ट केलेल्या लेखा मानकांनुसार आहेत.
- (५) आमच्या मते, वरील 'अभ्यासपूर्ण मताचा पाया ' मध्ये वर्णन केलेल्या बाबींचा महामंडळाच्या कामकाजावर विपरित परिणाम होऊ शकेल.
- (६) महामंडळ हे शासकीय कंपनी असल्यामुळे निगमीय व्यवहार मंत्रालय, भारत सरकार यांचे परिपत्रक क्र. १/२/२०१४-सी. एल. व्ही. दि. ०५.०६.२०१६ नुसार कंपनी अधिनियम २०१३ मधील उपविधी १६४ मधील उप-उपविधी (२) मधील तरतुदी महामंडळाला लागू नाहीत.
- (७) लेखे ठेवणे आणि त्याच्याशी अनुषंगिक बाबी या संदर्भातील अर्हता वरील परिच्छेदात मंडलेली आहे.
- (८) महामंडळाच्या वित्तीय अहवाल देण्याबाबत अंतर्गत नियंत्रणाच्या बाबतीत पुरेसे ठरणाऱ्या बाबी आणि अशा नियंत्रणाची परिणामकारकता यांचा स्वतंत्र अहवाल परिशिष्ट ' ब ' मध्ये पहा आणि
- (९) कंपनी (लेखापरीक्षण आणि लेखा परीक्षक) नियमावली, २०१४ मधील नियम ११ ला अनुसरून लेखापरीक्षकांच्या अहवालात समावेश करण्यायोग्य अन्य प्रकरणांबाबत आमच्या मते आणि आम्हाला मिळालेल्या माहितीनुसार आणि आम्हाला दिलेल्या स्पष्टीकरणांनुसार;

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

- (I) आम्हाला मिळालेल्या माहितीनुसार आणि आम्हाला दिलेल्या स्पष्टीकरणांनुसार महामंडळाशी संबंधित कोणतेही न्यायालयीन दावे प्रलंबित नाहीत
- (II) डेरिवेटिव्ह करारांसह महामंडळाचे असे कोणतेही दीर्घकालीन करार नाहीत की, ज्यामध्ये भविष्यकालीन तोटा होऊ शकेल.
- (III) महामंडळाने गुंतवणूकदार प्रशिक्षण आणि संरक्षण निधीकडे वर्ग करण्याची आवश्यकता आहे अशा कोणत्याही रकमा नाहीत.

मेहता कोठारी आणि कंपनी करिता

सनदी लेखापाल संस्था नोंदणी क्र. १०६२४८ डब्ल्यू

> सही/-मयांक कोठारी सदस्य क्र.१२०२६६

ठिकाण : मुंबई

दिनांक : २३/०६/२०२२

UDIN:22120266ALSLKS5005

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

स्वतंत्र लेखा परीक्षण अहवालास जोडलेले परिशिष्ट 'अ'

(परिच्छेद ९ मधील समदिनांकाच्या स्वतंत्र लेखा परीक्षण अहवालास अनुसरुन दि. ३१ मार्च २०१९ रोजीच्या आर्थिक विवरणपत्रात नमूद केल्यानुसार संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळाचे जोडपत्र अहवाल पुढीलप्रमाणे सादर करण्यात येत आहे.)

१) स्थिर मत्ते संदर्भात

- अ) महामंडळाने स्थिर मत्तेसंदर्भात, संख्यात्मक माहिती व ठिकाणा संदर्भात पूर्ण माहिती मिळेल अशी कोणतीही नोंद ठेवलेली नाही
- **ब)** आम्हांस दिलेल्या माहितीच्या व स्पष्टीकरणाच्या आधारे व्यवस्थापनाने स्थिर मत्तेची वेळोवेळी प्रत्यक्ष पडताळणी केलेली नाही. स्थिर मत्ता अभिलेख व प्रत्यक्ष पडताळणीच्या अभावी कोणत्याही असल्यास त्यातील विसंगतीची निश्चिती व परिगणना करता आलेली नाही.
- **क)** आम्हांस दिलेली माहिती व स्पष्टीकरणे यानुसार महामंडळाच्या स्थावर मालमत्तेच्या मालकी हक्काबाबतची कोणतीही कागदपत्रे आम्हाला लेखारिक्षण करताना उपलब्ध झालेली नाहीत. आम्ही अशा पुरेशा पुराव्यांच्या अभावी माहिती देऊ शकत नाही.

२) मालाच्या साठ्याविषयी

- **अ)** व्यवस्थापनाने चालू वर्षात सुयोग्य कालावधींनंतर योग्यरितीने मालसाठयाची प्रत्यक्ष पड़ताळणी केली आहे. आमच्या मते मालसाठा पडताळणी वारंवारता योग्य व रास्त आहे.
- **ब)** व्यवस्थापनाने प्रत्यक्ष मालसाठा पडताळणी करण्याची जी पध्दत अवलंबिली आहे ती महामंडळाच्या आकाराचा, व्यवसायाच्या स्वरूपाचा विचार करता योग्य आहे.
- क) आम्ही केलेल्या मालसाठा नोंदणीच्या तपासणीच्या आधारे आमच्या मते, महामंडळाने मालसाठयाचे अभिलेख योग्य प्रकारे ठेवले आहेत. नोंदीच्या तुलनेत मालसाठयाची प्रत्यक्ष तपासणी करताना आम्हाला आढळलेलल्या त्रुटी लक्षणीय नाहीत,

३) कर्जे/संस्थेकडून घेण्यात/देण्यांत आलेली अग्रीमे

- अ) कंपनी अधिनियम २०१३ च्या उपविधी १८९ अन्वये ठेवण्यात येणारी नोंदवही पडताळणीसाठी उपलब्ध झाली नाही परंतु आम्ही कळवू इच्छितो की व्यवस्थापनाने कोणत्याही कंपन्याना, संस्थांना किंवा नोंदवहीतील यादीत असलेल्या पक्षकारांना किंवा समान व्यवस्थापनाखाली असलेल्या कंपन्यांना कोणत्याही प्रकारचे कर्ज दिले नाही असे दिसून येते. कपंनी अधिनियम २०१३ उपविधी १८९ मधील आदेशाच्या परिच्छेद (३)(अ)(ब) नुसार नोंदणीकृत कंपन्याना महामंडळाने सुरक्षित किंवा असुरक्षित कर्ज दिलेले नाही.
- ४) आमच्या मते, आम्हांस दिलेल्या माहितीच्या व स्पष्टीकरणाच्या अनुसार कंपनी अधिनियम २०१३ मधील

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

उपविधी १८५ नुसार कोणतीही कर्जे मंजूर केलेली नाहीत आणि कंपनी अधिनियम २०१३ मधील उपविधी १८६ मधील तरतुर्दीचे लागू असलेल्या मर्यादेपर्यंत पालन केलेले आहे.

- **५)** अधिनियमच्या उपविधी १४८ (१) नुसार खर्चाचे अभिलेख ठेवणे केंद्र सरकारने महामंडळासाठी विहित केलेले नाही.
- **६)** अधिनियमच्या उपविधी १४८ (१) नुसार खर्चाचे अभिलेख ठेवणे केंद्र सरकारने महामंडळासाठी विहित केलेले नाही.

७) संविधानिक देणी

- अ) महामंडळाने सर्वसाधरणपणे भविष्य निर्वाह निधी, मुंतवणूकदार शैक्षणिक आणि सुरक्षा निधी, कामगार राज्य विमा, आयकर, विक्री कर संपत्ती कर, सेवा कर, सीमा शुल्क, अबकारी कर, उपकर आणि इतर कर इ. अविवादीत देणी सर्वसाधारण नियमितपणे समुचित प्राधिकरणांकडे भरणा करते. आम्हांस दिलेली माहिती व स्पष्टीकरणांच्या आधारे आमच्या मते, संविधानीक देणी प्रलंबित नाही, फक्त वाहतूक खर्चाशी संबंधित असा व्युत्क्रमी भार (रिव्हर्स चार्ज) तत्वावरील सेवा कर आणि त्या सेवा करांवरील शुल्क खर्च, आर्थिक व्यवहार याबाबत रक्कमेची माहिती अनिच्छित आहे.
- ब) आम्हास दिलेली माहिती व स्पष्टीकरणांच्या आधारे आमच्या मते, महामंडळाने कोणत्याही प्रकारची आक्षेपार्ह नसलेली देणी जसे भविष्य निर्वाह निधी, गुंतवणूकदार शैक्षणिक आणि सुरक्षा निधी, कामगार राज्य विमा, आयकर, विक्री कर, संपत्ती कर, सेवा कर, सीमाशुल्क कर, अबकारी कर, उपकर आणि इतर कर इत्यादी संविधानीक देणी आणि थिकत रक्कम दिनांक ३१ मार्च २०१९ अखेरच्या कालावधीत सहा महिन्यांपेक्षा प्रलंबित नाही.
- **क)** लेखापुस्तके व माहिती तपासणीच्या आधारे व आम्हांस दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणाच्या आधारेविवादित वैधानिक देणी अद्याप देण्यात आलेली नाहीत. त्याची माहिती खालीलप्रमाणे-

अ.क्र	वैधानिक कायद्याचे	देय रकमेचे स्वरूप	रक्कम रु.	ज्या काळवधीशी रक्कम	दावा कोणत्या
•	नाव			संबंधित आहे तो कालावधी	मंचावर प्रलंबित आहे तो मंच
8	महाराष्ट्र मूल्य वर्धित कर अधिनियम २००२	मूल्य वर्धित कर/व्याज/दंड	३०,०३,२९५	आर्थिक वर्ष २००५-०६	विक्री कर आयुक्त (दाद) मुंबई
२	महाराष्ट्र मूल्य वर्धित कर अधिनियम २००२	मूल्य वर्धित कर/व्याज/दंड	३१,२३,३९०	आर्थिक वर्ष २०१३-१४	विक्री कर आयुक्त (दाद) मुंबई
n	आयकर अधिनियम १९६१	१४३(३) अंतर्गत मूल्यमापनानुसार देय आकारणी	४,१४,६९,३२१	आर्थिक वर्ष २०१६-१७	आयकर आयुक्त दाद (अपील)
X	आयकर अधिनियम १९६१	१४३(३) अंतर्गत मूल्यमापनानुसार देय आकारणी	२,७६,९४,५४०	आर्थिक वर्ष २०१७-१८	आयकर आयुक्त दाद (अपील)

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

- **८)** आम्ही तपासलेलेले महापालिकेचे अभिलेख आणि आम्हाला प्राप्त झालेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणाच्या आधारे राष्ट्रीय अनुसूचित जाती वित्त विकास महामंडळाकडून (एन.एस.एफ.डी.सी.) कडून घेतलेल्या कर्जांपैकी दिनांक ३१/३/२०१९ अखेर देय असलेली रक्कमेची परतफेड करण्यात कुचराई झालेली आहे. तसेच पुरेशा माहिती/अभिलेख यांच्या अभावी चालू वर्षात परतफेड करण्यात किती विलंब झाला हे निश्चित करता येत नाही.
- ९) आमच्याकडील माहिती आणि आमचा विश्वास आणि आम्हाला प्राप्त झालेल्या माहिती व दिलेल्या स्पष्टीकरणाच्या आधारे महामंडळाने प्राथमिक सार्वजनिक प्रस्तावाद्वारे समभाग भांडवल उभारणी केलेली नाही किंवा पुढे सार्वजनिक प्रस्तावाद्वारे (कर्ज साधन स्वरूपातील साधनासह) भांडवल उभारणी केलेली नाही. आमच्या मते आम्हाला दिलेली माहिती व स्पष्टीकरणानुसार महामंडळाने वित्तीय संस्थांकडून घेतलेली मुदत कर्जे आणि त्या कर्जासाठी कोणत्या कारणास्तव मागणी अर्ज दिला याची एकास-एक संगती स्पष्ट करेल असे तपशील उपलब्ध नाहीत, यामुळे सदर मुदत कर्जे ज्या उद्देशाने घेतली त्याच उद्देशासाठी संबंधित कर्जाची मागणी केली होती किंवा कसे याबाबत आम्ही मत व्यक्त करू शकत नाही.
- ९०) ज्याचा तपास सुरू आहे असा महामंडळाच्या मुदत ठेवींबाबत झालेला एक गैरव्यवहार वगळता आमच्याकडील माहिती आणि आमचा विश्वास आणि आम्हाला प्राप्त झालेल्या माहिती व दिलेल्या स्पष्टीकरणाच्या आधारे,महामंडळाने आपले अधिकारी किंवा कर्मचारी यांच्याविरुद्ध कोणतीही फसवणूक केल्याचे आम्हाला दिसलेले नाही किंवा तपासणी वर्षात कोणत्याही अधिकारी किंवा कर्मचारी यांनी महामंडळाची फसवणूक केल्याचे दिसलेले नाही.
- **११)** सरकारी परिपत्रक क्र. जी एस आर ४६३ (इ) डी. ५ जून २०१५ च्या दृष्टिकोनातून कंपनी अधिनियम २०१३ मधील उपविधी १९७ लागू होण्यापासून सरकारी कंपन्यांन सूट आहे. याच अनुषंगाने संबंधित आदेशातील उप-उपविधी ३(xi) हे महामंडळाला लागू नाही.
- १२) आम्हाला प्राप्त झालेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणाच्या आधारे निधी महामंडळ नाही, आदेशातील परिच्छेद३(xii) या महामंडळास लागू नाही.
- (१३) आमच्या मते आम्हांला प्राप्त झालेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणाच्या आधारे या महामंडळाने संबंधित पक्षकारांशी व्यवहार केलेले नाहीत, त्यामुळे अधिनियमातील उपविधी १७७ अन १८८ हे या महामंडळास लागू नाहीत.
- **१४)** आम्हांला प्राप्त झालेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानुसार आणि महामंडळाच्या अभिलेखांच्या आम्ही केलेल्या परीक्षणानुसार महामंडळाने या वर्षात प्राधान्य वाटप केलेले नाही किंवा समभागांचे खासगी वाटप केलेले नाही किंवा अंशत: परिवर्तनीय कर्जरोखे जारी केलेले नाहीत.

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

- १५) आम्हांला प्राप्त झालेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानुसार आणि महामंडळाच्या अभिलेखांच्या आम्ही केलेल्या परीक्षणानुसार महामंडळाने या परीक्षणाधीन वर्षात संचालक किंवा त्यांच्याशी संबंधित व्यक्तींशी कोणतीही अ रोख व्यवहार केलेले नाहीत. आम्हाला प्राप्त झालेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणाच्या आधारे महामंडळाने बँका किंवा इतर वित्तीय संस्थे कडून घेतलेल्या कर्जास हमी दिलेली नाही. याच अनुषंगाने संबंधित आदेशातील परिच्छेद ३(xv) हे महामंडळाला लागू नाही.
- १६) आम्हाला प्राप्त झालेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणाच्या आधारे महामंडळाची रिझर्व बँक ऑफ इंडिया अधिनियम १९३४ च्या उपविधी ४५-१ ए खाली नोंदणी करण्याची आवश्यकता नाही.

मेहता कोठारी आणि कंपनी करिता

सनदी लेखापाल पक्षकार नोंदणी क्र. १०६२४८ डब्ल्यू

> सही/-**मयांक कोठारी** सदस्य क्र. १२०२६६

ठिकाण : मुंबई

दिनांक : २३/०६/२०२२

UDIN: 22120266ALSLKS5005

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

स्वतंत्र लेखा परीक्षण अहवालास जोडलेले परिशिष्ट 'ब'

कंपनी अधिनियम २०१३ (अधिनियम) मधील उपविधी १४३ मधील उप - उपविधीतील कलम (i) नुसार अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण संबंधी अहवाल

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळाने सादर केलेल्या दि. ३१ मार्च २०१९ च्या वित्तीय अहवालावर आधारित अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाचे लेखापरीक्षण आम्ही त्या दिवसाअखेर महामंडळाने सादर केलेल्या वित्तीय विवरणपत्राच्या लेखपरीक्षणासोबत केले आहे.

वित्तीय अंतर्गत नियंत्रणाबाबत व्यवस्थापनाची जबाबदारी

भारतीय सनदी लेखापाल संस्थेने, सादर करावयाच्या वित्तीय अहवालावर आधारित अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाबाबत जारी केलेल्या मार्गदर्शक टिपणात नमूद केलेले अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण विषयक आवश्यक घटक विचारात घेऊन महामंडळाने उरवून दिलेल्या वित्तीय अहवाल सादरीकरण संदर्भातील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण संबंधित निकषांच्या आधारे अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण स्थापित करणे आणि ते टिकवून ठेवणे ही व्यवस्थापनाची जबाबदारी आहे. पुरेसे अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण राखण्यासाठी योग्य पद्धतींची रचना करणे, त्या अंमलात आणणे व टिकवणे यांचाही या जबाबदरीत समावेश होतो. व्यवसाय सुरळीतपणे आणि कार्यक्षमरीत्या चालण्यासाठी अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण प्रणालीचे योग्य प्रकारे परिचालन होते ही पाहण्याची जबाबदारीही व्यवस्थापनावर आहे. कंपनी अधिनियम २०१३ नुसार आवश्यक असलेली विश्वासाई वित्तीय माहिती वेळेवर तयार ठेवणे, महामंडळाच्या धोरणांचे पालन, मालमत्तेची सुरक्षितता आणि रक्षण, अफरातफर व त्रुटी रोखणे आणि शोधणे, लेखा अभिलेखांची अचूकता व पूर्तता इ. बाबींची जबाबदारी देखील व्यवस्थापनावरच आहे..

लेखापरीक्षकांची जबाबदारी

वित्तीय अहवालावर आधारित लेखापरीक्षणाच्या आधारे महामंडळाच्या अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाबाबत मत व्यक्त करणे ही आमची लेखापरीक्षक म्हणून जबाबदारी आहे. वित्तीय अहवालावर आधारित अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाचे लेखापरीक्षण संदर्भात मार्गदर्शक टिपण आणि लेखापरीक्षणाची मानके याबाबत भारतीय सनदी लेखापाल संस्थेने जारी केलेले आणि कंपनी अधिनियम २०१३ मधील उपविधी १४३ (१०) नुसार दिले गेले आहेत असे

मानल्या जाणाऱ्या आणि वित्तीय अहवालावर आधारित अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाच्या लेखापरीक्षणाला लागू असलेल्या वरील दोन्ही बाबी आणि भारतीय सनदी लेखापाल संस्थेने जारी वरील दोन्ही निर्देशांनुसार आम्ही लेखापरीक्षण केलेले आहे. वरील मानके आणि मार्गदर्शक टिपण यानुसार आपण नैतिक आवश्यकतांचे पालन करणे अपेक्षित आहे. वित्तीय अहवालावर पुरेसे अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण आहे की नाही याची व्यावहारिक खातरजमा करता येईल अशा प्रकारे भौतिक पातळीवर असे नियंत्रण कार्यक्षमपणे राखता येईल या दृष्टीने वित्तीय अहवाल सादर करण्याचे नियोजन केले जावे आणि त्याच दृष्टीने लेखापरीक्षण केले जावे हे वरील मानके आणि मार्गदर्शक टिपण यांच्यानुसार आवश्यक आहे.

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

वित्तीय अहवालावर आधारित अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण प्रणाली असल्याचा आणि त्या प्रणालीची कार्यक्षम अंमलबजावणी होत असल्याचा पुरेसा पुरावा मिळवणे या दृष्टीने कार्यपद्धती राबविणे याचा आमच्या लेखापरीक्षणात समावेश आहे. वित्तीय अहवालावर आधारित अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाच्या आमच्या लेखापरीक्षणात; वित्तीय अहवालावर आधारित अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण समजावृन घेणे त्यातील भौतिक दुर्बलतांमुळे असलेल्या धोक्यांचे मूल्यमापन करणे, मूल्यमापन केलेल्या जोखमीचा विचार करता अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाची रचना व त्याचे परिणामकारक परिचालन याची चाचणी व मूल्यमापन करणे या बाबींचा समावेश होतो. अफरातफर किंवा त्रुटी यापैकी वित्तीय अहवालात चुकीचे विधान समाविष्ट केले जाण्याची जोखीम आहे याच्या मूल्यमापनासह यासाठी निवडलेल्या कार्यपद्धती लेखापरीक्षकाच्या विवेकबुद्धीवर अवलंबुन असतात.

महामंडळाच्या वित्तीय अहवालावर आधारित अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण प्रणालीबाबत यांचे लेखापरीक्षणात्मक मत व्यक्त करण्यासाठी आधार ठरेल असा पुरेसा आणि योग्य लेखापरीक्षणात्मक पुरावा आम्ही मिळवला आहे असा आम्हाला विश्वास वाटतो.

वित्तीय अहवाल तयार करण्यावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण याचा अर्थ

वित्तीय अहवालावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण याचा अर्थ एखाद्या महामंडळाच्या वित्तीय अहवालावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण म्हणजे निर्माण केलेली अशी प्रक्रिया की, ज्यातून वित्तीय विवरणाबाबत विश्वासाहंतेची रास्त खात्री देता येईल आणि सर्वसाधारणपणे स्वीकारल्या जाणाऱ्या लेखा तत्वांनुसार बाह्य उद्देशांसाठी वित्तीय विवरणपत्रे तयार करता येतील. महामंडळाच्या वित्तीय अहवालावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणात पुढील बाबींचा समावेश होतो.

- **१)** महामंडळाचे व्यवहार आणि मत्तेची विल्हेवाट कअशा प्रकारे होत आहे याचे तपशीलवार, अचूक आणि रास्त प्रतिबिंब उमटेल अशा रीतीने अभिलेख ठेवण्याची पद्धत राबविणे..
- २) सर्वसाधारणपणे स्वीकारल्या जाणाऱ्या लेखा तत्वांनुसार वित्तीय विवरणपत्रे तयार करता येतील या दृष्टीने आवश्यक प्रकारे अभिलेख ठेवले जातात आणि महामंडळाचे व्यवस्थापन व संचालक यांच्या मान्यतेनुसारच महामंदळचा जमा व खर्च हे दोन्ही केले जात आहेत याची पुरेशी खात्री देता येईल आणि;
- ३) वित्तीय विवरणपत्रावर भौतिक परिणाम होईल अशा प्रकारे महामंडळाच्या मत्तेचे अनिधकृत संपादन, वापर किंवा विल्हेवाट इ. बाबी टाळणे किंवा तसे घडल्यास त्याबाबत वेळेवर समजेल याची पुरेशी खात्री देता येईल....

वित्तीय अहवालावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणावरील मुळच्या मर्यादा

संगनमताची शक्यता किंवा नियंत्रणांन डावलणारे चुकीचे व्यवस्थापन, त्रुटी अथवा अफरातफर यांच्यासह मूळच्या असलेल्या मर्यादा यामुले चुकीची विधाने मांडली जातात आणि ती लक्षात येत नाहीत. वित्तीय अहवालावरील अंतर्गत

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

वित्तीय नियंत्रणाच्या मूल्यमापनातील पुढील कालावधीसाठी केलेल्या अंदाजाबाबत; स्थिती बदलल्यामुळे किंवा धोरणे आणि कार्यपद्धती यांच्या पालनाचे प्रमाण बदलल्यामुळे वित्तीय अहवालावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण अपुरे ठरण्याचा धोका असतो आणि त्यामुळे स्थिती बिघडू शकते.

अभ्यासपूर्ण मत

आम्हांला प्राप्त झालेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानुसार आणि महामंडळाच्या अभिलेखांच्या आम्ही केलेल्या परीक्षणानुसार दि. ३१ मार्च २०१९ या दिवशी असलेल्या वित्तीय अहवालावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाच्या परिचालनातील परिणामकारकतेच्या संदर्भात पुढील दुर्बलता आम्ही शोधल्या आहेत.

- अ) काही बँक खाती, कर्ज खाती, प्रतिभूत कर्जे, अप्रतिभूत कर्जे तसेच मुख्य कार्यालय जिल्हा कार्यालये, विभागीय कार्यालये यांची बँक खाती व आंतर कार्यालयीन बँक खाती यांच्यातील शिलूक रकमा आणि दायित्वे पुष्टि आणि ताळमेळ होण्यास पात्र आहेत. याशिवाय, मुदतबाह्य धनादेश, बँक शुल्क, बचत खात्यांवरील व्याज इ. बाबी ताळमेळ विवरणपत्रात दर्शविल्या आहेत. काही प्रसंगी या बाबी वर्षाअखेरच्या शिलकीवर परिणाम करतात, परंतु आवश्यक तपशील / कागदपत्रे यांच्या अभावी त्यांचा वर्षअखेरच्या उत्पन्नावर संख्यात्मक दृष्ट्या किती होईल हे आम्ही निर्धारित करू शकलेलो नाही.
- ब) काही हिरोब पुस्तके, नोंदवह्या, सर्वसाधारण खतावण्या, दुय्यम खतावण्या आणि अन्य अभिलख जसे बँकेची खातेपुस्तके, बँकेची ताळमेळ पत्रके, कर्जदारांची खतावणी या बाबी अपूर्ण होत्या किंवा आमच्या पडताळणीस उपलब्ध नव्हत्या. अशा अभिलेखांच्या अनुपस्थितीत आम्ही मुख्य कार्यालय / विभागीय कार्यालये आणि जिल्हा कार्यालये यांच्याकडील माहितीवर अवलंबून होतो आणि त्याच अनुषंगाने आम्ही हिरोब पूर्ण केले, तरीही जिथे अशी काहीच माहिती उपलब्ध नव्हती, तिथे आम्ही त्यांनी दिलेल्या प्रायोगिक शिलकींच्या आकड्यांवर अवलंबून होतो.
- क) वयाच्या निकष उत्पन्न प्रमाणपत्र, जातीचे प्रमाणपत्र आणि एका उमेदवारास एकाच व्यवसायविशेषाचे प्रशिक्षण याबाबत विशेष केंद्रीय सहाय्य योजनेद्वारे प्रशिक्षण देताना योग्य माहिती घेण्याबाबत अंतर्गत नियंत्रणात आम्हाला काही त्रुटी आढळल्या आहेत. याशिवाय, महामंडळाने प्रशिक्षण दिलेल्या उमेदवारांची माहिती योग्यरीत्या गोळा करून ठेवलेली नाही. तसेच प्रशिक्षण घेतलेल्या उमेदवाराला लाभदायक रोजगार मिळाला का याबाबतही योग्य माहिती गोळा करून ठेवलेली नाही. नोंदणीकृत प्रशिक्षणार्थ्यांची उपस्थिती चांगली रहावी म्हणून प्रशिक्षण संस्थांची आवर्ती तपासणी आवश्यक असूनही अशी तपासणी केलेली नाही.

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

कालावधीनंतर करण्याबाबत आम्हाला त्रुटी आढळून आल्या आहेत. रोख रकमांच्या प्रत्यक्ष भौतिक खातरजमेअभावी आणि अपुऱ्या अभिलेखांमुळे आम्हाला रोख शिलकीची अचूकता निर्धारित करता आलेली नाही.

- **इ**) पूर्वीच्या लेखापरीक्षण आणि अंतर्गत लेखापरिक्षण अहवालात घेतलेल्या काही आक्षेपांचे निराकरण महामंडळाने केलेले नाही.
- **फ**) वाहन कर्जप्रकरणी, कर्जाची रक्कम दिल्यावर वाहन नोंदणी पुस्तिका, वाहनाचे विमा प्रमाणपत्र मुद्रांकित पावत्या आणि पुरवठादाराकडील देयक यांच्या प्रती आणि वाहन हस्तांतरणाचे स्वाक्षरित रिकामे आवेदन नमुने कर्जदारांकडून घेऊन ताब्यात ठेवण्यासाठी पाठपुरावा केलेला नाही.
- ग) विभागीय कार्यालयांनी व्यावसायिकांना दिलेल्या कर्जांची लेखांमधील नोंद एकसमान पद्धतीने करण्यात आलेली नाही असे निदर्शनास आले आहे. वैयक्तिक लाभार्थ्यांच्या खात्यांतील व्याज आणि महामंडळाच्या वित्तीय विवरणपत्रातील व्याज यांच्या गणनात फरक आढळतो.
- ह) जिल्हा व विभागीय कार्यालयांतील लेखा पुस्तके रोख तत्वावर ठेवली जातात, तसेच खर्चाच्या तरतुदी जिल्हा व विभागीय पातळीवरील लेख्यांमध्ये समाविष्ट नसतात. यामुळे, याचा उत्पन्न व खर्च खात्यांवरील परिणाम निर्धारित करता आलेला नाही.
- आय) महामंडळाचे मुख्य कार्यालय, जिल्हा कार्यालये आणि विभागीय कार्यालयांत लेखाविषयक कौराल्य व क्षमता असणारा कर्मचारी वर्ग सेवेत नाही. वर उल्लेखिलेली दुर्बलता किंवा अनेक दुर्बलतांचे एकत्रीकरण म्हणजे वित्तीय अहवालावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणात लक्षणीय दुर्बलता असून त्यामुळे महामंडळाच्या वार्षिक किंवा अंतरिम वित्तीय विवरणपत्रात भौतिक पातळीवर चुकीचे विधान केले जाण्याचा रास्त राक्यता असते आणि हा धोका वेळेवर रोखणे अथवा लक्षात येणे राक्य होत नाही.
 - आमच्या मते, वर उल्लेखलेल्या वास्तव दुर्बलतांचा नियंत्रण निकषांप्रमाणे उद्देश साध्य होण्याबाबत होणारा संभाव्य परिणाम वगळता ,महामंडळाने सर्व भौतिक बाबतीत वित्तीय अहवालावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण पुरेशा प्रमाणात राखले आहे आणि दि. ३१ मार्च २०१९ या दिवशी वित्तीय अहवालावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण कार्यक्षमरीत्या लागू असल्याचे दिसून आले आहे जे भारतीय सनदी लेखापाल संस्थेने जारी केलेल्या वित्तीय अहवालावर आधारित अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाचे लेखापरीक्षण संदर्भातील मार्गदर्शक टिपणाशी सुसंगत अशा महामंडळाने स्थापित केलेल्या वित्तीय अहवालावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाच्या निकषांचे पालन करून साध्य केलेले दिसते.

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

आम्ही आम्हास आढळलेल्या भौतिक दुर्बलता विचारात घेतल्या आणि महामंडळाच्या वित्तीय विवरणपत्रांच्या आम्ही केलेल्या लेखापरीक्षणानुसार त्यांचे स्वरूप, वेळ यांची आमच्या अहवालात नोंद केली आहे तसेच महामंडळाच्या वित्तीय विवरणपत्रांबाबतच्या आमच्या मतावर वरील भौतिक दुर्बलतांचा परिणाम झाला आहे आणि आम्ही वित्तीय विवरणपत्रांबाबत यांचे अभ्यासपूर्ण मत जारी केले आहे.

मेहता कोठारी आणि कंपनी करिता सनदी लेखापाल पक्षकार नोंदणी क्र. १०६२४८ डब्ल्यू

> सही/-**श्री. मयांक कोठा**री सदस्य क्र. १२०२६६

ठिकाण: मुंबई

दिनांक : २३/०६/२०२२

UDIN: 22120266ALSLKS5005

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

भारतीय लेखापरीक्षा और लेखा विभाग INDIAN AUDIT AND ACCOUNTS DEPARTMENT प्रधान महालेखाकार (लेखापरीक्षा)-I का कार्यालय OFFICE OF THE PRINCIPAL ACCOUNTANT GENERAL (AUDIT)-I, प्रतिष्ठा भवन, १०१, महर्षी कर्वे मार्ग, मुंबई - ४०० ०२० PRATISHTHA BHAVAN, 101, MAHARSHI KARVE MARG, MUMBAI - 400 020

क./ No. प्रम ले /ले प - I/ ले प्रस - I(अ)(i)/LIDCOM/18-19/ No. 77

दिनांक/ Date : 19/10/2022

गोपनीय

सेवा में, प्रबंध निदेशक, संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडल मर्यादित मुंबई लाइफ इमारत ,पांचवा मजला, वीर नरीमन रोड, मुंबई 400001

विषय: 31 मार्च 2019 को समाप्त हुए वर्ष के संत रोंहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडल मर्यादित. मुंबई, के लेखों पर कंपनी अधिनियम, 2013 की धारा 143(6)(b) के अंतर्गत भारत के नियंत्रक एवं महालेखापरीक्षक की टिप्पणियाँ

महोदय,

31 मार्च 2019 को समाप्त हुए वर्ष के संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडल मर्यादित. मुंबई, के लेखों पर कंपनी अधिनियम, 2013 की धारा143(6)(b) के अंतर्गत भारत के नियंत्रक एवं महालेखापरीक्षक की टिप्पणियाँ (comments) संलग्न हैं।

वार्षिक आमसभा (A.G.M.) होने के पश्चात, वार्षिक अहवाल की तीन मुद्रित प्रतियाँ कृपया इस कार्यालय को भेज दें, साथ ही उपरोक्त लेखों के वार्षिक प्रतिवेदन को विधानसभा में प्रस्तुत करने की तिथि को भी इस कार्यालय को सूचित करें।

.0 4 NOV 2022

भवदीय,

. संलग्नक : यथोपरि हर्ता . के. जयपुरियार)

प्रधान महालेखाकर (लेखापरीक्षा)-।

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

COMMENTS OF THE COMPTROLLER & AUDITOR GENERAL OF INDIA UNDER SECTION 143(6)(b) OF THE COMPANIES ACT, 2013 ON THE ACCOUNTS OF SANT ROHIDAS LEATHER INDUSTRIES & CHARMAKAR DEVELOPMENT CORPORATION LIMITED, MUMBAI FOR THE YEAR ENDED 31ST MARCH 2019.

The preparation of financial statements of Sant Rohidas Leather Industries & Charmakar Development Corporation Ltd. for the year ended 31st March, 2019 in accordance with the financial reporting framework prescribed under the Companies Act, 2013 is the responsibility of the Management of the company. The statutory auditors appointed by the Comptroller and Auditor General of India under Section 139(5) of the Companies Act. 2013 are responsible for expressing opinion on the financial statements under Section 143 of the Companies Act, 2013 based on independent audit in accordance with the standards on auditing prescribed under Section 143(10) of the Companies Act, 2013. This is stated to have been done by them vide their Audit Report dated 23-06-2022.

I, on behalf of the Comptroller and Auditor General of India, have conducted a supplementary audit of the financial statements of Sant Rohidas Leather Industries & Charmakar Development Corporation Ltd. for the year ended 31st March, 2019 under Section 143 (6)(a) of the Companies Act, 2013. This supplementary audit has been carried out independently without access to the working papers of the Statutory Auditors and is limited primarily to inquiries of the statutory auditors and company personnel and a selective examination of some of the accounting records.

Based on my supplementary audit, I would like to highlight the following significant matters under Section 143 (6)(b) of the Companies Act, 2013 which have come to my attention and which in my view are necessary for enabling a better understanding of the financial statements and the related audit report.

A. COMMENTS ON PROFITABILITY

Expenses

Finance Costs (Note-23): Rs 4.27 Crore

1. The above head includes Rs 2.73 crore provided for the Liquidity Damages on Defaulted Payments (LDDP) and Higher Rate of Interest (HRI) to be paid to National Scheduled Castes Finance and Development Corporation (NSFDC) as on 30.09.2020. As on 31st March 2019, NSFDC demand for LDDP and HRI was Rs 2.28,53,461 only. Due to the

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

excess provision, the profit for the year is understated and Current Liabilities are overstated by Rs 44.56 lakh.

B. COMMENTS ON FINANCIAL POSITION

Equity and Liabilities

Other Current Liabilities (Note 8): Rs 29.70 crore

2. The above head does not include Rs 3.97 crore¹ being the amount of dividend not provided for by the Company since 2011-12. As per Resolution (21/06/2010 and 22/02/2012) of Government of Maharashtra (GoM) all the profit making Companies of the GoM are mandated to pay a minimum dividend of five *per cent* of their net profits, to the State Government. If the Companies do not want to pay, they are mandated to pass a Board Resolution regarding the same and get it approved from the Ministry of Finance of the GoM. The Company has neither passed any board resolution regarding non-payment of dividend to the GoM nor provided for the dividend, despite earning profit since the issue of the G.R.(22/02/2012). Non-provision of dividend liability has led to the understatement of Current Liabilities and overstatement of Reserves and Surplus by Rs 3.97 crore.

Equity & Liabilities

Other Current Liabilities (Note 8) Rs 29.70 crore

3. The above does not include Rs 73.58 lakh being penalty on delayed payment of lease rent demanded (September 2016) by Municipal Corporation of Greater Mumbai (MCGM) against the land (survey No.93) at Deonar, Mumbai. The Company was allotted the above mentioned land in 1978, however it paid the annual lease rent for the same only in 2012. MCGM demanded the penalty of Rs 73.58 lakh for the delayed payment of annual lease rent in September 2016. The Company has neither paid nor provided for the same. This has led to the understatement of Other Current Liabilities and overstatement of Reserves and Surplus by Rs 73.58 lakh.

C. COMMENT ON DISCLOSURE

4. As per Section 42(6) of the Companies Act, 2013 (the Act), the Company is required to allot the shares within sixty days from the date of receipt of share application money failing which it shall be liable to repay that money with interest at the rate of twelve *per cent* per

¹ five per cent of Rs 79.37 crore - cumulative profit of the Company from 2011-12 to 2018-19

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

annum from the expiry of sixtieth day. Also, the share application money is mandated to be kept in a separate bank account in a scheduled bank. Further Section 42(10) of the Act stipulated that in case of non-compliance with the above provisions, the company, its promoters and directors are liable for a penalty which may extend to the amount involved in the offer or invitation or two crore rupees, whichever is higher.

The Company's share application money of Rs 263 crore was pending allotment since June 2014. The Company's authorised Share Capital was not increased due to delay in finalisation of its accounts. The Company has also not kept the share application money in a separate bank account as mandated in the Act. As per the Accounting Standard (AS) 29 *Provisions*. *Contingent Liabilities and Contingent Assets*, the Company is liable to provide for the liabilities or at least disclose the same in full. The Company has neither disclosed nor made any provision pertaining to the violation of Section 42 (b) of the Act as required under AS 29.

D. COMMENT ON STATUTORY AUDITOR'S REPORT

5. A reference is invited to point a(iii) under Emphasis of Matter in the Auditor's Report. The Auditor has stated the Company has paid property tax of Rs 72.19 lakh against the land at Deonar, Mumbai for the years 1978 to 2012. However, the above mentioned amount pertains to the Lease Rent for the land and not the Property Tax. The Municipal Corporation of Greater Mumbai (MCGM) demanded (September 2016) a penalty of Rs 73.58 lakh from the Company for delayed payment of lease rent. The Company has neither paid nor provided for the same. The Statutory Auditors have not qualified these facts in their report and thus their Report is deficient to this extent.

For and on behalf of The Comptroller and Auditor General of India

Date: 13-10-2022 Place: Mumbai (S.K. JAIPURIYAR)
PRINCIPAL ACCOUNTANT GENERAL
(AUDIT)-I

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ रोजीचा ताळेबंद

	३१ माचे २०१९	: रोजी	३१ मार्च २०१८	. रोजी
<u>टिपणी</u>	*		*	₹
3	83,70,99,600,00		83,70,99,600,00	
8	१,२२,६७,६८,३२३.८९	_	१,०४,९४,५६,०६४.७८	
		१,६५,८८,६७,९२३.८९		१,४८,१५,५५,६६४.७८
4		7,53,00,00,000,00		2,53,00,00,000.00
Ę		४,५८,२६,६४७.००		२२,५८,२५,०९०.००
19	२,१७,२१,५७७.१४		३,०२,५७,८३८.६४	
۷	२९,६९,५०,४८२.००		१५,२०,६३,०९६.५०	
	8-	38,८६,७२,०५९.१४		१८,२३,२०,९३५.१४
एकूण		४,६५,३३,६६,६३०.०३	_	४,५१,९७,०१,६८९.९२
8				
	१,७१,४५,०४४.००		3,20,23,688.00	
2	0,00		0,00	
	१,७१,४५,०४४.००		3,70,73,688,00	
80	५०,८०,४६९.००		१,६७,३०३.००	
	0,00		0,00	
११	२६,६४,८९,७४२.५८		२६,५४,६४,७३३.४३	
85	9,00,00,000,00		9,00,00,000.00	
	४ ५ ८ एक्ट्रण १९	हियाणी ३ ४३,२०,९९,६००,०० ४ १,२२,६७,६८,३२३.८९ ५ २,१७,१४,५७७,१४ ८ २९,६९,५०,४८२,०० एकुण १० ५,७१,४५,०४४.०० ०,०० १,७१,४५,०४४.०० ११ २६,६४,८९,७४२.५८	३ ४३,२०,९९,६००,०० ४ <u>१,२२,६७,६८,३२३.८९</u> ५,६५,८८,६७,९२३.८९ ६ ४,५८,२६,६४७,०० ६ ४,६५,२२,५७७,१४ ८ २९,६९,५०,४८२.०० ३१,८६,७२,०५९,१४ ४,६५,३३,६६,६३०.०३	हिषणी ३ ४३,२०,९९,६००,०० ४ १,२२,६७,६८,३२३.८९ ५,६५,८८,६७,९२३,८९ ६ ४,५८,२६,६७७,००,००,००० ६ ४,१७,२१,५७७,१४ ८ २९,६९,५०,४८२.०० ३१,८६,७२,०५९,१४ एक्ण ४,६५,३३,६६,६३०,०३ १० ५,८०,४६९,०० ३,२०,२३,७११.०० १,६५,३००,००,०००,००० ३,२०,२३,७११.०० १,६५,३००,००,०००,००० ३,२०,२३,७११.०० १,६५,३००,००,०००,००० १,६५,३००,००,०००,००० १,६५,३००,००,०००,००० १,६५,३००,००,०००,००० १,६५,३००,००,०००,००० १,६५,३००,००,०००,००० १,६५,३००,००,०००,००० १,६५,३००,००,०००,००० १,६५,३००,०००,०००,००० १,६५,३००,०००,०००,००० १,६५,३००,०००,०००,००० १,६५,३००,०००,०००,००० १,६५,३००,०००,०००,००० १,६५,३००,०००,०००,००० १,६५,३००,०००,०००,००० १,६५,३००,०००,०००,००० १,६५,३००,०००,०००,००० १,६५,३००,०००,०००,००० १,६५,४००,०००,०००,०००,०००

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ रोजीचा ताळेबंद

	टिपणी	३१ मार्च २०१९ रोजी	३१ मार्च २०१८ ह	रोजी ह
	10491	,	•	•
वेद्यमान मत्ता				
मालसाठा	१३	3,28,96,398.88	३,८७,६१,८८१.५२	
व्यापारी येणी	48	८,३९,८२,९८९.५६	४४.१०४,६७,९७,১	
रोख आणि रोखजन्य	१५	३,३९,०४,५८,३२६.६२	३,२७,३७,५७,६०९.६२	
अल्पकालीन कर्जे आणि अग्रीमे	१६	७२,८७,५२,८२४.०६	£८,9 £, 8८,9३२.9१	
इतर विद्यमान मत्ता	१७	3,79,00,980.00	४,२६,०४,१०९.००	
		8,२७,४	£, ५१,३७४.४५	४,१३,२०,४५,९४२.४
एक्	् ण	४,६५,३	३३,६६,६३०.०३	४,५१,९७,०१,६८९.९
ांच्या समदिनांकाच्या अहवालात उल्लेख केले	A SERVICE CONT	#7 \$1	- 100 - 1000 - 1000	
ांच्या समदिनांकाच्या अहवालात उल्लेख केले	A SERVICE CONT	संचालक मंडळाच्य	ा करिता आणि वतीने	
ांच्या समदिनांकाच्या अहवालात उल्लेख केलेल हता कोठारी आणि कंपनी करिता	A SERVICE CONT	संचालक मंडळाच्य	ा करिता आणि वतीने	
ते टिपणे हा वित्तीय विवरणपत्रांचा एकाब्सिक भ गंच्या समदिनांकाच्या अहवालात उत्लेख केलेत गंहता कोठारी आणि कंपनी करिता धकार नोंदणी क्र १०६२४८ डब्स्यू गनदी लेखापाल	A SERVICE CONT	संचालक मंडळाच्य	ा करिता आणि वतीने	
ांच्या समदिनांकाच्या अहवालात उल्लेख केलेत हता कोठारी आणि कंपनी करिता क्षकार नोंदणी क्र १०६२४८ डब्स्यू	A SERVICE CONT	^{सही∤} - (सुमंत भांगे)	सही/- (दिनेश डिंगळे)	
ांच्या समदिनांकाच्या अहवालात उल्लेख केलेव हता कोठारी आणि कंपनी करिता क्षकार नोंदणी क्र १०६२४८ डब्ल्यू हनदी लेखापाल सही/-	A SERVICE CONT	सही/-	सही/-	
ांच्या समदिनांकाच्या अहवालात उल्लेख केलेव हता कोठारी आणि कंपनी करिता क्षकार नोंदणी क्र १०६२४८ डब्ल्यू ानदी लेखापाल सही/-	A SERVICE CONT	^{सही∤} - (सुमंत भांगे)	सही/- (दिनेश डिंगळे)	
गंच्या समदिनांकाच्या अहवालात उल्लेख केलेत हता कोठारी आणि कंपनी करिता १क्षकार नोंदणी क्र १०६२४८ डब्ल्यू इनदी लेखापाल	A SERVICE CONT	^{सही∤} - (सुमंत भांगे)	सही/- (दिनेश डिंगळे)	
ांच्या समदिनांकाच्या अहवालात उल्लेख केलेत हिता कोठारी आणि कंपनी करिता क्षिकार नोंदणी क्र १०६२४८ डब्ल्यू उनदी लेखापाल सही/- उनदी लेखापाल मयांक कोठारी अगीदार	A SERVICE CONT	^{सही∤} - (सुमंत भांगे)	सही/- (दिनेश डिंगळे)	
ांच्या समदिनांकाच्या अहवातात उल्लेख केलेत हता कोठारी आणि कंपनी करिता क्षकार नोंदणी क्र १०६२४८ डब्ल्यू वनदी लेखापाल सही/- वनदी लेखापाल मयांक कोठारी वागीदार द्वस्य क्र. १२०२६६	A SERVICE CONT	सही/- (सुमंत भागे) अध्यक्ष	सही/- (दिनेश डिंगळे) व्यवस्थापकीय संचालक	

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ अखेर संपलेल्या वर्षाचे नफा तोटा पत्रक

	टिपणी	३१ मार्च २०१९ ला संप	लल वष	३१ मार्च २०१८ ला र	गपलल वष
кия		₹	₹	₹	₹
	620				
हसुली कार्यरत उत्पन्न	86	९,९१,०६,६६१.०९		80.808,53,88,5	
जा - अबकारी कर		0,00		0,00	
नेव्वळ हसुली कार्यरत उत्पन्न		9,98,06,668.09		80.808,53,88,3	
तर उत्पन्न कृण महसूल	88	o\.\$3 <i>६,७०,७</i> \$,55	32,06,88,002.68	<u></u>	38,70,68,607.
कुण महसूत		4.	73,990,85,30,95	_	\$1,40,41,004.
र् च					
।लाच्या साठ्यातील फरक	90	રદ,હપ,९५४.०३		33.999.65,0-	
पावसायिक मालाची खरेदी		8,82,333.00		२,२३,२०,१७५.००	
iतिम उत्पादनाच्या साठ्यातील फरक,चालू कामात ापरातील साठा व बाजारात पाठवलेला माल					
विश्वति साठा व बाजारात पाठवलला माल	28	-3,64,886.50		00.080,55,88-	
र्मचारी कल्याण खर्च	25	8,96,57,479,00		8,88,88,00	
वेत्तीय खर्च	23	8,20,36,073,00		8,76,76,888.00	
सारा आणि कर्जमाफी खर्च	9	8,44,62,840,00		48,30,634,00	
तर खर्च	58	७,४४,५३,५७४.९५		4,66,68,888.68	
कूण खर्च			१८,५०,५५,०७५,७८	- Maradar Hardanada	१४,०५,८१,३२०,
साधारण विशेष बाबींपूर्व आणि करपूर्व नफा/तोटा		· ·	१३,५७,५८,९४७,११		86,88,60,868
साधारण विशेष बाबीं	24		0,00		0
न्रपूर्व नफा			१३,५७,५८,९४७.११		86.88,60,868
रुरविषयक खर्च					
देद्यमान वर्षातील					
चालू कर		-			
प्रलंबित कर		-४९,१३,१६६.००		-88,348.00	
		-४९,१३,१६६.००		-88,348.00	
गगील वर्षांतील - चालू कर		-		-	
		*	-४९,१३,१६६,००		-१४,३५१.
ालू वर्षातील नफा		1. The state of th	१४,०६,७२,११३.११	_	१७,१४,९४,८३२.
तीभाग उपार्जन - मूळ आणि विरलीकृतं			३२.५६		39.8
त्येकी रु. १०० /- च्या प्रत्येक भागासाठी					
टेपणी क्र. ३९ पहा					
। टिपण्या वित्तीय विवरणपत्राचे एकात्मिक भाग आहेत					
आमच्या समदिनांकाला दिलेल्या अहवालाशी संबंधितनफा	- तोटा पत्रक आहे				
हता कोठारी आणि कंपनी करिता क्षकार नोंदणी क्र १०६२४८ डब्ल्यू		संचालक मंडळाच्या करिता आणि वतीने			
ानदी लेखापाल					
सही/-		सही/-		सहो/-	
		(सुमंत भांगे)		दिनेश डिंगळे	
नदी लेखापाल मयांक कोठारी गर्गीदार		अध्यक्ष		व्यवस्थापकीय संचालक	
दस्य क्र. १२०२६६					
े काण - मुंबई		ठिकाण - मुंबई		ठिकाण - मुंबई	
नांक : 23/06/2022		दिनांक : 23/06/2022		दिनांक : 23/06/2022	
IDIN: 22120266ALSLKS5005					

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ अखेर रोख चलन विवरण पत्रक

पशील		२०१८-२०१९	२०१७-२०१८
		₹	₹
अ	परिचालनातील रोख चलन		
	करपूर्व आणि पूर्वकालीन तसेच असाधारण बाबींसंबंधी निव्वळ नफा	१३,५७,५८,९४७.११	१७,१४,८०,४८१
	समायोजन		
	स्थिर मत्तेवरील घसारा	१,५५,८२,१५०.००	48,30,८34,
	एन.एस.एफ.डी.सी. कर्जावरील व्याज - वित्तीय खर्च	8,08,00,28,00	७२.२९.६६२.
	स्थिर मत्ता विक्रीतील तोटा	0 00	0,0
	व्याज व इतर उत्पन्न	-२२,१५,५८,३५१.८०	-२२,७७,४६,६९८.
	खेळत्या भांडवलात बदलापूर्वीचा परिचालन नफा खेळत्या भांडवलातील बदलाचे समायोजन :	-૫.૧૮,૧૬,૪૨૫.૬૧	-૪,३९,૦૫,७१९.૬
	मालसाठ्यातील बदल	२.८५.५८७.३१	-૬૪,૬५,५२૬,૬
	व्यापारी येण्यांमधील बदल	32.99,898.02	96,48,886.3
	अल्प मुदतीची कर्ज व अग्रिम यातील बदल	-3, 98, 03, 69, 84	8,70,88,768.
	अन्य चालू मत्तेतील बदल	94,73,849.00	-१,९६,७३,०९९.১
	दीर्घ मुदतीची कर्जे व अग्रिम यातील बदल	५,१२,३५,९३२.८५	१,७६,६९,३७२.०
	व्यापारी देण्यांमधील बदल	-८५,३६,२६१.५०	48,38,038.6
	अन्य पूर्वप्रत्येय चालू मत्तेतील बदल	१४,४८,८७,३८५.५०	१,७४,५०,०८०,
	परिचालनातून प्राप्त झालेली रोख रक्कम	१०,१८,६५,९१६.२०	२,२२,९८,८२०.५
	भरलेला प्राप्तीकर (निववळ परतावा	-4, २२,६०,९४२.००	-६,०९,३४,९५९.९
	पूर्वकालीन आणि असाधारण बाबींपूर्वीचे रोख चलन	४,९६,०४,९७४.२०	-3,८६,३६,१३९.
	पूर्वकालीन आणि असाधारण बार्बीपूर्वीचे रोख चलन	-	-
্	गरिचालन कार्यातील निव्वळ रोख चलन (अ))	8,98,08,998.70	-३,८६,३६,१३९.
ब र	गुंतवणुकीतून निर्माण झालेले रोख चलन		
	स्थिर मत्तेची खरेदी	-6,03,803,00	-२५,८८,२६४.
	चालू कामाच्या खर्चातील वाढ । घट	0,00	0,0
	व्याज आणि अन्य उत्पन्न	२२,१५,५८,३५१.८०	22,00,88,892
	बँकांमधील मुदत ठेवी	-१४,३०,०६,४५७.००	-१६,२६,८७,२५५.
	गुंतवणुक संबंधी बाबींतील निव्वळ रोख चलन (ब)		६,२४,७१,१७ ९,

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ अखेर रोख चलन विवरण पत्रक

तपशील	२०१८-२०१९	२०१७-२०१८
	₹	₹
क वित्तीय बाबींतील रोख चलन		
प्राप्त आवेदित भागभांडवल	0.00	0.00
गटई आणि विशेष केंद्रीय सहाय्य संबंधित उलाढाल	3,44,80,884.00	२,६७,३६,५७७.००
एनएसएसएफडीसी घेतलेले / (फेडलेले) कर्ज (निव्वळ)	00. E88, 59, 99, 69-	-८,४३,७६,३६२,००
एनएसएफडीसी कर्जावरील व्याज	-8,08,00,299.00	-65,56,885.00
वित्तीय बाबींतील निव्वळ रोख चलन (क)	-१५,३७,५९,१२६.००	-६,४८,६९,४४६,००
रोख आणि रोखजन्य बार्वीमधून निव्वळ वाढ (अ+ब+क)	-૨,૬રૂ,૦૫,७४૦.૦૦	-४,१०,३४,४०६.२७
वर्षाच्या सुरुवातीच्या रोख आणि रोखजन्य बाबी	૮,५૪,३५,७५३.६२	१२,६४,७०,१६०.८९
वर्षाअखेरच्या रोख आणि रोखजन्य बाबी	<i>૫,</i> ९१,३०,० १३.६२	૮,५४,३५,७५४.६२
	2,17,40,014,41	0,40,44,040,41
हाती असलेली रोकड	१३,४९,३९९.८५	१७,७३,०५६.८०
बँकांमधील शिल्लक	4,66,0,683,66	८,३६,६२,६९६.८२
बँकांमधील अल्प मुदत ठेवी	0,00	0,00
एकूण	૫, ९१, ३०, ૦१३. ६२	८,५४,३५,७५३.६२
पा टिपण्या वित्तीय विवरणपत्राचे एकात्मिक भाग आहेत		
हे आमच्या समदिनांकाला दिलेल्या अहवालाशी संबंधित रोख चलन विवरणपत्र आहे.		
मेहता कोठारी आणि कंपनी करिता	संचालक मंडळाच्या करिता अ	गणि वतीने
मेहता कोठारी आणि कंपनी करिता पक्षकार नोंदणी क्र १०६२४८ डब्ल्य	संचालक मंडळाच्या करिता अ	ाणि वतीने
मेहता कोठारी आणि कंपनी करिता पक्षकार नोंदणी क्र १०६२४८ डब्ल्यू सनदी लेखापाल	संचालक मंडळाच्या करिता अ	ाणि वतीने
पक्षकार नोंदणी क्र १०६२४८ डब्ल्यू	संचालक मंडळाच्या करिता अ सही/-	ाणि वतीने सही <i>।-</i>
पक्षकार नोंदणी क्र १०६२४८ डब्ल्यू	# 100 CT 1 0 10000	
पक्षकार नोंदणी क्र १०६२४८ डब्ल्यू सनदी लेखापाल	^{सही/-} (सुमंत भांगे)	सही/- (दिनेश डिंगळे)
यक्षकार नोंदणी क्र १०६२४८ डब्ल्यू सनदी लेखापाल सही/- सनदी लेखापाल मयांक कोठारी भागीदार	सही/- (सुमंत भांगे) अध्यक्ष	सही/- (दिनेश डिंगळे) व्यवस्थापकीय संचालक
पक्षकार नोंदणी क्र १०६२४८ डब्ल्यू सनदी लेखापाल सही/- सनदी लेखापाल मयांक कोठारी भागीदार सदस्य क्र. १२०२६६	^{सही/-} (सुमंत भांगे)	सही/- (दिनेश डिंगळे)
यक्षकार नोंदणी क्र १०६२४८ डब्ल्यू सनदी लेखापाल सही/- सनदी लेखापाल मयांक कोठारी भागीदार	सही/- (सुमंत भांगे) अध्यक्ष ठिकाण - मुंबई	सही/- (दिनेश डिंगळे) व्यवस्थापकीय संचालक ठिकाण - मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

दि. ३१ मार्च २०१९ ला संपलेल्या वर्षासाठी समिदनांकासाठीच्या वित्तीय विवरणपत्राचा भाग असलेल्या टिपण्या

१) निगमीय माहिती

महाराष्ट्र शासनाच्या शासन निर्णय क्र. एल आय डी /१०९५/६४५१/ आयएनडी-५ दि. २४-०९-१९९६ नुसार चर्मोद्योग विकास महामंडळ (लिडकॉम) हे उद्योग विभागाकडून काढून महाराष्ट्र शासनाच्या समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभागाच्या नियंत्रणाखाली आणण्यात आले. चर्मोद्योगाच्या विकासात गुंतलेल्या समूहांना आणि विशेषत: अनुसूचित जातीतील चर्मकार समाजाला आर्थिक साह्य देण्यासाठी वरील निर्णय घेण्यात आला. या महामंडळाला शासनाने अनुसूचित जाती विकास महामंडळाचा दर्जा दिला आहे.

२) महत्वाची लेखांकन धोरणे

अ. वित्तीय विवरण तयार करण्याचे तत्व

भारतात सर्वसाधारणपणे स्वीकारलेली लेखांकन पद्धती जी भारतीय सनदी लेखापालांनी निगर्मित केलेली व कंपनी अधिनियम २०१३ उपविधी १३३ मध्ये नमूद केलेल्या आणि कंपनी (लेखा) नियमावली, नियम ७ नुसार लेखांकन मानके स्वीकारून ही वित्तीय विवरणपत्रे तयार केली आहेत. महामंडळाच्या परिचालन चक्रानुसार आणि कंपनी अधिनियम २०१३च्या परिशिष्ट ३ मध्ये ठरवून दिलेल्या निकषांनुसार सर्व मत्ता आणि दायित्वे यांचे वर्गीकरण विद्यमान आणि अ-विद्यमान असे केलेले आहे. उत्पादनाचे स्वरूप आणि मत्ता प्रक्रियेसाठी घेतल्यानंतर तिचे रोख किंवा रोखजन्य बाबीत होण्यासाठी लागणारा काळ यांच्या आधारे मत्ता आणि दायित्वे यांचे वर्गीकरण विद्यमान आणि अ-विद्यमान असे करण्यासाठी परिचालन चक्राचा कालावधी १२ महिने ठरविला आहे.

ब, स्थिर मत्ता

खर्चातून संचित घसारा/कर्जमाफी आणि झालेली हानी वजा करून उरलेले मूल्य स्थिर मत्ता म्हणून गणले जाते. खरेदी/संपादन यांची किमत, कर आणि उपलब्ध मत्ता अपेक्षित वापरासाठी उपयोगात येईल अशा स्थितीत आणण्यासाठी थेट गणला जाणारा खर्च यांचा समावेश एकूण खर्चात होतो. निश्चित मालमत्तेवरील घसारा लिखित मूल्य (WDV) पद्धतीवर घसारायोग्य रकमेच्या मर्यादेपर्यंत प्रदान केला जातो. कंपनी कायदा, २०१३ च्या अनुसूची घ्ट मध्ये विहित केलेल्या मालमत्तेच्या उपयुक्त जीवनावर आधारित घसारा प्रदान केला जातो. वर्षभरात महामंडळाने खरेदीच्या तारखेपासून आजपर्यंत पूर्वलक्ष्यी प्रभावाने सरळ रेषेवरून घसारा काढण्याची पद्धत बदलली आहे. याचा आर्थिक परिणाम पात्र आहे व त्यामुळे रु. १,१०,८३,८४१/- चा अतिरिक्त घसारा झाला आणि तो हिशोबाच्या पुस्तकांमध्ये जमा झाला. विकलेल्या अथवा विल्हेवाट लावलेल्या आठ स्थिर मत्तांच्या मिळालेल्या उल्लेखित मूल्यातून त्यांची किंमत आणि संचित घसारा वजा करून मिळालेला परिणामी लाभ किंवा तोटा उत्पन्न आणि खर्च खात्यात समाविष्ट केला जातो.

ताळेबंद दिनांकाच्या दिवशी, मत्तेची (मूर्त आणि अमूर्त) हानी होण्याचे काही संकेत आढळतात का याचे मूल्यमापन केले जाते. जर अशी लक्षणे आढळली तर मत्तेतून किती रक्कम वसूल होऊ शकेल याचा

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

अंदाज घेतला जातो. ज्या मत्तांची चालू किंमत त्यांच्या वसूलक्षम किंमतीहून अधिक असते त्या मत्ता वसूलक्षम किंमतीच्या रकमेसाठी निर्लेखित केल्या जातात. एखाद्या मत्तेची निव्वळ विक्री किंमत आणि तिच्या वापराचे यानुसार वसूलक्षम किंमत अधिक असते.

क. मालसाठे

मालसाठयांचे मूल्य त्यांच्यासाठी झालेला खर्च आणि त्यापासून मिळू शकणारे मूल्य यापैकी जे कमी असेल तितके धरले जाते. कच्चा माल, साठा आणि सुटे भाग तसेच विकला गेलेला माल यांची किंमत प्रथम येणे आणि प्रथम जाणे या आधारावर ठरवली जाते. चालू कामकाज आणि तयार वस्तू यांच्या खर्चात मजुरी आणि लागू असेल त्या बाबतीत उत्पादनातील वरकड खर्च यांचा समावेश होतो.

ड. सरकारी अनुदान

(अ) व्यवस्थापकीय अर्थसहाय्य

महामंडळाचा दैनंदिन कामकाज खर्च चालविण्यासाठी होणारा प्रशासकीय खर्च भागविण्यासाठी महामंडळाला महाराष्ट्राच्या राज्य शासनाकडून व्यवस्थापकीय अर्थसहाय्य या स्वरूपात अनुदान मिळते. सदर अनुदान हे महसुली स्वरूपाचे असून 'सरकारी अनुदानाच्या हिशेबासाठी असलेल्या' लेखा मानक – १२ नुसार ते इतर उत्पन्न म्हणून गणले जाते.

(ब) विशेष केंद्रीय सहाय्य

महामंडळाला विशेष केंद्रीय सहाय्य (एससीए) या स्वरूपात केंद्र सरकारकडून मागास वर्गीयांच्या विशेषतः चर्मकार समाजाच्या कल्याणासाठी अनुदान मिळते. उपरोल्लेखित अनुदान हे भांडवली अर्थसहाय्य स्वरुपात असून त्यापैकी अवितरित रक्कम ही परतावा देण्यासाठी महामंडळाचे दायित्व ठरत नसून अशा अवितरित अंशदानाची रक्कम राज्य सरकार/केंद्र सरकार यांनी 'सरकारी अनुदानाच्या हिशेबासाठी'; असलेल्या लेखा मानक – १२ नुसार पुढील वर्षीचे अनुदान देताना विचारात घ्यायची आहे. वर उल्लेख केलेल्या अनुदानाचे स्वरूप लक्षात घेता 'सरकारी अनुदानाच्या हिशेबासाठी असलेल्या लेखा मानक– १२ नुसार हे अर्थसहाय्य 'राखीव निधी आणि गंगाजळी' या शीर्षाखाली जमा केले जाते आणि ते 'भागधारकांचा निधी;' चा एक भाग म्हणून दाखविले जाते.

इ. महसूल निश्चिती

- (अ) ग्राहकांना वस्तूंचा पुरवठा केल्यानंतर व्यापारी सूट आणि निव्वळ विक्रीकर वगळून उरणारी रक्कम ही विक्रीची रक्कम म्हणून दाखविली जाते.
- (ब) हिरोबात गणन करताना मुदत ठेवींवरील व्याज उपार्जनाच्या आधारावर दाखविले जाते.
 - बँकेतील बचत खात्यातील व्याज बँक जेव्हा जमा करते तेव्हाच ते मिळाल्याचे हिरोबात गणन करताना दाखविले जाते

्र लिडकॉम

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

- **ड.** विमा दाव्यातून मिळालेली रक्कम हिशेबात रोखीच्या तत्वावर दाखविली जाते. हा अपवाद वगळता इतर उत्पन्न हे उपार्जनाच्या आधारावर हिशेबात दाखविले जाते.
- इ. सरकारी पत्र क्र. ११०१४/२१/९७ एस सी डी II दि. ०६/१०/१९९८ अन्वये आर्थिक वर्षात मिळालेल्या ल्दू; विशेष केंद्रीय सहाय्य ल्दू; रकमेनुसार ३९; विशेष केंद्रीय सहाय्य ३९; रकमेच्या ३% इतके सेवा शुल्क त्यावर विचारात घेतले जाते
- फ. महामंडळ राष्ट्रीय अनुसूचित जाती वित्त विकास महामंडळाच्या (एन.एस.एफ.डी.सी.) निधीतून लाभार्थींना कर्ज मंजूर केले जाते तेव्हा कर्ज मंजूर करताना मंजूर रकमेच्या २.५% इतकी रक्कम महामंडळ शासकीय हमी शुल्क म्हणून अगोदर गोळा करते. हे अगोदर गोळा केलेले शुल्क महाराष्ट्र शासनाला प्रतिवर्षी ०.५०% (दि. ३१ मार्च २०११पर्यन्त प्रतिवर्षी ०.२%) दराने पाच वर्षे कालावधीत देय आहे आणि त्याची तरतूद उपार्जनाच्या आधारावर केली जाते. हे गोळा केलेले शुल्क ''परिचालनातील महसूल'' चा भाग म्हणून विचारात घेतले जाते. शासकीय हमी शुल्क महाराष्ट्र राज्य शासनाला अदा करण्यासाठी होणार खर्च उपार्जनाच्या तत्वावरहिशेबात
- ग. स्वीकारलेले आवेदन शुल्क आणि प्रक्रिया शुल्क आणि इतर संकीर्ण रकमा पावतीच्या आधारे विचारात घेतल्या जातात.
- ह. व्यावसायिकांना दिलेल्या कर्जावरील व्याज हिशेबात रोखीच्या तत्वावर दाखिवले जाते.
- आय. पूर्वीच्या कालावधीतील खर्च/उत्पन्न या संदर्भात महामंडळाने कोणतेही धोरण आखलेले नाही. पूर्वीच्या कालावधीत केलेले खर्च कोणत्या वर्षात रक्कम प्राप्त झाली/खर्च झाली त्या वर्षाच्या हिरोबात दाखिवली जाते.
- ज. महामंडळ लेखन सामग्रीचा कोणताही साठा ठेवत नाही. लेखन सामुग्री खरेदी केलेल्या वर्षात ती महसुली खात्यात दाखविली जाते.

फ. कर्मचारी लाभ

(i) परिभाषित अंशदान योजना

कर्मचारी लाभ या उद्देशाने नोकरी नंतरच्या लाभासाठी भविष्य निर्वाह निधी, कर्मचारी निवृत्तीवेतन योजना आणि राज्य कर्मचारी आरोग्य विमा या स्वरूपात महामंडळांकडे परिभाषित अंशदान योजना आहेत ज्यांची अंमलबजावणी भारत सरकारच्या माध्यमातून केली जाते. भविष्य

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

निर्वाह निधी, कर्मचारी निवृत्तीवेतन योजना आणि राज्य कर्मचारी आरोग्य विमा यांचे वर्गीकरण परिभाषित अंशदान योजना असे केलेले असून महामंडळावर त्यांच्यासाठी अंशदान देण्याव्यतिरिक्त अधिक काहीही बंधनकारक नसेल. परिभाषित अंशदान योजनांसाठी महामंडळाने दिलेले अंशदान जितके दिले जाईल तितके नफा तोटा विवरणपत्रात दाखिवले जाते.

(ii) परिभाषित लाभ योजना

उपदान आणि रजा रोखीकरण या संदर्भातील दायित्व (परिभाषित लाभ योजना) ही रोख आधारावर दाखविले जाते आणि ही बाब कंपनी (लेख मानके) नियमावली २००६ खाली अधिसूचित केलेल्या लेखा मानक (ए एस - १५) (सुधारित २००५) ३९; कर्मचारी लाभ ३९; याच्याशी सुसंगत नाही आणि त्यानुसार उपदान आणि रजा रोखीकरण या संदर्भातील दायित्व विमा गणितशाशस्त्रीय मुल्यांकना आधारावर लेख्यांमध्ये उपार्जनाच्या तत्वावर दाखविले पाहिजे.

(ग) उत्पन्नावरील कर

चालू कर आणि स्थगित कर यांचा समावेश असलेला कर खर्च विशिष्ट कालावधीसाठीचा निव्वळ नफा किंवा तोटा यांचे परिगणन करताना विचारात घेतला जाईल.

चालू कर: कराचे गणन करताना लागू असलेल्या करांची जी रक्कम अनुषंगिक कर अधिकारी यांच्या न्यायक्षेत्रातील करिवषयक अधिनियमानुसार करिवषयक अधिकारी यांचेकडे किती कर भरणे अपेक्षित आहे ती रक्कम चालू कर म्हणून परिगणित केली जाते.

स्थिगित कर: ताळेबंदाच्या दिनांकाला स्थिगित कर देणी व येणी तत्कालीन मंजूर कर निर्धारण विचारात घेऊन स्थिगित कर कार्यान्वित किंवा प्रत्यक्ष निर्धारित केले जातील. स्थिगित कर संबंधित मत्ता भविष्यात विक्रीयोग्य आहे की नाही याचा विचार करून स्थिगित कर लेख्यात गणले जातील. जेथे असमायोजित घसारा किंवा कर अधिनियमाखालील संचित तोटा आहे तिथे भविष्यातील नफा किंवा मत्तेचे विक्री मूल्य गृहीत धरून स्थिगित कर निश्चित केला जातो. स्थिगित कर संबंधित मत्तेचे प्रत्येक ताळेबंदाच्या दिनांकाला विवेचन केले जाईल आणि सदर मत्तासंबंधी भविष्यातील नफा किंवा मत्तेचे विक्री मूल्य आणि कर दर व कर अधिनियम यांचा विचार गृहीत धरून स्थिगित कर समयोजित केला जाईल

जेव्हा सुनिश्चित केलेल्या काही रकमांचा प्रतितोल करण्याचा कायदेशीर आणि अंमलात आणता येण्याजोगे अधिकार असतील आणि संबंधित मत्ते आणि दायित्वे यांचा विवाद निव्वळ पायावर मिटवायचा हेतू असतो तेव्हा चालू कर मत्ता आणि चालू करदायित्व यांचा प्रतितोल केला जाईल. जेव्हा मत्तेच्या बदल्यात विद्यमान कराचे प्रतिनिधित्व करणाऱ्या दायित्वात वजावट मिळण्याचा कायदेशीरपणे अंमलात आणता येण्याजोगा अधिकार असेल आणि जेव्हा स्थिगित कर मत्ता व स्थिगित कर दायित्व त्याच करासंबंधित असलेल्या कर अधिनियमानुसार उत्पन्नावर आकारलेला असतो तेव्हा स्थिगित कर मत्ता आणि स्थिगित कर दायित्व यांचा प्रतितोल केला जाईल.

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

(ह) तरतुदी आणि आकस्मिक दायित्वे

तरतुदी: जेव्हा मागील घटनांचा परिणाम म्हणून सध्याचे दायित्व निर्माण होते, आणि अशा दायित्वाचे परिशीलन करण्यासाठी सध्याच्या उपलब्ध स्रोतातून रक्कम देण्याची शक्यता निर्माण होते, तेव्हा अशी रक्कम किती असेल याचा अंदाज घेतला जाईल. अशा विद्यमान दायित्वाचे परिशीलन करण्यासाठी ताळेबंद पत्रकाच्या दिवशी किती रक्कम खर्च करावी लागेल याच्या अंदाजावर तरतुदीचे मापन होईल आणि ते चालू मुल्याच्या आधारावर होणार नाही.

आकस्मिक दायित्वे : जेव्हा मागील घटनांचा परिणाम म्हणून सध्याचे दायित्व निर्माण होते त्याला आकस्मिक दायित्व म्हणतात. एक किंवा अधिक संभाव्य आणि अनिश्चित घटना होणे किंवा न होणे तसेच महामंडळाचे नियंत्रण नसलेल्या घटना घडणे यामुळे आकस्मिक दायित्व निर्माण होते. एखाद्या दायित्वासाठी उपलब्ध स्रोतांतून भविष्यात कराव्या लागणाऱ्या खर्चाचा अचूक आणि विश्वासार्ह अंदाज घेता न आल्याने आकस्मिक दायित्व निर्माण होते.

(ज) अंदाजांचा वापर

सर्वसाधारणपणे स्वीकारलेल्या मूल्यांकन मानकांशी अनुरूप वित्तीय विवरणपत्रे तयार करताना मत्ता व दायित्व यांची जी रक्कम अहवालात दाखविण्यात येईल तिचे गृहीतक, वित्तीय विवरणपत्रांच्या दिनांकाला असतील अशी आकस्मिक दायित्वे आणि अहवाल वर्षात नोंदिवण्यात आलेली महसुलाची रक्कम व खर्च याबाबत व्यवस्थापनाने अंदाज काढणे व गृहीतक काढणे आवश्यक असेल. प्रत्यक्ष परिणाम अंदाजाहून भिन्न असू शकेल. अशा लेखा अंदाजांचा आढावा घेतल्यास ज्या लेखा कालावधीसाठी असा आढावा घेतला जाईल त्या कालावधीत अंदाजाचे परिशीलन केले जाईल.

(झ) भाडेपट्टा

प्रवर्तनातील भाडेपट्टा

ज्या ठिकाणी पट्टेदार, मत्तेची जोखीम आणि लाभ प्रभावीपणे राखून ठेवतात त्याला प्रवर्तनातील भाडेपट्टा म्हणतात. प्रवर्तनातील भाडेपट्ट्याची प्रदाने जर पट्टेदाराच्या वापरानुसार वापरकर्त्यांच्या कालावधीनुसार सोयीस्कर स्वरूपात पद्धतशीरपणे गणन करून आणि प्रत्यक्षात तशी प्रदाने दिली जात नसली, गणली जात नसतील तरी अहवाल कालावधीतील भाडेपट्टा थेट विचारात घेऊन नफा व तोटा लेख्यात खर्च म्हणून दाखविली जातात.

(के) संकीर्ण खर्च

पाच वर्षांच्या कालावधीसाठी निर्लेखित अधिकृत भागभांडवल वाढविण्यासाठी असलेला खर्च ज्यात अंतर्भृत आहे अशा खर्चाला संकीर्ण खर्च म्हणले जाईल.

<u>~</u>	३१ मार्च २०१९ र	ोजी	३१ मार्च २०१८	रोजी
भाग भांडवल	₹		₹	
अधिकृत				
प्रत्येकी रु. १०० मूल्याचे ५०,००,०० (मागील वर्षी - ५०,००,०००) सममूल्य भाग		40,00,00,000_00	<u> 21</u>	40,00,00,000
जारी केलेले, अभिदत्त आणि भरणा झालेले पूर्ण भरणा झालेलेले प्रत्येकी रु. १०० मूल्याचे ४३,२०, ९९६ सममूल्य भाग		83,70,99,600,00		४३,२०,९९,६००,
	३१ मार्च २०१९ र	ोजी	३१ मार्च २०१८	ग्रेजी
(समभाग संख्या	₹	समभाग संख्या	₹
(अ) अ भागांच्या संख्येचा ताळमेळ				
वर्षांच्या / अहवाल कालावधीच्या सुरुवातीला अदत्त भागांची				
संख्या वर्षाच्या / अहवाल कालावधीच्या अखेरीस अदत्त भागांची संख्या	83,70,996,00	83,70,99,600.00	83,50,996.00	४३,२०,९९,६००
नना व्यवसाय कारावियाच्या व्यवसाय व्यवसाय मानावा सख्या	४३,२०,९९६.००	83,20,99,600,00	४३,२०,९९६,००	83,70,99,600
***			2075 - 38 7-03-687	3.0
 (क) ताळेबंद दिनांकाला महामंडळाचे ५% हून अधिक भाग धारण करण भागधारकाचे नाव 	३१ मार्च २०१९ र		३१ मार्च २०१८ सम्प्रणा संस्था	
		ोजी % धारक ता ९९.९९	३१ मार्च २०१८ समभाग संख्या ४३,२०,९९५	% धारक ता
भागधारकाचे नाव	३१ मार्च २०१९ र समभाग संख्या ४३,२०,९९५ ३१ मार्च २०१९ र	% धारक ता ९९.९९ ोजी	समभाग संख्या ४३,२०,९९५ ३१ मार्च २०१८	% धारक ता ९९.९ रोजी
भागधारकाचे नाव मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य.	३१ मार्च २०१९ र समभाग संख्या ४३,२०,९९५	% धारक ता ९९.९९	समभाग संख्या ४३,२०,९९५	% धारक ता ९९.९
भागधारकाचे नाव मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य.	३१ मार्च २०१९ र समभाग संख्या ४३,२०,९९५ ३१ मार्च २०१९ र	% धारक ता ९९.९९ ोजी	समभाग संख्या ४३,२०,९९५ ३१ मार्च २०१८	% धारक ता ९९.९ रोजी
भागधारकाचे नाव मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य. राखीव आणि अतिरिक्त विशेष घटक योजना राखीव निधी सरुवातीची शिल्लक	३१ मार्च २०१९ र समभाग संख्या ४३,२०,९९५ ३१ मार्च २०१९ र	% धारक ता ९९.९९ ोजी	समभाग संख्या ४३,२०,९९५ ३१ मार्च २०१८	% धारक ता ९९.९ रोजी
भागधारकाचे नाव मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य. — राखीव आणि अतिरिक्त विशेष घटक योजना राखीव निधी सुरुवाचीची शिल्लक अधिक : अहवाल वर्षात झालेली वाढ	३१ मार्च २०१९ र समभाग संख्या ४३,२०,९९५ ३१ मार्च २०१९ र १ ५६,००५,००	% धारक ता ९९.९९ ोजी	समभाग संख्या ४३,२०,९९५ ३१ मार्च २०१८ १ ५६,००५,००	% धारक ता ९९.९ रोजी
भागधारकाचे नाव मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य. राखीव आणि अतिरिक्त विशेष घटक योजना राखीव निधी सुरुवातीची शिल्लक अधिक : अहवाल वर्षात झालेली वाढ घट : अहवाल वर्षात झालेली घट	३१ मार्च २०१९ र समभाग संख्या ४३,२०,९९५ ३१ मार्च २०१९ र १ ५६,००५,००	% धारक ता ९९.९९ ोजी	समभाग संख्या ४३,२०,९९५ ३१ मार्च २०१८ १ ५६,००५,००	% धारक ता ९९.९ रोजी ₹
भागधारकाचे नाव मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य. राखीव आणि अतिरिक्त विशेष घटक योजना राखीव निधी सुरुवातीची शिल्लक अधिक : अहवाल वर्षात झालेली वाढ घट : अहवाल वर्षात झालेली घट गटई निधी	३१ मार्च २०१९ र समभाग संख्या ४३,२०,९९५ १ १ ५६,००५,०० ०,००	% धारक ता ९९.९९ ोजी	समभाग संख्या ४३.२०,९९५ ३१ मार्च २०१८ १ ५६,००५,०० ०,००	% धारक ता ९९.९ रोजी ₹
भागधारकाचे नाव मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य. राखीव आणि अतिरिक्त विशेष घटक योजना राखीव निधी सुरुवातीची शिल्लक अधिक : अहवल वर्षात झालेली वाढ घट : अहवल वर्षात झालेली घट गटई निधी सुरुवातीची शिल्लक	३१ मार्च २०१९ र समभाग संख्या ४३,२०,९९५ १ १ ५६,००५,०० ०,०० ०,००	% धारक ता ९९.९९ ोजी	समभाग संख्या ४३,२०,९९५ ३१ मार्च २०१८ १६,००५,०० ०,०० ०,००	% धारक ता ९९.९' रोजी ₹
भागधारकाचे नाव मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य. — राखीव आणि अतिरिक्त विशेष घटक योजना राखीव निधी सुरुवातीची शिल्लक अधिक : अहवाल वर्षात झालेली वाढ घट : अहवाल वर्षात झालेली घट गटई निधी सुरुवातीची शिल्लक अधिक : अहवाल वर्षात सालेली घट	३१ मार्च २०१९ र समभाग संख्या ४३,२०,९९५ १ १ ५६,००५,०० ०,००	% धारक ता ९९.९९ ोजी	समभाग संख्या ४३.२०,९९५ ३१ मार्च २०१८ १ ५६,००५,०० ०,००	% धारक ता ९९.९ रोजी ₹
भागधारकाचे नाव मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य. राखीव आणि अतिरिक्त विशेष घटक योजना राखीव निधी सुरुवातीची शिल्लक अधिक: अहवाल वर्षात झालेली वाढ घट: अहवाल वर्षात झालेली घट गरई निधी सुरुवातीची शिल्लक अधिक: अहवाल वर्षात मिळालेला निधी वजा: अहवाल वर्षात वापरलेला निधी	३१ मार्च २०१९ र समभाग संख्या ४३,२०,९९५ ११ मार्च २०१९ र १६,००५,०० ०,०० १६,७४,७१,६१०,०० ४,००,००,०००	% धारक ता ९९.९९ ोजी	समभाग संख्या ४३.२०,९९५ ३१ मार्च २०१८ १ ५६,००५,०० ,०० ,०० १३,७९,८५,२३०,०० ४,००,००,००	% धारक ता ९९.९ रोजी ₹ ५६,००५
भागधारकाचे नाव मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य. राखीव आणि अतिरिक्त विशेष घटक योजना राखीव निधी सुरुवातीची शिल्लक अधिक: अहवाल वर्षात झालेली वाढ घट: अहवाल वर्षात झालेली घट गटई निधी सुरुवातीची शिल्लक अधिक: अहवाल वर्षात झालेली घट वर्षात झालेली घट वर्षात वर्षात मार्चातिकालेला निधी वजा: अहवाल वर्षात वार्षात मिळालेला निधी विशेष केंद्रीय सहाय्य निधी	३१ मार्च २०१९ र समभाग संख्या ४३,२०,९९५ १ ६,००५,०० ०,०० ०,०० १६,७४,७१,६१०,०० ४,००,००,०००,०० ३,२३,२५०,००	% धारक ता ९९.९९ ोजी ₹ ५६,००५,००	समभाग संख्या ४३,२०,९९५ ३१ मार्च २०१८ ६,००५,०० ०,०० ०,०० १३,७९,८५,२३०,०० ४,००,००,००,००	% धारक ता ९९.९' रोजी ₹ ५६,००५
भागधारकाचे नाव मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य. राखीव आणि अतिरिक्त विशेष घटक योजना राखीव निधी सुरुवातीची शिल्लक अधिक: अहवाल वर्षात झालेली वाढ घट: अहवाल वर्षात झालेली घट गटई निधी सुरुवातीची शिल्लक अधिक: अहवाल वर्षात मिळालेला निधी वजा: अहवाल वर्षात वापरलेला निधी विशेष केंद्रीय सहाय्य निधी सुरुवातीची शिल्लक अधिक: अहवाल वर्षात मिळालेला निधी	३१ मार्च २०१९ र समभाग संख्या ४३,२०,९९५ १ ६,००५,०० ०,०० ०,०० १६,७४,७१,६१०,०० ४,००,००,०००,०० ३,२३,२५०,००	% धारक ता ९९.९९ ोजी ₹ ५६,००५,००	समभाग संख्या ४३,२०,९९५ ३१ मार्च २०१८ ६,००५,०० ०,०० ०,०० १३,७९,८५,२३०,०० ४,००,००,००,००	% धारक ता ९९.९' रोजी ₹ ५६,००५
भागधारकाचे नाव मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य. राखीव आणि अतिरिक्त विशेष घटक योजना राखीव निधी सुरुवातीयी शिल्लक अधिक : अहवाल वर्षात झालेली वाढ घट : अहवाल वर्षात झालेली घट गटई निधी सुरुवातीयी शिल्लक अधिक : अहवाल वर्षात मिळालेला निधी वजा : अहवाल वर्षात मिळालेला निधी वजा : अहवाल वर्षात गरनेला निधी सरवातीयी शिल्लक	३१ मार्च २०१९ र समभाग संख्या ४३,२०,९९५ ३१ मार्च २०१९ र १६,००५,०० ०,०० १६,७४,७१,६१०,०० ४,००,००,००,०० ३,२३,२५०,०० २९,०८,७०,४५६,००	% धारक ता ९९.९९ जी ५६,००५.०० २०,७७,९४,८६०.००	सममाग संख्या ४३.२०,९९५ ३१ मार्च २०१८ ६,००५,०० ०,०० १३,७९,८५,२३०,०० ४,००,००,०००,०० ०,०० १०,४३,६२०,००	% धारक ता १९.९ रोजी ₹ ५६,००५, १६,७४,७१,६१०,
भागधारकाचे नाव मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य. राखीव आणि अतिरिक्त विशेष घटक योजना राखीव निधी सुरुवातीची शिल्लक अधिक : अहवाल वर्षात झालेली वाढ घट : अहवाल वर्षात झालेली घट गटई निधी सुरुवातीची शिल्लक अधिक : अहवाल वर्षात मिळालेला निधी वजा : अहवाल वर्षात वापरलेला निधी सुरुवातीची शिल्लक अधिक : अहवाल वर्षात मिळालेला निधी वर्षार केंद्रीय सहाय्य निधी सुरुवातीची शिल्लक अधिक : अहवाल वर्षात मिळालेला निधी वर्षार अहवाल वर्षात मिळालेला निधी	३१ मार्च २०१९ र समभाग संख्या ४३,२०,९९५ १६,००५,०० ०,०० ०,०० ०,०० १६,७४,७१,६१०,०० ४,००,००,०००,०० ३,२३,२५०,०० २९,०८,७०,४५६,००	% धारक ता ९९.९९ ोजी ₹ ५६,००५,००	समभाग संख्या ४३,२०,९९५ ३१ मार्च २०१८ ५६,००५,०० ०,०० ०,०० १३,७९,८५,२३०,०० ४,००,००,००,०० ०,०० १,०५,१३,६२०,००	% धारक ता १९.९ रोजी ₹ ५६,००५, १६,७४,७१,६१०,
भागधारकाचे नाव मा. राज्यपात, महाराष्ट्र राज्य. राखीव आणि अतिरिक्त विशेष घटक योजना राखीव निधी सुरुवातीची शिल्लक अधिक: अहवाल वर्षात झालेली वाढ घट: अहवाल वर्षात झालेली घट गटई निधी सुरुवातीची शिल्लक अधिक: अहवाल वर्षात मिळालेला निधी वजा: अहवाल वर्षात मिळालेला निधी विशेष केंद्रीय सहाय्य निधी सुरुवातीची शिल्लक अधिक: अहवाल वर्षात मिळालेला निधी वजा: अहवाल वर्षात मिळालेला निधी वजा: अहवाल वर्षात मिळालेला निधी वजा: निधी वजा: निधी वजा: निधी वजा: निधी	३१ मार्च २०१९ र समभाग संख्या ४३,२०,९९५ ३१ मार्च २०१९ र १६,००५,०० ०,०० ०,०० ४,००,००,०० ०,०० ३,२३,२५०,०० २९,०८,७०,४५६,०० ०,०० ३६,८३,१०४,००	% धारक ता ९९.९९ जी ५६,००५.०० २०,७७,९४,८६०.००	सममाग संख्या ४३.२०,९९५ ३१ मार्च २०१८ ६,००५,०० ०,०० १३,७९,८५,२३०,०० ४,००,००,०००,०० ०,०० १०,५,३६,२०,२५९,०० २९,३६,२०,२५९,०० २७,४९,८०३,००	% धारक ता १९.९ रोजी ₹ ५६,००५, १६,७४,७१,६१०,
भागधारकाचे नाव मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य. राखीव आणि अतिरिक्त विशेष घटक योजना राखीव निधी सुरुवातीची शिल्लक अधिक : अहवाल वर्षात झालेली चढ घट : अहवाल वर्षात झालेली घट गटई निधी सुरुवातीची शिल्लक अधिक : अहवाल वर्षात मिळालेला निधी वजा : अहवाल वर्षात वापरलेला निधी सुरुवातीची शिल्लक अधिक : अहवाल वर्षात मिळालेला निधी वजा : अहवाल वर्षात मिळालेला निधी वजा : अहवाल वर्षात वर्षात मिळालेला निधी वजा : अहवाल वर्षात वर्षात निधी	३१ मार्च २०१९ र समभाग संख्या ४३,२०,९९५ ३१ मार्च २०१९ र १६,००५,०० ०,०० १६,७४,७१,६१०,०० ४,००,००,००,०० ३,२३,२५०,०० २९,०८,७०,४५६,००	% धारक ता ९९.९९ जी ५६,००५.०० २०,७७,९४,८६०.००	सममाग संख्या ४३.२०,९९५ ३१ मार्च २०१८ ६,००५,०० ०,०० १३,७९,८५,२३०,०० ४,००,००,०००,०० ०,०० १०,४३,६२०,००	% धारक ता १९.९ ^० रोजी
भागधारकाचे नाव मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य. राखीव आणि अतिरिक्त विशेष घटक योजना राखीव निधी सुरुवातीची शिल्लक अधिक : अहवाल वर्षात झालेली वाढ घट : अहवाल वर्षात झालेली घट गटई निधी सुरुवातीची शिल्लक अधिक : अहवाल वर्षात मिळालेला निधी वजा : अहवाल वर्षात मिळालेला निधी विशेष केंद्रीय सहाय्य निधी सुरुवातीची शिल्लक अधिक : अहवाल वर्षात मिळालेला निधी वजा : अहवाल वर्षात वापरलेला निधी वजा : अहवाल वर्षात वापरलेला निधी नफा - तोटा विवरणपत्रात दर्शविलेली अतिरिक्त / (तूट) अहवाल वर्षांच्या सुरुवातीची शिल्लक अहवाल वर्षांचा सुरुवातीची	३१ मार्च २०१९ र समभाग संख्या ४३,२०,९९५ १६,००५,०० ०,०० ०,०० १६,७४,७१,६१०,०० ४,००,००,०००,०० ३,२३,२५०,०० ०,०० २९,०८,७०,४५६,०० ०,०० ३६,८३,१०४,००	% धारक ता १९.९९ गेजी (4६,००५,०० २०,७७,९४,८६०.०० २८,७१,८७,३५२.००	सम्भाग संख्या ४३,२०,९९५ ३१ मार्च २०१८ ६,००५,०० ०,०० १३,७९,८५,२३०,०० ४,००,००,०००,०० १०,५१३,६२०,०० २९,३६,२०,२५९,०० २९,३६,२०,२५९,०० ४४,८०३,००	% धारक ता

्र लिडकॉम

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

		३१ मार्च २०१९ रोजी ₹	३१ मार्च २०१८ रोजी ₹
		₹	₹
, अवितरि	रत आवेदित भाग भांडवलाची रक्कम महाराष्ट्र शासनाकडून प्राप्त	7,53,00,00,000.00	₹,६३,००,००,०००,०
दीर्घका	तीन कर्जे		
	प्रतिभूत राष्ट्रीय अनुसूचित जाती वित्त आणि विकास महामंडळ मर्यादित (एनएसएफडीसी) कडून घेतलेले दीर्घ मुदतीचे कर्ज	४,५८,२६,६४७,००	૨૨, ५८, ૨५, ૦૧૦.
	अप्रतिभूत राष्ट्रीय अनुसूचित जाती वित्त आणि विकास महामंडळ मर्यादित (एनएसएफडीसी), नवी दिल्ली कडून घेतलेले दीर्घ मुदतीचे कर्ज		
		४,५८,२६,६४७,०० ०,००	२२,५८,२५,०९०,
(생)	प्रतिभूतीचे स्वरूप आणि प्रतिभूत कर्जाच्या परतफेडीच्या अटी		
	एनएसएफडीसी कडून घेतलेल्या कर्जाला महाराष्ट्र शासनाने दिलेली हमी ही प्रतिभूती उ	भाहे.	
) व्यापारी	देणी		
	सूक्ष्म आणि लघु उद्योजकांकडून येणी (टिपणी क्र. २५ पहा) अन्य	૨, १७, २१, ५७७. १४ ૨, १७, २१, ५७७. १४	३,०२,५७,८३८.६ ३,०२,५७,८३८.६
इतर चा	लू दायित्वे		
	दीर्घकालीन कर्जाची चालू मुदतपूर्ती सुरक्षा ठेव आणि बयाणा रक्कम अर्जदारांकडून स्वीकारलेले स्व - योगदान वैधानिक देणी देय हमी शुल्कावरील व्याज देय हमी शुल्क संवाउपदानची तरतृद एनएसएफडीसी(एलडीडीपी आणि एचआरआय) अन्य संकीण दायित्वे	- কুল্লেছ প্লেখন কৰে কৰা কৰিব কৰা কৰা কৰিব কৰা কৰিব কৰা কৰিব কৰা কৰিব কৰা কৰিব কৰা কৰা কৰিব কৰা কৰা কৰিব কৰা কৰা কৰা কৰা কৰিব কৰা	૮, પ્રેર્ગ, હત્તું, રહેરું, . પ્યું, ૧૦, ૧૬૨, ૮, ૧૮, ૫૧૨, પ્યું, ૧૩, ૧૩, ૧, ૧૪, ૧૩, ૧૦, હું, પ્યું, ૧૬૨, ૧ હું, પ્યું, ૧૬૬, ૧ ૧૫, ૨૦, ૬૩, ૧૬૬,

	. 1
(00
0	ताराशष्ट
	असलल
	मान
•	ताळबदाचा
	अखरच्या
	808
٢	माघ
1	m ov

- Av	ĮG.	ढोबळ खंड (किमती प्रमाणे	रे प्रमाणे)			घसारा / कर्जमाफी	गाकी		निवक	नेववळ खंड
वर्णन	१ एप्रिल २०१८ रोजी	वाढ	विल्हेवाट	विल्हेवाट ३१ मार्च २०१९ रोजी १ एप्रिल २०१८ रोजी	१ एप्रिल २०१८ रोजी	वर्षासाठी	विल्हेवाट	३१ मार्च २०१९ रोजी	३१ मार्च २०१९ रोजी ३१ मार्च २०१८ रोजी	३१ मार्च २०१८ रोजी
मूर्त मता										
जमीन - मालकाचा	2,80,068.00	00'0	00.0	₹,80,0€8.00	00'0	00'0	00.0	00.0	3,80,05,00	2,80,068.00
इमारत	3,84,28,008.00	00'0	00'0	5,84,28,008.00	8,80,38,333.00	6,24,234.00	00'0	oo.7%},83,8%,98,8	00.359,03,29	8,04,43,688.00
संयंत्र आणि यंत्रसामुग्री	8,85,82,89.00	36,388.00	00'0	00.808,00,38,8	3,69,06,042.00	60.498,85,28	00'0	3,66,84,386.00	00.849,47,24	00.240,35,04,9
पादत्राणांचे साचे	00.508,52,90	3,55,50.00	00'0	00.575,75,50	64,08,828.00	86,36,908.00	00'0	00.525,75,50	00'0	88, 89, 338.00
कार्यालयीन उपकरणे	00.358,00,89	30,400,00	00'0	84,00,826.00	88,82,688,00	3,48,808.00	00 0	\$8,59,420.00	38,038,00	3,48,680,00
वाहने	35, ९७, ५४२.००	00'0	00'0	35,96,482.00	92,00,589.00	8,56,328,00	00'0	०० [.] ७०५ [,] ४०,५६	99,538,00	8,69,833.00
संगणक	00.555,50,44	3,38,280.00	00'0	49,84,882.00	83,64,729.00	83,29,550.00	00'0	46,527,83,34	3,40,303.00	85,03,803,00
साजसामान आणि स्थिर रचना	00.374,83,08	38,847.00	00'0	00.250,00,28	96,62,883.00	88,60,889.00	00.0	38,43,288.00	୦୦'ର\୪'ର%'୨	88,65,288.00
)				Contract contract			The state of the s		Contract of the Contract
নিক্ৰম	0,84,86,633.00	6,03,863.00	00.00	9,02,48,388.00	4,64,28,822.00	8,44,63,840.00	00.00	6,3%,0E,769.00	6,3%,0£,7७२.00 १,७९,४५,0४४.00	3,30,33,688.00
मागील वर्षी	00'836'77'46'00 54'77'58'00	00.835,25,45	00'0	00.552,08,49,5	00.0125,89,85,7	48,30,634.00	00'0	oo.558,85,ve,v	o. ११७, २२, १२२, oo. ३,२०,२३,७११, oo	00'0
चालू कयामत गुंतलेले भांडवल	00.0	00'0	00'0	00'0					j.	

(द) लिडकॉम

संत रोहिदास चर्मीद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

		३१ मार्च २०१९ र	रोजी	३१ मार्च २०१८	रोजी
ξo	स्थगित करासंबंधी मत्ता	₹		₹	
	स्थगित करासंबंधी मत्ता				
	स्थगित करासंबंधी मत्ता - घसारा / कर्जफेड तरतूद				
			५०,८०,४६९.००		१,६७,३०३.००
		<u> </u>			
			५०,८०,४६९.००		₹,६७,३०३,००
११	दीर्घकालीन कर्जे आणि अग्रीमे				
	(अप्रतिभूत आणि अन्य उल्लेख नसल्यास वसूल होण्यास पात्र)				
	व्यावसायिकांना दिलेली (प्रतिभूत आणि व्यवस्थापकांना वसूल होण्याजोगी वाटणारी) कर्जे				
	माया रक्कम घेऊन व्यावसायिकांना दिलेली कर्जे				
	सुरुवातीची शिल्लक	8,56,28,886.00		3,94,07,638.00	
	अधिक : चालू वर्षात दिलेली कर्जे वजा : चालू वर्षात वसूल झालेली कर्जे	७१,०१,४८३.०० १,६७,२५,६८८.००		28,92,288,00 28,92,888,00	
	380 1M000	3,1,1,4,5	३,७१,६५,२१२.००		४,६७,८९,४१७.००
	व्यावसायिकांना दिलेली महिला समृद्धी योजनेतील कर्जे आरंभीची शिल्लक	१,२३,८८,०४०.००		१,५१,६६,७८०.००	
	अधिक : चालू वर्षात दिलेली कर्जे	8,88,485.00		8,60,086,00	
	वजा : चालू वर्षात वसूल झालेली कर्जे	33,63,688,00	९१,५५,८३८.००	32,86,646,00	9,73,55,9
	व्यावसायिकांना दिलेली एनएसएफडीसी योजनेतील कर्जे	No. 2 Maris Manager Construction	111 11000	12000-0000000-00000	11 141001 - 25.51
	आरंभीची शिल्लक अधिक : चालु वर्षात दिलेली कर्जे	୪,९२,७२,७७७.०० १,०३,६९,५३७.००		६,००,७५,५०८.०० १,१६,३४,३९०,००	
	वजा : चालू वर्षात वसूल झालेली कर्जे	3, 60, 70, 489,00	२,२८,२१,७९५,००	5'58'30'656'00	
	व्यावसायिकांना दिलेली सूक्ष्म वित्त योजनेतील कर्जे				8,97,07,000
	आरंभीची शिल्लक	3,02,48,663,00		3,68,04,763.00	
	अधिक : चालू वर्षात दिलेली कर्जे वजा : चालु वर्षात वसूल झालेली कर्जे	\$,४९,४६९.०० \$,४९,४६९.००	8,28,90,085,00	१२,६४,६०६,०० 89.84.895.00	3,07,48,663.00
	वजा : वार्ष् वजात वजूल झालला कर्ज	ζ,ς ζ, ζξ, δωδ, ου	(,48,70,942,00	९१,१५,११६,००	2,04,48,882.00
		1.5	८,१६,३३,६१३.००	717	₹ 3,८७,०५,००७.००
	ठेवी (अप्रतिभूत आणि वसूल होण्याजोगी)		५१,६४,२४०.००		48,88,648.00
	कर्मचाऱ्यांना दिलेली कर्जे आणि अग्रीमें (अप्रतिभूत आणि वसूल होण्याजोगी)	2000000		In 52 Lean and	
	(अप्रतिभूत आणि शंकास्पद)	3,८६,५००.००		6,£3,400.00 -	
		3,68,400,00	S	6,53,400,00	
	वजा : शंकास्पद येण्यांसाठी तरतूद		3,68,400,00		6,63,400.00
	विक्रीकर आणि मूल्यवर्धित कर कार्यालयांकडील शिल्लक		९०,५५,८५०.७५		६१,६४,११८.००
	लिडकॉम - कॉर्पोरेशनची पुनर्रचना		84,88,203.00		41,40,110.00
	आगाऊ प्राप्तीकर आणि उँद्रम करकपात येणे आगाऊ प्राप्तीकर आणि उद्रम करकपात आकारणी वर्ष २०१६-१७	\$3,26,366,03		\$3,20,306,03	
	आगाऊ प्राप्तीकर आणि उद्गम करकपात आकारणी वर्ष २०१७-१८	4,78,67,046,00		4,78,67,046.00	
	आगाऊ प्राप्तीकर आणि उद्गम करकपात आकारणी वर्ष २०१८-१९ आगाऊ प्राप्तीकर आणि उद्गम करकपात आकारणी वर्ष २०१९-२०	6,09,38,949,96		E,09,38,949.60	
	वजा : प्राप्तीकारासाठी तरतूद	9, 99, 50, 987,00	१६,८७,०५,३३६,००	0.00	११,६४,४४,३९३.८३
	शाखा समायोजन खाते	77	0.00 २६,६४,८९,७४२,७५	, i	-\$6,38,939.84
		8	14,40,01,001,04	100	75,48,88,633.83
99	बॅकांमधील मुदत ठेवी विजया बॅके मुदत ठेवी		9 00 00 000 00		0 00 00 00 00
	विजया वक सुवत ठवा	7 <u></u>	9,00,00,000,00 9,00,00,000,00		9,00,00,000.00 9,00,00,000.00
\$3	मालसाठा		१,६३,७६,६७०,०१		9 loo 31a lav/- 1."
	कच्चा माल चाल् कामातील माल		४,६३,७६,६७६,७५ ८,२४,६७६.७५		શ,હ૦,૩હ,હ૪૫, <i>५</i> ૩ ૧,૦હ,હ૨૫,૦૦
	अंतिम उत्पादन	1	5' 45' 108' 4810' 1811	12	7,02,38,888,00
		39	3,68,96,798.77		३,८७,६१,८८१.५२
88	व्यापारी येणी सहा महिन्याहून अधिक काळ प्रलंबित असलेली येणी				
	(अप्रतिभूत आणि वसूल होण्याजोगी)	८,३७,६८,२७६.९४		८,५१,६२,०८८.६४	
	सहा महिन्याहून कमी काळ प्रलंबित असलेली येणी (अप्रतिभृत आणि वसूल होण्याजोगी)	3.89 (493.63		28,88,320.00	
	वजा : शंकास्पद येण्यांसाठी तरतूद	२,१४,७१२. ६ २ ०,००	८,३९,८२,९८९.५६	0,00	88,908,80,50,5
	अन्य (अप्रतिभृत आणि वसूल होण्याजोगी)				0.00
	(जन्नातमूर्त आणि वसूत हाण्याजाना)		0.00 ८,३९,८२,९८९.५६		88,908,80,50,5

(द) लिडकॉम

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

		३१ मार्च २०१९	रोजी	३१ मार्च २०१८	रोजी
	2 2 2 2 2	₹		₹	
14	रोख रक्कम आणि बँकांतील शिल्लक रोख आणि रोखजन्य रक्कम				
	बँकातील चाल् खात्यांमधील शिल्लक	4,66,60,683,66		८,३६,६२,६९६.८२	
	हाती असलेली रोख रक्कम	23,89,399.64		१७,७३,०५६.८०	
			५,९१,३०,०१३.६२		८,५४,३५,७५३.६
	20 0 0 (0				
	३ महिन्याहून अधिक पण १२ महिन्यापेक्षा कमी मुदतीच्या दीर्घ मुदत ठेवी				
	नुपत वया				
			3,33,83,92,383.00		3,86,63,78,646,0
			३,३९,०४,५८,३२६.६२	<u> </u>	३,२७,३७,५७,६०९.६
6	अल्पकालीन कर्जे आणि अग्रीमे				
•	(अप्रतिभृत आणि अन्य उल्लेख नसल्यास वसल होण्यास पात्र)				
	पुरवठादारांना दिलेल्या अग्रीमे		C5'688'00		3,87,638.0
	समाज कल्पाण विभागाकडून येणे आगाऊ विमा शुल्क		8,00,00,000.00		0,008,80,90,8
	कर्मचाऱ्यांना दिलेली कर्जे आणि अग्रीमे		००,०१०,७७८,६ १९,५१८७,७७८,३३		০,০ ১, <i>এ</i> ১২, <i>৯</i> ১,১১
			66,00,047.71		61,10,010,1
	व्यावसायिकांना दिलेली (प्रतिभूत आणि व्यवस्थापकांना वसूल				
	होण्याजोगी वाटणारी) कर्जे माया रक्कम घेऊन व्यावसायिकांना दिलेली कर्जे		95 10/ 95 30/ 00		91, 35 /1. 0107 0
	माया रक्कम घऊन व्यावसायकाना । दलला क्रज व्यावसायिकांना दिलेली महिला समृद्धी योजनेतील कर्जे		१६,७८,९६,३२८.०० ३,४९,३९,१२५,००		१५,३६,८५,४७२.० ३,३५,८२,९८९.०
	व्यावसायिकांना दिलेली नाट्य राशिका योजनेतील कर्जे		2,84,44,00		8,60,768,0
	व्यावसायिकांना दिलेली एनएसएफडीसी योजनेतील कर्जे		४०,०६,६१,०२५.८५		36,74,96,080.0
	व्यावसायिकांना दिलेली सूक्ष्म वित्त योजनेतील कर्जे		6,46,52,088,00		६,३०,६७,७१९.०
		9	७२,८७,५२,८२४.०६		£८,९६,४८,९३२.९
		l 	51,55,71,515,74	1	40,74,00,141.1
0	अन्य चालू मत्ता				
	मुदत ठेवींवर उपार्जित व्याज		₹,८७,६३,७३४.००		3,63,66,903.0
	विजया बँकेकडून येणे व्याज व्यवस्थापकीय अंशदान, गटई निधी, विशेष केंद्रीय निधी यांपोटी		85,80,50€.00		85,80,50€.0
	व्यवस्थापकाय अशदान, गट्ड ानचा, ावशष कद्रायानचा यापाटा समाज कल्याण विभागाकडून येणी				
	Partial decalar India. Has S. L. Mail		3,79,00,980,00	V.	8,75,08,909.0
6	परिचालनातून मिळालेला महसूल				
	उत्पादनांची विकी		२७,९६,५८८.०९		२,६९,१६,२५७.७
	परिचलनातून मिळालेला अन्य महसूल		46,14,466,01		4,41,14,446,6
	व्यावसायिकांना दिलेल्या कर्जावरील व्याज	8,73,80,003.00		१,५०,१८,१४७.००	
	भंगार विक्री	11.55.1.1			
	मिळालेले व्यवस्थापकीय अंशदान	6,80,00,000.00		8,22,86,000.00	
	मिळालेले सेवाशुल्क	0,00	९,६३,१०,०७३,००	0,00	५,७२,६६,१४७.०
	परिचालनातून मिळालेला महसूल (ढोबळ) वजा : अबकारी कर		९.९१,०६,६६१.०९	N-	6.808.53,88.3
	परिचालनातून मिळालेला महसूल (निव्वळ)	-	९,९१,०६,६६१.०९	<u> </u>	6,88,65,808,0
9	अन्य उत्पन्न	S	1.11.04.441.01	i.	0,04,04,000,0
	ठेवींवरील व्याज कार्यालयातील कर्जांवरील व्याज		25,88,88,048,40		२२,७३,९५,७४२.५।
	कार्यातवातात क्रमावरात व्याम		8.88.989.30		3.40.944.41
			95,86,00,88,59	1	0.075,70,50,55
9	वापरलेल्या मालाची किमत				
00000	सुरुवातीचा साठा	8,00,30,084,42		१,१९,६०,९६७,००	
	अधिक : खरेदी	२०,१४,८७८,५२		४३,४२,८५८.६६	
	DANGE AND STATE OF	8,90,47,678.08		१,६३,०३,८२५.६६	
	वजा: अखेरचा साठा	१,६३,७६,६७०.०१	२६,७५,९५४.०३	8,60,36,684,48	-6,33,989.6
			And a distance of	1	0,44,415.0
8	तयार उत्पादन, चालू कामातील माल, विक्रीसाठी पाठविलेला माल यांच्या	मालसाठयाताल बदल			
	सुरुवातीचा साठा				
	- Maria - Mari	9,00,024,00		\$3,06,820,00	
	चालू कामातील	२,०८,१६,४११.००		१,९०,२८,९६९.००	
	तयार उत्पादन	5	5.89.58.83€.00		₹,03,34,329.0
	वर्षाअखेरचा साठा	८,२४,६७६.७५		9,06,624,00	
	चालु कामातील	2,82,68,886.84		5.00,884,00	
	तयार उत्पादन	414-111-11	२,२०,९९,६२४.२०	0.71197.11	२,१७,२४,१३६.०
			-3,64,866.20		0,080,55,59-

२२	कर्मचारी लाभ खर्च	₹	. ₹
1000			
	कर्मचाऱ्यांना दिलेली मजुरी	८,८४,९५७,००	१८,३८,४२२.
	कर्मचाऱ्यांना दिलेले वेतन आणि मजुरी	३,५८,१८,८२६,००	રૂ,હજ,૪५,१६५,
	कर्मचार्यांसाठी दिलेले भविष्य निर्वाह निधी आणि कुटुंब निर्वाह निधी यातील योगदान	99,00,008,00	२१,४३,०६७.
	उपदानासाठी दिलेले योगदान	७२,३५,६९२.००	१०,५६,७९४.
	कर्मचारी कल्पाण खर्च	३९,४२,३५३.००	१६,६१,३९१.
		४,९८,६२,५२९.००	8,88,88,036
55	वित्तीय खर्च		
	एनएसएफडीसी कडच्या कर्जावरील व्याज	8,08,00,89,00	७२,२९,६६२.
	(एलडीडीपी आणि एचआरआय)	9,08,09,08	0.
	हमी शुल्क	40,76,368,00	५५,९८,९८२.
	6.11 81.4	8,26,023,00	8,76,76,888.
		0,10,40,-14,	1,10,10,100
२४	अन्य खर्च		
	जाहिरात खर्च	१७,७३,३३५.००	२,७४,१७५.
	जुळणी खर्च	४,०६,४८५,००	3,00,643.
	बँक शुल्क	८०,७९६.५५	१,१३,४५५.1
	संचालक मंडळ बैठकांचा खर्च	0,00	3,04,376.
	व्यवसायाची जाहिरात	65,87,580.38	
	वापरत नसलेल्या नित्योपयोगी वस्तूंचा साठा	2,04,883.00	४,३८,९८५.
	विदा प्रक्रिया खर्च	0,00	१,९५,०००
		3,04,686.00	414
	सूट वीज आणि उर्ज़ा साधने खर्च	११, ९५, १०२.००	80,84,749.
	करमणूक खर्च	0,00	
			५,२९,०८३.
	वाहतूक भाडेखर्च	१,१३,८१५.००	
	भेट वस्तु आणि व्यवसाय वृद्धी खर्च	0,00	5,96,970.
	अध्यक्षांचे मानधन	0,00	
	विमा खर्च	3,38,2\$6,00	२५,०१,८१८.
	अंतर्गत लेखा परीक्षण शुल्क	2,20,000,00	2,24,000.
	मजुरी	5.08,88,88.66	२,४९,३०,४८२.
	कायदेविषयक आणि व्यावसायिक सल्ला खर्च	५६,०३,९६२.१०	३३,१३,२०२ .
	वैद्यकीय खर्च	0,00	६०,१८९.
	संकीर्ण खर्च	0,00	५६,५९३.
	कार्यालय खर्च	१०,३६,५८६.९८	१२,७२,११३
	अन्य खर्च	१८,३६,१३५,००	१८,१६,२०६.३
	इतर कारखाना खर्च	8, 78, 898,00	171,31, 3
	वेष्टणबांधणी खर्च	९५,०६८,००	
	टपाल व तार	દ, પેર, ૧૧૧,૦૦	६,२५,२७०.
	छपाई व लेखन सामुग्री		86,88,898
		88,68,890.00	(6,77,798.
	मालमत्ता कर	6,88,008.00	311 31 1 00-
	માંહે	२०,८४,४५३.५०	२४,२५,५१७.
	विक्री कर	१,२९,६४३.००	११,७४,३२५.
	दुरुस्ती आणि देखभाल	00,\$30,0\$,79	२०,४९,३२२.
	सुरक्षा खर्च	२४,६०,५५७.००	२५,२९,०५७.
	वैधानिक लेखापरीक्षण शुल्क वर्गणी खर्च	હિપ્,૦૦૦,૦૦	40,000.
		E 35 le37 ee	In 716 V22
	दूरध्वनी खर्च	६,३६,७२८.००	6,86,825
	चाचणी खर्च	0.00	१,३६,९६५.
	मालवाहतूक खर्च	00,539,00,9	८९,५०२.
	प्रवास आणि दैनंदित प्रवासी खर्च	९५, ६२,३२९.००	99,59,60
	एकसमान खर्च	0,00	१,२०,४३२.
	वाहून चालविणे आणि देखभाल या संबंधी खर्च	3,76,966,00	8,38,890.
	पानी शुल्क	8,39,268.00	९९,१५७.
	पूर्वीच्या कालावधीतील बाबी पूर्वीचा कालावधी		
	पूर्वाचा कालावधा विभागीय कर मागण्यांसाठी तरतूद	n bu bis is a dise	-
		00.500,05,85,8	(E)
	शाखा स्टॉक समायोजन आरओसी फाइलिंग फी	-\$0,38,98,80	-
		99,700,00	
	मालमत्ता कर निर्लेखित केलेल्या जुन्या शिलकी	6.84,846.00	
21.	and control and co	७,४४,५३,५७४.९५	<i>५,७७,७९,४९४.।</i>
44	अपवादात्मक बाबी		
	परिशिष्ठित बँकांसंबंधी कर्जमाफी		

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

- २६) सूक्ष्म, लघु, आणि माध्यम व्यावसायिक विकास अधिनियम २००६ मधील व्याख्येनुसार असलेल्या सूक्ष्म आणि लघु व्यावसायिकांना कर्जे देण्यात चालू वित्त वर्षाच्या कालावधीत उशीर झालेला नाही. तसेच ताळेबंदाच्या दिवशी अशा पक्षकारांना देय अशी काही बाकी नाही. ही माहिती महामंडळाकडील उपलब्ध माहितीच्या आधारे देत आहोत.
- २७) आर्थिक वर्ष २०१८-२०१९ मध्ये महामंडळाला रु. निरंक लाख (२०१७-२०१८ मध्ये रु. निरंक लाख) इतके आवेदित भागभांडवल महाराष्ट्र शासनाकडून मिळाले. ३१-०३-२०१५ रोजी महामंडळाचे मान्यताप्राप्त भागभांडवल रु. ५००० लाख असून आवेदित परंतु समभाग जारी न केलेल्या भागभांडवलासह एकूण भरणा झालेले आणि अभिदत्त भागभांडवल आता रु. ३०६२१.०० (२०१७-२०१८ मध्ये रु. ३०६२१.०० लाख) झाले आहे. आवेदित भागभांडवलापोटी समभाग वाटपाबाबत स्पष्टता नाही.

२८) राखीव आणि अतिरिक्त

- चालू वर्षात महामंडळाला विशेष केंद्रीय सहाय्य अंतर्गत केंद्र सरकारकडून रु. निरंक लाख (२०१७-१८ रु. निरंक) ३१ मार्च २०१९ पर्यंत शिलूक रु.२८,७१,८७,३५२ /- (२०१७-१८ : रु.२९,०८,७०,४५६) उक्त अनुदान हे भांडवली अनुदानाचे स्वरूप आहे आणि वितरित न केलेल्या अनुदानासाठी महामंडळाकडे परताव्याच्या मार्गाने कोणतेही दायित्व नाही.
- ब. महामंडळाला राज्य शासनाकडून विशेष केंद्रीय निधी म्हणून वेळोवेळी रक्कम मिळते. यातील खर्च न झालेली रक्कम परतावा म्हणून किंवा परतफेड म्हणून संबंधित कार्यालयांना परत केली जात नाही. आम्हाला मिळालेल्या माहितीनुसार पुढील वर्षाचा निधी देताना राज्य सरकार अशा चालू वर्षात खर्च न झालेल्या रकमेचे पुढील वर्षाचा निधी देताना समायोजन करेल.

२९) प्रतिभूत कर्जे

- अ. एनएसएफडीसी कडून मिळालेली कर्जे राज्य शासनाच्या रु. ५००० लाख च्या हमीने प्रतिभूत आहेत
- **ब.** एनएसएफडीसी कडून मिळालेल्या खाते उताऱ्याप्रमाणे महामंडळाने एनएसएफडीसी ला चालू वर्षी देय असलेल्या व्याजाची तरतूद केली आहे.

३०) अन्य चालू दायित्वे

एनएसएफडीसी च्या योजनेतील प्रकल्प खर्चानुसार मंजूर कर्जाच्या ५ % रक्कम अर्जदाराचा

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

व्यवसायातील स्वतःचा वाटा म्हणून महामंडळ वर्गणी स्वरुपात जमा करून घेते. सदर वर्गणी रक्कम लाभार्थ्यांना कर्ज वाटप झाल्यानंतर परत करण्यात येते. सुरुवातीची शिलूक या सदरासाठी महामंडळाकडे अशा प्रकारे वर्गणी भरलेल्यांची यादी नाही. महामंडळ अशी यादी गोळा करण्याची प्रक्रिया राबवत आहे. तसेच महामंडळाकडे एकूण रु. १,०१,९१३ च्या व्यवहारांचे तपशील उपलब्ध नाहीत.

- **ब.** अन्य चालू दायित्वांत सुरक्षा अनामत आणि बयाणा रक्कम म्हणून महामंडळाने स्वीकारलेल्या रु. ५७,९०,९६२ (३१ मार्च २०१३ रोजी रु. ५७,९०,९६२) इतक्या रकमेचा समावेश आहे जिचे दायित्व दीर्घकाळ प्रलंबित असून त्याची पुष्टि आणि ताळमेळ होणे आहे.
- क. पूर्वीच्या वर्षांमधील हमीवरील व्याजापोटी महामंडळाकडे रक्कम रु. ५,०४,९३,३०२ (मागील वर्षी रु. ५,०४,९३,३०२) देय रकमेचे दायित्व असून ते थिकत आहे.

३१) स्थिर मर्त्ता

कंपनी अधिनियम २०१३ च्या उपविधी १२८ (१) नुसार आवश्यक असलेली स्थिर मत्तेची नोंदवही महामंडळाने ठेवलेली नाही. या शिवाय, चालू वर्षात महामंडळाने स्थिर मत्तेची प्रत्यक्ष भोतिक पडताळणी केलेली नाही. त्या अनुषंगाने, कंपनी अधिनियम २०१३ च्या परिशिष्ठ २ नुसार आवश्यक असा स्थिर मत्तेचा घसारा महामंडळ परिगणित करू शकत नाही.

३२) व्यावसायिकांना दिलेली कर्जे

- अ. व्यावसायिकांना दिलेली कर्जे महामंडळाने राबवलेल्या माया (मार्जिन) घेऊन दिलेले कर्ज, आणि एनएसएफडीसी च्या वतीने दिलेले कर्ज अशा योजनांचे प्रतिनिधित्व करतात. या कर्जाशी संबंधित शिलकींची पुष्टि होणे आवश्यक आहे.
- ब. महामंडळाने बुडीत कर्जे आणि शंकास्पद येणी निश्चित करण्यासाठी कोणतेही धोरण आखलेले नाही आणि त्यासंबंधी कोणतीही तरतूद केलेली नाही. वरील स्थिती लक्षात घेता महामंडळाने बुडित आणि शंकास्पद येणी (अनुत्पादक मालमत्ता) संबंधात कोणतीही तरतूद करण्यात आलेली नाही. या शिवाय महामंडळाकडे एकूण रु. ७६,१०,३८,७४७.८५ (३१-०३-२०१८ रोजी रु. ७७,१८,०९,४८८) रकमेच्या वर्षाअखेर येणे बाकीबाबत व्यावसायिक निहाय तपशील उपलब्ध नाही. व्यवस्थापन सदर तपशील गोळा करण्याची प्रक्रिया राबवत आहे. यामुळे, या बाबीचा वर्षाअखेरील चालू वर्षातील नफा,, राखीव आणि अतिरिक्त निधी आणि व्यावसायिकांना दिलेली कर्जे यावर काय परिणाम होईल हे निर्धारित करता आलेले नाही.
- क. सर्वसाधारण खतावण्यातील शिलकी लाभार्थ्यांच्या वैयक्तिक खतावण्यांतील शिलकींशी जुळत

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

नाहीत कारण वैयक्तिक खतावण्या अद्ययावत केलेल्या नाहीत. काही प्रकरणात कर्ज वसुली संबंधात मूळ रक्कम आणि व्याज यांच्या स्वतंत्र नोंदी उपलब्ध नाहीत. काही प्रकरणात लाभार्थ्यांच्या खतावणीतील व्याजाचे गणन अचूक नाही. यामुळे, या बाबीचा वर्षाअखेरील चालू वर्षातील नफा, राखीव आणि अतिरिक्त निधी आणि व्यावसायिकांना दिलेली यावर काय परिणाम होईल हे निर्धारित करता आलेले नाही.

३३) कर्जे आणि अग्रिमे

- अ. सर्वसाधारण खतावण्यातील शिलकी कर्मचारी कर्जासंबंधी वैयक्तिक खतावण्यांतील शिलकींशी जुळत नाहीत कारण वैयक्तिक खतावण्या अद्ययावत केलेल्या नाहीत. काही प्रकरणात कर्ज वसुली संबंधात मूळ रक्कम आणि व्याज यांच्या स्वतंत्र नोंदी उपलब्ध नाहीत. याशिवाय कर्मचान्यांना दिलेल्या कर्जाच्या या वर्षाअखेरीच्या रु. ९२,६४,२३५ (३१ मार्च २०१८ ला रु. ८९,९०,९१८) या रकमेबाबत शंकास्पद येणी निश्चित करण्यासाठी कर्मचारी निहाय तपशील उपलब्ध नाही. व्यवस्थापन सदर तपशील गोळा करण्याची प्रक्रिया राबवत आहे. यामुळे, या बाबीचा वर्षाअखेरील चालू वर्षातील नफा, राखीव आणि अतिरिक्त निधी आणि कर्मचान्यांना दिलेली कर्जे यावर काय परिणाम होईल हे निर्धारित करता आलेले नाही.
- **ब.** सर्वसाधारण खतावण्यातील शिलकी कर्मचारी अग्रीमाच्या वैयक्तिक खतावण्यांतील शिलकींशी जुळत नाहीत कारण वैयक्तिक खतावण्या अद्ययावत केलेल्या नाहीत. काही प्रकरणात कर्मचारी अग्रिम संबंधात कर्मचारी

निहाय तपशील उपलब्ध नाहीत त्यामुळे कर्मचारी अग्रीमातील शंकास्पद येणी निश्चित करता येत नाहीत. व्यवस्थापन सदर तपशील गोळा करण्याची प्रक्रिया राबवत आहे. यामुळे, या बाबीचा वर्षाअखेरील चालू वर्षातील नफा,, राखीव आणि अतिरिक्त निधी आणि कर्मचाऱ्यांना दिलेली कर्जे यावर काय परिणाम होईल हे निर्धारित करता आलेले नाही.

३४) मालसाठा

टिपणी १ (क) मध्ये नमूद केल्यानुसार लेखा मानक – २ (मालासाठ्याचे मुल्यांकन) या तरतुदीशी सुसंगत रीतीने मालसाठ्याचे मुल्यांकन करण्यासाठी धोरणे आखून ती सातत्याने वापरणे अपेक्षित असून महामंडळ अशी धोरणे अंमलात आणत नाही. महामंडळाकडे याबाबत पुरेसा तपशील नसल्यामुळे, या बाबीचा वर्षाअखेरील चालू वर्षातील नफा,, राखीव आणि अतिरिक्त निधी आणि कर्मचाऱ्यांना दिलेली कर्जे यावर काय परिणाम होईल हे निर्धारित करता आलेले नाही. रु.१७,३१,९३९/– चे ताळमेळ न घातलेले शाखा साठा समायोजन नफा आणि तोटा खात्यात आधीच्या कालावधीतील बाब म्हणून परत नोंदविले आहे.

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

३५) व्यापारी येणी

महामंडळाने बुडित आणि रांकास्पद येणी निश्चित करण्यासाठी आणि त्यासाठी तरतूद करणेबाबत कोणतेही धोरण निश्चित केलेले नाही. हे लक्षात घेता बुडित आणि रांकास्पद येण्यांसाठी कोणतीही तरतूद केलेली नाही.

३६) रोख आणि रोखजन्य

अनेक बाबी महामंडळाच्या मुख्य कार्यालय, जिल्हा कार्यालये, विभागीय कार्यालये यांच्या बँक खात्यांतील ताळमेळ विवरण पत्रकात दिसून येतात ज्या अनेक वर्षे मागील वर्षातून पुढील वर्षी ओढलेल्या असून त्यांचा परिणाम महामंडळाच्या लेखा पुस्तकांत दर्शवलेला नाही. अशा बाबींत गुंतलेली रक्कम लक्षणीय असून परिशिष्ठित बँकांतील शिलकींत सामाजिक कल्याण योजनांसाठी वापरणे अपेक्षित असलेल्या परंतु खर्च न झालेल्या रकमांचा समावेश आहे. फेब्रु. २०१४ नंतर वर्षाअखेरीस एका राष्ट्रीयीकृत बँकेतील महामंडळाच्या खात्यातील रु. ९०० लाख च्या मुदत ठेवींवर एक अनिधकृत उचल (ओव्हरड्राफ्ट) उपलब्ध करून घेण्याची अफरातफर एका तिसऱ्या पक्षकाराने केली असून त्या अधिकर्षातून रु.८१० लाख इतकी रक्कम निनालित (siphoned) करण्यात आली आहे. महामंडळाने या अफरातफरीबाबत आर्थिक गुन्हे शाखा, मुंबई यांचेकडे एफआयआर/२०४ / २०१४ दि. ०७-०८-२०१४ अन्वये प्रथम माहिती अहवाल स्वरुपात तक्रार दाखल केली असून सदर प्रकरणी सध्या तपास सुरु आहे.

३७) आकस्मिक दायित्वें

तपशील	३१ मार्च २०१९ रोजी रुपये	३१ मार्च २०१८ रोजी रुपये
देणी म्हणून मान्य केले नसलेले महामंडळाकडे केलेले मागणी दावे		
आर्थिक वर्ष २००५–२००६ वर्षातील देय मूल्य वर्धित कर आकारणी संदर्भात विक्रीकर आयुक्त, मुंबई यांचेकडे मागितलेली दाद (अपील)	३०,०३,२९५	३०,०३,२९५
आर्थिक वर्ष २०१३ - २०१४ वर्षातील देय मूल्य वर्धित कर आकारणी संदर्भात विक्रीकर आयुक्त, मुंबई यांचेकडे मागितलेली दाद (अपील)	३१,२३,३९०	३१,२३ <i>,</i> ३९०
वार्षिक विवरणपत्र, ताळेबंद, नफा-तोटा पत्रक, भागभांडवल वाटप, अधिकृत भागभांडवलातील वाढ, संचालकांच्या नेमणुका/राजीनामे याबाबत कंपनी निबंधकांकडे माहिती सदर (फायलिंग) न केल्याप्रकरणी देय सादरीकरण शुल्क (फायलिंग फी) संबंधित दंड	निश्चित न केलेली रक्कम	निश्चित न केलेली रक्कम
आर्थिक वर्ष २०१६–१७ साठी आयकर कायदा १९६१ अन्वये १४३(३) अंतर्गत देय आकारणी, जी अपील प्राधिकरणाकडे प्रलंबित आहे	४,१४,६९,३२१	
आर्थिक वर्ष २०१७–१८ साठी आयकर कायदा १९६१ अन्वये १४३(३) अंतर्गत देय आकारणी, जी अपील प्राधिकरणाकडे प्रलंबित आहे	२,७६,९४,५४०	

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

३८) संबंधी पक्षकारांबाबत प्रकटन

अ) महामंडळाने अहवाल वर्षात ज्यांच्याशी व्यवहार केले ते संबंधित व्यवस्थापनातील कळीच्या व्यक्ती श्री. राजेश फ. ढाबरे

ब) महामंडळ आणि संबंधित पक्षकार यांच्यातील व्यवहाराचे प्रकटन आणि वर्षअखेरची शिलूक बाकी

	३१ मार्च २०१९ रोजी	३१ मार्च २०१८ रोजी
	संपलेले वर्ष	संपलेले वर्ष
व्यवस्थापनातील कळीच्या व्यक्ती	रु.	रु.
मोबदला	१६,७९,३५५.००	६,२४,८४८.००

३९) सममूल्य भाग धारण करणाऱ्या भागधारकांना देय असलेले मूळ प्रतिभाग उपार्जन, नफ्याला त्या वर्षी अस्तित्वात असलेल्या भागांच्या भारित सरासरी संखेने भागून गणन केले जाते महामंडळाने चालू आर्थिक वर्षात कोणतेही सक्षम सममूल्य भाग जरी केले नसल्याने मूळ प्रतिभाग उपार्जन आणि विरलीकृत मूळ प्रतिभाग उपार्जन हे दोन्ही या वर्षी समान आहेत. मूळ प्रतिभाग उपार्जन याचे गणन पुढीलप्रमाणे केले आहे.

	३१ मार्च २०१९ रोजी संपलेले वर्ष	३१ मार्च २०१८ रोजी संपलेले वर्ष
	₹.	₹.
वर्षासाठीच नफा (रु. ;०००)	१,४०,६७२	१,७१,४९५
समभागांची भरीत सरासरी	४३,२०,९९६	४३,२०,९९६
प्रती समभाग उत्पन्न	३२.५६	३९.६९

(रु. १०० च्या समभागांसाठी प्रति समभाग) - मूळ आणि विरळीकृत

्र लिडकॉम

संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

४०) मागील वर्षातील आकडेवारी पुनर्गठित, पुनर्वर्गीकृत करून चालू वर्षातील वर्गीकरणाची पुष्टि केलेली आहे.

संचालक मंडळाच्या करिता आणि वतीने

मेहता कोठारी आणि कंपनी करिता

पक्षकार नोंदणी क्र १०६२४८ डब्ल्यू सनदी लेखापाल

सही/-

सनदी लेखापाल मयांक कोठारी

भागीदार

सदस्य क्र.१२०२६६

ठिकाण : मुंबई

दिनांक: २३/०६/२०२२

UDIN: 22120266ALSLKS5005

सही/-

(सुमंत भांगे)

अध्यक्ष

ठिकाण : मुंबई

दिनांक: २३/०६/२०२२

सही/-

(दिनेश डिंगळे)

व्यवस्थापकीय संचालक

ठिकाण : मुंबई

दिनांक:२३/०६/२०२२

A. Govt. of Maharashtra Undertaking

45th annual report

AND

PROFIT & LOSS ACCOUNT AND BALANCE SHEET FOR THE YEAR 2018-2019

REGISTERED OFFICE

Bombay Life Building, 5th Floor, 45, Veer Nariman Road, Fort, Mumbai-400 001. Telephone No. 022-22047157 / 22044186 Fax No. 022-22835881

E-mail: mktprod@lidcom.co.in / admin@lidcom.co.in

Website: www.lidcom.co.in

A Govt. of Maharashtra Undertaking

INDEX

No.	Particulars Page No.	
1)	Board of Directors 04	
2)	Director's Report	
3)	Statutory Auditors Report13 to 33	
4)	A.G's Comments	
5)	Balance Sheet & Profit & Loss A/C	
6)	Notes on Accounts42 to 58	

A Govt. of Maharashtra Undertaking

SANT ROHIDAS LEATHER INDUSTRIES AND CHARMAKAR DEVELOPMENT CORPORATION LTD.

(A Govt. of Maharashtra Undertaking)

BOARD OF DIRECTORS DURING THE FINANCIAL YEAR 2018-2019

1) Shri. Dinesh Waghmare (I.A.S.) (Up to 23/1/2020) Chairman

2) Shri. Rajesh Dhabre (I.R.S.) (Up to 6/6/2020) Managing Director

3) Principal Secretary Director

Social Justice & Special Assistance Dept. Mantralaya, Mumbai

4) Managing Director Director

Mahatma Phule Backward Class Development Corporation Ltd. Mumbai

Present Board Directors

1) Shri. Sumant Bhange, (I.A.S.) Chairman

2) Shri. Dinesh Dingle Managing Director

3) Secretary Director

Social Justice & Special Assistance Dept. Mantralaya, Mumbai

4) Managing Director Director

Mahatma Phule Backward Class Development Corporation Ltd. Mumbai

Bankers STATE BANK OF INDIA, MUMBAI

Internal Auditors

M/s. Singhania & Associates., Chartered Accountants. Mumbai **Statutory Auditors**

M/s. Mehta Kothari & Co., Chartered Accountants, Mumbai

A Govt. of Maharashtra Undertaking

Board Report

To, The Members,

Sant Rohidas Leather Industries & Charmakar Development Corporation Ltd., Mumbai.

The Directors have pleasure in submitting their Forty Five Annual Report of the Corporation together with the Audited Statements of Accounts for the year ended 31st of March, 2019.

1. FINANCIAL RESULTS:

The Corporation's financial performance for the year under review along with previous years figures are given hereunder:

Particulars	31/03/2019 (Rupees)	31/03/2018 (Rupees)
Profit/Loss before depreciation and amortization	15,13,41,097	17,66,11,316
Depreciation and amortization for the year	1,55,82,150	51,30,835
Net Profit/Loss after depreciation and amortization	13,57,58,947	17,14,80,481
Exceptional Items	0	0
Profit before extraordinary items and tax	13,57,58,947	17,14,80,481
Extraordinary Items	0	0
Profit before tax	13,57,58,947	17,14,80,481
Current tax expense	0	0
Deferred tax expense	-49,13,166	-14351
Profit/Loss for the period from continuing operations	14,06,72,113	17,14,94,832
Profit/Loss from discontinuing operations	0	0
Tax expense of discontinuing operations	0	0
Profit/Loss from discontinuing operations (after tax)	0	0
Profit/Loss transferred/adjusted to General Reserve	0	0
Basic earnings per equity share	32.56	39.69
Diluted earnings per equity share	32.56	39.69

A Govt. of Maharashtra Undertaking

2. OTHER FINANCIAL INFORMATIONS

SHARE CAPITAL:

- **A.** The Corporation receives share capital contribution from State Government of Maharashtra.
- **B.** The authorised share capital of the Corporation was increased from Rs. 5.00 crores to Rs. 50.00 crores vide Government Resolution No.CVM 1097/13154/SCA-2 dated 10.03.1998. The same had been approved by the shareholders vide Special Resolution passed at the extraordinary General Meeting held on 16.03.1999.

Futher, the authorised share capital of the Corporation was increased from Rs. 50.00 crores to Rs. 73.21 crores vide Government Resolution No.CVM-2006/Sr.No.257/SCA-2 dated 08.05.2009. The same has been approved by the shareholders vide Special Resolution passed at the extraordinary general meeting held on 31.03.2010.

As on 31.03.2019 paid up and subscribed share capital of the corporation stands at Rs. 43.21 crores, and share application money pending allotment is Rs. 263.00 crores.

NEW SCHEMES:

As per G.R. No. LID-1097/C.R. 362/SC-2 dated 17.10.1997 Corporation had implemented various developmental scheme to Schedule Caste Charmakar Communities beneficiaries under 20 points programme. During the financial year 2018-19; the Corporation has disbursed Rs. 179.62 lakhs under various schemes as loan to beneficiaries.

SUNDRY DEBTORS:

The trade debtors are Rs.839.82 lakhs. Out of this, trade debtors of Nil are considered to doubtful and balance Rs. 872.73 lakhs are good debts. Most of our customers are Government and Semi-Government Departments.

PRODUCTION:

At present, we are mainly manufacturing Ankle Boots required by the Governments Departments namely, Police, Home Guard and Jails, Additional New Products of safety shoes is introduced which are used for industrial safety. The kolhapur chappals are also produced against orders placed by

A Govt. of Maharashtra Undertaking

Municipalities, Zilla Parishads etc.

During the year, three production centres at Kolhapur, Daryapur, Hingoli and one Tanning Centre at Satara were continued.

MARKETING:

The turnover during the year was Rs. 27.96 lakhs as against Rs. 269.16 lakhs during the previous year.

There are sales centres at our production centres at Kolhapur, Daryapur and Hingoli. We are also having sales depots at Bandra (Mumbai), Dhule, Solapur; Nanded, Jalgaon & Vashi.

GENERAL:

In response to continuous efforts and follow up of the Corporation, the State Government has issued G.R. No. CSPO/1088/(2056)/IND-6, dated 02.01.1992, in which the Government has given directives to Government and Semi- Government Departments to procure all required Leather goods and Foot wear from LIDCOM. The said G.R. has helped us to increase our production and sales during the year. Rate of Products are fixed by the Government appointed Committee.

3. BOARD MEETINGS

During the FY 18-19 the Corporation have 4 Board Meetings as on 14-06-2018, 02-11-2018, 13-02-2019, and 28-03-2019.

4. REVIEW OF BUSINESS OPERATIONS AND FUTURE OUTLOOK

The Corporation earned net profit of Rs. 1406.72 lakhs as compared to that profit of Rs. 1714.94lakhs in the previous year. Your Directors are hopeful of achieving better results in the current year.

The Corporation is planning to introduce new marketing strategies which are being implemented from time to time, and which will make possible for your Corporation to achieve the targets above par. It is expected that while the growth in profitability would be a challenge, the concrete plans and strategies which are afoot should see growth in turnover and profits in the years to come.

A Govt. of Maharashtra Undertaking

5. MATERIAL CHANGES AND COMMITMENT IF ANY AFFECTING THE FINANCIAL POSITION OF THE CORPORATION OCCURRED BETWEEN THE END OF THE FINANCIAL YEAR TO WHICH THIS FINANCIAL STATEMENT RELATES AND THE DATE OF THE REPORT

No material changes and commitment affecting the financial position of the Corporation occurred between the end of the financial year to which this financial statement relate on the date of the Report.

6. FOREIGN EXCHANGE EARNINGS AND OUTGO

There was no Foreign Exchange inflow or Outflow during the year under review.

7. STATEMENT CONCERNING DEVELOPMENT AND IMPLEMENTATION OF RISK MANAGEMENT POLICY OF THE CORPORATION

The Corporation does not have any Risk Management Policy as the element of Risk threatening the Corporation's Existence is very minimal. However, the Board review the Risk Management Policy as and when Required.

8. DETAILS OF POLICY DEVELOPED AND IMPLEMENTED BY THE CORPORATION ON ITS CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY INITIATIVES

The Corporation is in process for developing Corporate Social Responsibility initiatives accordance to Companies Act 2013.

9. PARTICULARS OF LOANS, GUARANTEES OR INVESTMENTS MADE UNDER SECTION 186 OF THE COMPANIES ACT, 2013

There were no loans, guarantees or investments made by the Corporation under Section 186 of the Companies Act, 2013 during the year under review and hence the said provision is not applicable.

10. PARTICULARS OF CONTRACTS OR ARRANGEMENTS MADE WITH RELATED PARTIES

There was no contract or arrangements made with related parties as defined under Section 188 of the Companies Act, 2013 during the year under review.

A Govt. of Maharashtra Undertaking

11. EXPLANATION OR COMMENTS ON QUALIFICATIONS, RESERVATIONS OR ADVERSE REMARKS OR DISCLAIMERS MADE BY THE AUDITORS AND THE PRACTICING COMPANY SECRETARY IN THEIR REPORTS

As regards to the report of Auditors on Accounts, they have reported certain discrepancies in stocks, maintenance of records etc. Management have decided to take steps and actions where necessary

12. ANNUAL RETURN

The extracts of Annual Return pursuant to the provisions of Section 92 read with Rule 12 of the Companies (Management and Administration) Rules, 2014 is furnished in Annexure 1 and attached to this Report

13. DIRECTORS RESPONSIBILITY STATEMENT

In accordance with the provisions of Section 134(5) of the Companies Act, 2013 the Board hereby submit its responsibility Statement:

- in the preparation of the annual accounts, the applicable accounting standards had been followed along with proper explanation relating to material departures;
- b. the directors had selected such accounting policies and applied them consistently and made judgments and estimates that are reasonable and prudent so as to give a true and fair view of the state of affairs of the Corporation at the end of the financial year and of the profit and loss of the Corporation for that period;
- c. the directors had taken proper and sufficient care for the maintenance of adequate accounting records in accordance with the provisions of this Act for safeguarding the assets of the Corporation and for preventing and detecting fraud and other irregularities;
- **d.** the directors had prepared the annual accounts on a going concern basis; and
- e. the directors had devised proper systems to ensure compliance with the provisions of all applicable laws and that such systems were adequate and operating effectively.

A Govt. of Maharashtra Undertaking

14. SUBSIDIARIES, JOINT VENTURES AND ASSOCIATE COMPANIES

The Corporation does not have any Subsidiary, Joint venture or Associate Corporation/Company.

15. DEPOSITS

The Corporation has not accepted any deposits during the year under review. The details of deposits accepted/renewed during the year under review are furnished hereunder:

Sr. No	Particulars	Amount in Rs.
a)	Amount accepted during the year	0.00
b)	Amount remained unpaid or unclaimed as at the end of the year	0.00
c)	whether there has been any default in repayment of deposits or payment of interest thereon during the year and if so, number of such cases and the total amount involved	
	i) at the beginning of the year	0.00
	i) maximum during the year	0.00
h	iii) at the end of the year	0.00

16. DECLARATION OF INDEPENDENT DIRECTORS

The procedure of Section 149 pertaining to the appointment of Independent Directors does not apply to our Corporation.

17. AUDITORS

We are thankful to Internal Auditors of the Corporation M/s. Singhania & Associates., Chartered Accountants, Mumbai, for giving us Co-operation and guidance in finalising the Accounts for the year 2018-19.

We are thankful to Statutory Auditors of the Corporation appointed by the department of Company Affairs, New Delhi. M/s. Mehta Kothari & Co. (FRN 106248W), Chartered Accountants, Mumbai, for giving us Co-operation and guidance in finalising the Accounts for the year 2018-19.

The Note on Financial Statements referred to in the Auditors Report are selfexplanatory and do not call for any further comments.

A Govt. of Maharashtra Undertaking

18. DISCLOSURE OF COMPOSITION OF AUDIT COMMITTEE AND PROVIDING VIGIL MECHANISM

In accordance to Section 177 of the Companies Act, 2013 read with Rule 6 and 7 of the Companies (Meetings of the Board and its Powers) Rules, 2013 the Corporation is process to implement audit committee.

19. SHARES

a. BUY BACK OF SECURITIES

The Corporation has not bought back any shares during the year under review.

b. SWEAT EQUITY

The Corporation has not issued any Sweat Equity shares during the year under review.

c. BONUS SHARES

No Bonus Shares were issued during the year under review.

d. EMPLOYEES STOCK OPTION PLAN

The Corporation has not provided any Stock Option scheme to the employees.

20. CRORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY(CSR)

This Corporation has been formed with its main objective of upliftment of schedule cast. Upgradation of skills and process used by persons belonging to the schedule casts and all other objective mentioned in corporation's Memorandum and Articles of association which are ancillary to the attainment of the main objects and same is considering the activities for CSR purpose.

21. ACKNOWLEDGEMENTS

The Corporation continued to maintain its record of goods Industrial relations with its employee's in all its Divisions/ Units which has reflected in achieving a good turnover.

A Govt. of Maharashtra Undertaking

The Directors wish to place on record their appreciation of contribution by employees and officers at all levels. The Directors are also thankful to the officers of the Central and State Government for giving maximum co-operation and guidance from time to time.

Your Directors place on record their sincere thanks to bankers, business associates, consultants, and various Government Authorities for their continued support extended to your Companies activities during the year under review. Your Directors also acknowledges gratefully the shareholders for their support and confidence reposed on your Corporation.

For and on behalf of Board of Directors

Sd/-(Shri. Sumant Bhange) CHAIRMAN Sd/-(Shri. Dinesh Dingle) MANAGING DIRECTOR

Place: Mumbai Date: 23.06.2022

Registered Office Bombay Life Building, 5th Floor, 45, Veer Nariman Road, Mumbai – 400 001

A Govt. of Maharashtra Undertaking

MEHTA KOTHARI & CO. CHARTERED ACCOUNTANTS, V.P. Kothari B.Com. F. C.A. M.V. Kothari B.Com. F.C.A.(DISA) 913, Hubtown Solaris, N.S. Phadke Marg, Opp. Telli Galli, Andheri (East), Mumbai- 400 069.

Tel: 9167041201/02/03 Telefax L 91-22-6725 4625

INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT

TO THE MEMBERS OF SANTROHIDAS LEATHER INDUSTRIES AND CHARMAKAR DEVELOPMENT CORPORATION LIMITED

1. Report on Financial Statements

We have audited the accompanying financial statements of Sant Rohidas Leather Industries and Charmkar Development Corporation Limited (the 'Corporation') as at 31st March 2019 and the related Statement of Profit and Loss and Cash Flow Statement for the year then ended and a summary of significant accounting policies and other explanatory information, which we have signed under reference to this report.

2. Management's Responsibility for the Financial Statements

The corporation's management is responsible for the matters stated in Section 134(5) of the Companies Act, 2013 ("the Act") with respect to the preparation of these financial statements that give a true and fair view of the financial position, financial performance and cash flows of the Corporation in accordance with the accounting principles generally accepted in India, including the Accounting Standards specified under Section 133 of the Act, read with Rule 7 of the Companies (Accounts) Rules, 2014. This responsibility also includes maintenance of adequate accounting records in accordance with the provisions of the Act for safeguarding of the assets of the Corporation and for preventing and detecting frauds and other irregularities; selection and application of appropriate accounting policies; making judgments and estimates that are reasonable and prudent; and design, implementation and maintenance of adequate internal financial controls, that were operating effectively for ensuring the accuracy and completeness of the accounting records, relevant to the preparation and presentation of the financial statements that give a true and fair view and are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

A Govt. of Maharashtra Undertaking

3. Auditors' Responsibility

- a. Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit. We conducted our audit in accordance with the Standards on Auditing issued by the Institute of Chartered Accountants of India. Those Standards require that we comply with ethical requirements and plan and perform the audit to obtain reasonable assurance about whether the financial statements are free from material misstatement.
- b. An audit involves performing procedures to obtain audit evidence about the amounts and disclosures in the financial statements. The procedures selected depend on the auditor's judgment, including the assessment of the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error. In making those risk assessments, the auditor considers internal control relevant to the Corporation's preparation and fair presentation of the financial statements in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances. An audit also includes evaluating the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of the accounting estimates made by management, as well as evaluating the overall presentation of the financial statements.
- **c.** We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our audit opinion.

4. Basis for Qualified Opinion

a. We draw your attention to the following matters:

I. Reserves and Surplus

i. Note 28 the Corporation receives Grant towards Special Central Assistance (SCA) and Gatai Fund from State Government. In the absence of necessary details we are unable to verify whether any liability for un-disbursed subsidy accrues or not. Unspent amount received under the Special Central Assistance Scheme (SCA) and Gatai Fund from the State Government/Central Government is repayable to the said authorities. The said grant is in the nature of capital subsidy and no liability by way of refund accrues to the Corporation for un-disbursed subsidy but the undisbursed subsidy shall be considered by the Central/ State Government while releasing grant in the subsequent year.

© Lidcom

SANT ROHIDAS LEATHER INDUSTRIES & CHARMAKAR DEVELOPMENT CORPORATION LTD.

A Govt. of Maharashtra Undertaking

ii. The Corporation receives Special Central Assistance (SCA) from State Government for implementation of schemes for the welfare of Scheduled Castes Beneficiaries. During the Financial Year 2018-2019, the Corporation disbursed Rs. 36.83 Lacs (Previous Year Rs. 27.49 Lacs) to beneficiaries as subsidy under various schemes. However, utilization certificates have not been obtained from respective banks. Thus, end use of loan and ultimate disbursement of Bank's Loan to beneficiaries is not ensured.

II. Other Current Liabilities and Provisions

- i. Note No. 30(b) regarding Security Deposits and Earnest Money Deposit (EMD) of Rs. 57,90,962 which are outstanding from long time and are subject to confirmation. In the absence of necessary confirmation, we are unable to quantify impact on the expenses and liabilities of the Corporation.
- ii. The corporation has not made provisions for filling fee payable to registrar for increase in authorized capital and issue of equity shares. The Corporation has not made provisions for interest and penalty as required on the same. Due to this Impact on the profit for the year and reserve and surplus and provisions as at year end could not be ascertained.
- **lii.** The Corporation has not made any provision interest on guarantee fees payable. In the absence of necessary confirmation, we are unable to quantify impact on the expenses and liabilities of the Corporation.

III. Fixed Assets

i. Note No. 31 regarding non-maintenance of Fixed Assets Register as required by Section 128(1) of the Act. Further due to this physical verification of fixed assets has not been done during the year and in the earlier years. However corporation is in process of preparing fixed assent register as per requirement of Act. In the absence of Fixed Assets Register, the depreciation is calculated based on useful life as per Schedule II of the Companies Act, 2013 but due to lack of supporting evidence we are unable to comment on the correctness of depreciation calculated and written down value of fixed assets and impairment of assets cannot be ascertained.

A Govt. of Maharashtra Undertaking

IV. Loans to Entrepreneurs

- i. Note No. 32(a) regarding Loans to Entrepreneurs represents schemes implemented by the Corporation which are subject to confirmations. In the absence of necessary confirmation, we are unable to quantify impact on the income and assets of the Corporation. Also we are unable to comment on the classification of the said loans.
- ii. Note No. 32(b), the Corporation has not yet framed any policy for identification of Bad and Doubtful Debts and making of any provision thereof or write offs as many cases have become legally time barred for recovery. In view of the above, no provision for Bad and Doubtful Debts (Non-Performing Assets) have been made. Further, the Corporation does not have the party wise details for outstanding balances as at year end Rs. 76,10,38,748 (as at March 31, 2018 Rs. 77,18,09,488). The Management is in the process to collect the details. Due to this, impact on the profit for the year and reserve and surplus and Loans to Entrepreneurs as at year end could not be ascertained.
- iii. Note No. 32(c), balances of General Ledgers does not tally with the Beneficiary's personal ledgers since the personal ledgers are not updated. In all cases, break up of loan recovery such as Principal and Interest, is not available. In various cases, interest calculation in personal ledgers of beneficiaries is incorrect. Due to this, impact on the profit for the year and reserve and surplus and Loans to Entrepreneurs as at year end could not be ascertained.

V. Loans and Advances

- i. Note No. 33(a), The break-up of loan recovery such as Principal and Interest is not available. Further no party wise detail is available to identify the bad and doubtful amount against loans to staff Rs. 92,64,235 (as at March 31, 2018: Rs. 89,90,918). However, no provision has been made for year. The Management is in the process to collect the details. Due to this, impact on the profit for the year and reserve and surplus and Loans to Staff as at year end could not be ascertained.
- ii. We observed that, in case of Loans to Staff, security documents have not been executed and thus, end use of loans is not

② Lidcom

SANT ROHIDAS LEATHER INDUSTRIES & CHARMAKAR DEVELOPMENT CORPORATION LTD.

A Govt. of Maharashtra Undertaking

ascertainable. Further, Interest on Loans to Staff has not been accounted/ provided for and the recovery of staff welfare loans has not been segregated into principal and interest. Thus, Loans to Staff are understated and Income of the Corporation is understated to the extent of interest not provided (Amount could not be ascertained). In effect, the Corporation has not complied with the provisions of Accounting Standard – 9 'Revenue Recognition'.

- iii. The Corporation has disbursed various loans under different schemes and other advances where chances of recovery are minimum or Nil. The recovery proceedings have been initiated by the Corporation in many of the disbursed loans yet a major amount of the Corporation stands unrecovered. However, we suggest that, reasons for non-settlement of advances should be investigated and the balances duly investigated should be written off from the Books of Account.
- iv. We came across several instances where loan documents were incomplete. In various cases they were not even signed by the concerned district manager. Further, the Loan documents including securities provided, if any, have become time barred and haven't been renewed. It was also observed that Utilization certificates have not been obtained and thus the end use of various loans cannot be established.

VI. Inventories

i. Note No. 34, the Corporation is not consistently applying the valuation policies as mentioned in note 2(c), which is not in conformity with the provision of Accounting Standard 2 "Valuation of Inventories". Since proper details are not available with the Corporation, due to this, impact on the profit for the year and reserve and surplus and Inventories as at year end could not be ascertained

VII. Trade Receivable

i. Note No. 35, The Corporation has not yet framed any policy for identification of Bad and Doubtful Debts and making of any provision thereof. In view of the above, no provision for Bad and

A Govt. of Maharashtra Undertaking

Doubtful Debts have been made. Due to this, impact on the profit for the year and reserve and surplus and Loans to Staff as at year end could not be ascertained.

ii. We are unable to comment on the recoverability of sundry debtors due to non-confirmation and reconciliation.

VIII. Cash & Bank Balances

i. According to information and explanations given to us, some bank accounts have become dormant and the balances therein have been transferred to other bank accounts through reconciliation. In the absence of necessary details we are unable to verify its effect there on the account balances as of the year end.

IX. Others

i. The Corporation has not complied with the provisions of filling of various forms including annual returns with the Registrar of Companies as stipulated by the rules framed under the Companies Act since long. No provision for filing fees and penalty for the same has been made in the books of account. Due to this Impact on the profit for the year and reserve and surplus and provisions as at year end could not be ascertained.

5. Accounting Standards Related Qualifications

- a. Interest on Loans to beneficiaries is accounted on cash basis. In the absence of necessary details, we are unable to verify the interest calculations and quantify the effect thereof, if any on income. The same is not as per the Accounting Standard (AS) 9 'Revenue Recognition'. Due to this deviation, impact on the profit for the year and reserve and surplus and Interest Receivable as at year end could not be ascertained.
- **b.** Interest on Loans to Staff has not been accounted/ provided for and the recovery of Loans to Staff has not been segregated into principal and interest. Thus, Loans to Staff are understated and Income of the Corporation is understated to the extent of interest not provided (Amount could not be ascertained). In effect, the Corporation has not complied with the provisions of Accounting Standard 9 'Revenue Recognition'.

A Govt. of Maharashtra Undertaking

- c. Liabilities in respect of gratuity and leave encashment (a defined benefit plan) are accounted for on cash basis which is not in conformity with Accounting Standard (AS-15) (Revised 2005) 'Employee Benefits' as notified by the Companies (Accounting Standards) Rules, 2006 which requires that Gratuity Liabilities to be accounted for on accrual basis based on actuarial valuation. Due to this deviation, impact on the profit for the year and reserve and surplus and provisions as at year end could not be ascertained.
- **d.** The Corporation has not carried out impairment analysis as per the Accounting Standard 28 'Impairment of Assets' in case of 'Loans to Entrepreneurs'. The impact thereof if any, on income and expenditure account and Balance sheet could not be ascertained.
- e. The Corporation has not provided the list of all the legal cases and claims by or against the Corporation for audit. In the absence of list and detailed information regarding pending legal cases and claims, we are unable to comment on the correctness of provisions or contingent liability of the Corporation. In effect, provisions of 'Accounting Standard 29 Provisions, Contingent Liabilities' have not been complied with by the Corporation.

6. Qualified Opinion

- a. In our opinion and to the best of our information and according to the explanations given to us, except for the indeterminate effects of the matter described in para 4 and 5 above, in the Basis for Qualified Opinion paragraph and together with the notes thereon, the financial statements give the information required by the Act in the manner so required and give a true and fair view in conformity with the accounting principles generally accepted in India:
 - i. in the case of the Balance Sheet, of the state of affairs of the Corporation as at 31stMarch 2019;
 - ii. in the case of the Statement of Profit and Loss, of the profit for the year ended on that date; and

A Govt. of Maharashtra Undertaking

iii. in the case of the Cash Flow Statement, of the cash flows for the year ended on that date.

7. Emphasis of Matter

- **a.** Without qualifying our opinion we draw attention to the following matters:
 - The accounts of these centres have been compiled based on the copy of trial Balance duly audited by Internal Auditors available with the Head Office;
 - ii. Note No. 27, In the earlier years, the Corporation has received Share Application Money from the State Government of Maharashtra. Total paid up and subscribed share capital inclusive of Share Application Money Pending Allotment of the Corporation stands at Rs. 26300.00 lacs (2017-18: 26300.00 Lacs) as against the authorized capital of Rs. 5000.00 Lacs as on 31-03-2019. There is no clarity about the allotment of the shares against the share application money. Also the same in not in compliance with section 62 of the Act and we are unable to comment on corresponding change in authorised and paid-up share capital.
 - iii. A Land, cost of acquisition not ascertainable in the absence of relevant information, situated at survey no 93 (part), village deonar, on which property tax of Rs. 72,19,873/- related to years 1978 to 2012 has been paid in the financial year 2012-2013. The said land has not been recognized in the books of accounts of the Corporation;
 - iv. Non-compliance with the Companies Act 2013 provisions of
 - (a) Corporate Social responsibility as per section 135 of the Act;
 - **(b)** Constitution of Audit Committee as required by section 177 of the Act;
 - (c) Appointment of Whole time Corporation secretary, and Chief finance officer as per section 203 of the Act;

A Govt. of Maharashtra Undertaking

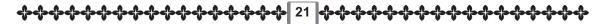
- (d) Appointment of women director as per section 149 of the Act;
- (e) section 96 with regards to the Accounts of a Corporation are to be finalise within six months from the close of the financial year;
- (f) Filing of intimation of audit appointment as per section 139 of the Act:
- v. Non-compliance with provisions of section 9(3)/(4) of the CGST Act, and section 5(3)/(4) of IGST Act with regards to payment of Goods and Service Tax on reverse charge mechanism.
- vi. The information in respect of dues to Micro, Small and Medium Enterprises which qualify under the definition of medium and small enterprises, as defined under Micro, Small and Medium Enterprises Development Act, 2006 in respect of which necessary information is not available with the Corporation as referred to in Note 26;
- vii. The Corporation has not complied with various observations noted in previous years statutory audit reports and internal audit reports since long;
- viii. The Corporation has not complied with the Provision of Accounting Standard 17 with respect to "Segment Reporting" and Accounting Standard 12 with respect to "Government Grants";

8. Other Matter

There was a fraud on the Corporation related to fixed deposits with bank for which investigation is under process. Accordingly, we are unable to comment on this fraud and how much financial would be on the Corporation.

9. Report on Other Legal and Regulatory Requirements

a. As required by the Companies (Auditor's Report) Order, 2016 ("the Order") issued by the Central Government of India in terms of subsection (11) of section 143 of the Act, we give in the annexure "A" statement on the matters specified in the paragraphs 3 and 4 of the Order.

- **b.** As required by Section 143(3) of the Act, we report that:
 - i. Subject to our observations in Paras above we have obtained all the information and explanation except mention above, which to the best of our knowledge and belief were necessary for the purpose of our audit;
 - ii. Subject to our observations in Paras above in our opinion proper books of accounts as required by the law have been kept by the Corporation, except as mentioned above, as far as it appears from our examination of books of the corporation;
 - **iii.** Subject to our observations in Paras above, the Balance Sheet and Statement of Profit and Loss and Cash Flow Statement dealt with by this report are in agreement with the books of accounts;
 - iv. Except for the indeterminate effects of the matters described in para (6) and (7) above, in the Basis for Qualified Opinion paragraph, In our opinion, the Balance Sheet, Statement of Profit and Loss and Cash Flow Statement comply with the Accounting Standards as referred in the section 133 of the Companies Act, 2013 read with Rule 7 of the Companies (Accounts) Rules, 2014;
 - v. The matters described in the Basis for Qualified Opinion paragraph above, in our opinion, may have an adverse effect on the functioning of the Corporation.
 - vi. Being a Government Corporation, pursuant to Notification No. F.No. 1/2/2014-CL.V dated 05.06.2016 issued by Ministry of Corporate Affairs, Government of India, provision of sub section (2) of section 164 of the Companies Act, 2013 are not applicable to the corporation
 - **vii.** The qualification relating to the maintenance of accounts and other matters connected therewith are as stated in the above Para.
 - viii. With respect to the adequacy of the internal financial controls over financial reporting of the Corporation and the operating effectiveness of such controls, refer our separate report in **Annexure** "B"; and
 - ix. With respect to the other matters to be included in the Auditor's Report in accordance with Rule 11 of the Companies (Audit and Auditors) Rules, 2014, in our opinion and to the best of our information and according to the explanations given to us:

A Govt. of Maharashtra Undertaking

- (i) According to the information and explanation given to us the Corporation does not have any pending litigations;
- (ii) The Corporation did not have any long-term contracts including derivative contracts for which there were any material foreseeable losses.
- (iii) There were no amounts which were required to be transferred to the Investor Education and Protection Fund by the Corporation.

For Mehta Kothari & Co Chartered Accountants Firm Registration No. 106248W

Sd/-Mr. Mayank Kothari Partner Membership No. 120266 UDIN:22120266ALSLKS5005

Place: Mumbai Date: 23/06/2022

A Govt. of Maharashtra Undertaking

ANNEXURE "A" TO INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT

[REFERRED TO IN PARAGRAPH 9 OF INDEPENDENT AUDITORS' REPORT OF EVEN DATE TO THE MEMBERS OF SANT ROHIDAS LEATHER INDUSTRIES AND CHARMKAR DEVELOPMENT CORPORATION LIMITED ON THE FINANCIAL STATEMENTS AS OF AND FOR THE YEAR ENDED 31STMARCH, 2019]

1) In respect of fixed assets:

- a) The Corporation is not maintaining proper records of fixed assets.
- b) The fixed assets of the Corporation have not been physically verified by the Management during the year. Accordingly, the discrepancies, if any, could not be ascertained and therefore, we are unable to comment on whether the discrepancies, if any have been properly dealt with in the books of account.
- c) According to the information and explanations given to us, title deeds of immovable properties are not available during the course of audit. However in absence of adequate audit evidence, we are not in a position to provide the details thereof.

2) In respect of Inventories:

- a) The inventory has been physically verified by the management during the year at reasonable Intervals. In our opinion, the frequency of verification is reasonable;
- b) The procedure followed by the management for physical verification of stocks is reasonable and adequate in relation to the size of the Corporation and the nature of its business;
- c) On the basis of our examination of the inventory records, in our opinion, the Corporation is maintaining proper records of inventory. The discrepancies noticed on physical verification of inventory as compared to book records were not material;

.3) Loans / Advances given to related parties:

The register as required under section 189 of the Companies Act 2013 was not made available for verification. However, we are informed that the Corporation has not granted any loan to Companies, firms or other parties listed in such

A Govt. of Maharashtra Undertaking

register and the companies under the same management. As the Corporation has not granted any loans, secured or unsecured, to parties listed in the register maintained under Section 189 of the Companies Act, 2013, paragraphs (iii) (a) and (b) of the Order, are not applicable;

- 4) In our opinion and according to the information and explanation given to us, the Corporation has not granted any loan in pursuance to section 185 of the Companies Act, 2013 and has complied with the section 186 of the Companies Act, 2013 to the extent applicable.
- The Central Government has not prescribed the maintenance of cost records under Section 148 (1) of the Act, for the Corporation.
- The Central Government has not prescribed the maintenance of cost records under Section 148 (1) of the Act, for the Corporation.

7) Statutory Dues:

- a) According to the information and explanation given to us, the Corporation is generally regular in depositing with appropriate authorities undisputed statutory dues including Provident Fund, Employees' State Insurance, Income-Tax, Sales-Tax, Wealth Tax, Goods and Service tax, Customs Duty, Excise Duty, Cess and other material statutory dues applicable to it except Goods and service tax on reverse charge basis on transportation expenses and amount is not ascertainable in absence of required information;
- b) According to the information and explanation given to us, no undisputed amounts payable in respect of the statutory dues including Provident Fund, Employees' State Insurance, Income-Tax, Sales-Tax, Wealth Tax, Service tax, Customs Duty, Excise Duty, Cess and other material statutory dues applicable to the Corporation were in arrears as at 31st March, 2019 for a period of more than six months from the date they became payable except service tax on reverse charge basis on transportation expenses and amount is not ascertainable in absence of required information;
- **c)** According to the information and explanation given to us, the following statutory dues have not been deposited on account of dispute:

Sr. No.	Name of Statue	Nature of Dues	Amount (in Rs.)	Period to Which the amount relates	Forum where dispute is pending
1	The Maharash- tra Value Added Tax Act, 2002	VAT / Interest / Penalty	30,03,295	FY 2005-06	Commissioner of Sales Tax (Ap- peals), Mumbai
2	The Maharash- tra Value Added Tax Act, 2002	VAT / Interest / Penalty	31,23,390	FY 2013-14	Commissioner of Sales Tax (Ap- peals), Mumbai
3	Income Tax Act 1961	Assessment Dues u/s 143(3)	4,14,69,321	FY 2016-17	CIT(Appeal)
4	Income Tax Act 1961	Assessment Dues u/s 143(3)	2,76,94,540	FY 2017-18	CIT(Appeal)

- 8) According to the records of the corporation examined by us and the information and explanations given to us, the Corporation has defaulted in repayment of dues to National Schedules Castes Finance and Development Corporation become due on 31.03.2019 Also in absence of adequate information/records, delay in repayment of loan during the year is not ascertainable.
- 9) To the best of our knowledge and belief and according to the information and explanations given to us, the Corporation has neither raised money by way of initial public offer or further public offer (including debt instruments). As there is no details for one to one co-relation between the term loans obtained by the Corporation from financial corporations have been applied for the purposes for which they were obtained. Accordingly, we are unable to comment whether the term loans have been applied for the purposes for which they were obtained.
- 10) To the best of our knowledge and belief and according to the information and explanations given to us, we have not come across any fraud by the Corporation against its officers or employees and no fraud made by the officers or employees on the Corporation was noticed during the year, by or against officers or employees of the Corporation except a fraud in previous year

A Govt. of Maharashtra Undertaking

relating to fixed deposit of the Corporation with bank for which the investigation is under progress.

- 11) In view of the Government Notification No. GSR 463(E) dated 5th June 2015, government companies are exempt from the applicability of section 197 of the Companies Act 2013. Accordingly clause 3(xi) of the order is not applicable to the Corporation.
- 12) In our opinion and according to the information and explanations given to us, the Corporation is not a Nidhi Corporation. Accordingly, paragraph 3 (xii) of the Order is not applicable to the Corporation.
- 13) According to the information and explanation given to us and based on our examination of the records of the Corporation, section 177 and 188 of the Act is not applicable to the Corporation as there is not any related party transactions
- 14) According to the information and explanations give to us and based on our examination of the records of the Corporation, the Corporation has not made any preferential allotment or private placement of shares or fully or partly convertible debentures during the year.

A Govt. of Maharashtra Undertaking

- According to the information and explanation given to us and based on our examination of the records of the Corporation, the Corporation has not entered into any non-cash transactions with the directors or persons connected with him during the year under review. Accordingly, paragraph 3 (xv) of the Order is not applicable to the Corporation.
- 16) In our opinion and according to the information and explanation given to us, the Corporation is not required to be registered under section 45-IA of the Reserve Bank of India Act, 1934.

For Mehta Kothari & Co Chartered Accountants Firm Registration No. 106248W

Sd/- **Mr Mayank Kothari** Partner Membership No. 120266 UDIN:22120266ALSLKS5005

Place: Mumbai Date: 23/06/2022

A Govt. of Maharashtra Undertaking

ANNEXURE "B" TO THE INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT

Report on the Internal Financial Controls under Clause (i) of Sub-section 3 of Section 143 of the Companies Act, 2013 ("the Act")

We have audited the internal financial controls over financial reporting of Sant Rohidas Leather Industries and Charmkar Development Corporation Limited as at 31st March 2019 in conjunction with our audit of the financial statements of the Corporation for the year ended on that date.

Management's Responsibility for Internal Financial Controls

The Corporation's management is responsible for establishing and maintaining internal financial controls based on the internal control over financial reporting criteria established by the Corporation considering the essential components of internal control stated in the Guidance Note on Audit of Internal Financial Controls Over Financial Reporting issued by the Institute of Chartered Accountants of India. These responsibilities include the design, implementation and maintenance of adequate internal financial controls that were operating effectively for ensuring the orderly and efficient conduct of its business, including adherence to Corporation's policies, the safeguarding of its assets, the prevention and detection of frauds and errors, the accuracy and completeness of the accounting records, and the timely preparation of reliable financial information, as required under the Companies Act, 2013.

Auditors' Responsibility

Our responsibility is to express an opinion on the Corporation's internal financial controls over financial reporting based on our audit. We conducted our audit in accordance with the Guidance Note on Audit of Internal Financial Controls Over Financial Reporting (the "Guidance Note") and the Standards on Auditing, issued by ICAI and deemed to be prescribed under section 143(10) of the Companies Act, 2013, to the extent applicable to an audit of internal financial controls, both applicable to an audit of Internal Financial Controls and, both issued by the Institute of Chartered Accountants of India. Those Standards and the Guidance Note require that we comply with ethical requirements and plan and perform the audit to obtain reasonable assurance about whether adequate internal financial controls over financial reporting was established and maintained and if such controls operated effectively in all material respects.

A Govt. of Maharashtra Undertaking

Our audit involves performing procedures to obtain audit evidence about the adequacy of the internal financial controls system over financial reporting and their operating effectiveness. Our audit of internal financial controls over financial reporting included obtaining an understanding of internal financial controls over financial reporting, assessing the risk that a material weakness exists, and testing and evaluating the design and operating effectiveness of internal control based on the assessed risk. The procedures selected depend on the auditor's judgement, including the assessment of the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our audit opinion on the Corporation's internal financial controls system over financial reporting.

Meaning of Internal Financial Controls Over Financial Reporting

A Corporation's internal financial control over financial reporting is a process designed to provide reasonable assurance regarding the reliability of financial reporting and the preparation of financial statements for external purposes in accordance with generally accepted accounting principles. A Corporation's internal financial control over financial reporting includes those policies and procedures that (1) pertain to the maintenance of records that, in reasonable detail, accurately and fairly reflect the transactions and dispositions of the assets of the Corporation; (2) provide reasonable assurance that transactions are recorded as necessary to permit preparation of financial statements in accordance with generally accepted accounting principles, and that receipts and expenditures of the Corporation are being made only in accordance with authorisations of management and directors of the Corporation; and (3) provide reasonable assurance regarding prevention or timely detection of unauthorized acquisition, use, or disposition of the Corporation's assets that could have a material effect on the financial statements.

Inherent Limitations of Internal Financial Controls over Financial Reporting

Because of the inherent limitations of internal financial controls over financial reporting, including the possibility of collusion or improper management override of controls, material misstatements due to error or fraud may occur and not be detected. Also, projections of any evaluation of the internal financial controls over financial reporting to future periods are subject to the risk that the internal financial control over financial reporting may become inadequate because of changes in conditions, or that the degree of compliance with the policies or procedures may deteriorate.

A Govt. of Maharashtra Undertaking

Qualified Opinion

According to the information and explanation given to us and based on our audit, the following material weakness has been identified in the operating effectiveness of the Corporation's internal financial controls over financial reporting as at 31st March, 2019:

- a. Balances of certain Bank Accounts, Borrower Accounts, Secured Loans, Unsecured Loans, Inter Office accounts comprising of Head Office, District Offices and Regional Offices, certain advances and liabilities are subject to confirmation and reconciliation. Further, Stale Cheque(s), Bank Charges, Interest on Saving Accounts are shown in the bank reconciliation statements. In some instances they affect year-end balances; however in the absence of necessary details/ documents we are unable to quantify the effect, if any, on the income of the year.
- b. Certain books of accounts, registers, general ledgers, subsidiary ledgers and other records viz. Bank Books, Bank reconciliation statements, Borrower's ledger were incomplete or unavailable for our verification. In the absence of such records, we have relied on the records/ information that was available with the Head Office/ Regional Offices/ District Offices and accordingly finalised the accounts, however where no information was available, we have relied on the Trial balance figures provided by them.
- c. We observed certain deficiencies in internal controls in case of training under SCA, as to obtaining age criteria, income certificates, caste certificates and training to one candidate under only one trade are not ensured. Further, the Corporation did not maintain proper database of candidates who have been imparted training and ensured that the training has benefited the candidate to secure gainful employment. Further, periodic inspection of the training institutes is not carried out so as to ensure attendance of registered trainees.
- **d.** We observed certain deficiencies in internal controls as to physical verification of cash at regular intervals at all the Regional and District Offices. In the absence of physical verification of cash, and due to incomplete records, the correctness of cash balance cannot be ensured.

A Govt. of Maharashtra Undertaking

- **e.** The Corporation has not complied with some observations noted in previous years statutory audit reports and internal audit reports.
- f. In case of vehicle loans, post disbursement formalities such as obtaining copy of RC Book, Insurance of Vehicle, Stamped Receipts and Invoice from the vendor, Blank signed TTO Forms etc. are not obtained/ followed up.
- g. We observed that, Interest on Loans to Entrepreneurs at District offices have not been accounted on uniform basis. The interest calculations differ from the amount shown in the financial statements and as shown in individual beneficiary ledger.
- h. Books of accounts at district and regional offices have been maintained on cash basis, further provision for expenses have not been accounted at the district and regional offices level. Hence, the effect on the Income and expenditure account cannot be ascertained.
- i. We observed that at the head office, district and regional offices level there are no skilled and competent staff in the accounts team.

A "material weakness" is a deficiency, or a combination of deficiencies, in internal control over financial reporting, such that there is a reasonable possibility that a material misstatement of the Corporation's annual or interim financial statements will not be prevented or detected on a timely basis.

In our opinion, except for the possible effect of the material weakness described above on the achievement of the objectives of the control Criteria, the Corporation has maintained, in all material respects, an adequate internal financial controls system over financial reporting and such internal financial controls over financial reporting were operating effectively as at March 31, 2019, based on the internal control over financial reporting criteria established by the Corporation considering the essential components of internal control stated in the Guidance Note on Audit of Internal Financial Controls Over Financial Reporting issued by the Institute of Chartered Accountants of India.

We have considered the material weaknesses identified and reported

A Govt. of Maharashtra Undertaking

above in determining the nature, timing and audit tests applied in our audit of the financial statements of the Corporation and these material weaknesses above have affected our opinion on the financial statements of the Corporation and we have issued qualified opinion on the financial statement.

For Mehta Kothari & Co Chartered Accountants Firm Registration No. 106248W

Sd/- **Mr Mayank Kothari** Partner Membership No. 120266 UDIN:22120266ALSLKS5005

Place: Mumbai Date: 23/06/2022

A Govt. of Maharashtra Undertaking

भारतीय लेखापरीक्षा और लेखा विभाग INDIAN AUDIT AND ACCOUNTS DEPARTMENT प्रधान महालेखाकार (लेखापरीक्षा)-I का कार्यालय OFFICE OF THE PRINCIPAL ACCOUNTANT GENERAL (AUDIT)-I, प्रतिष्ठा भवन, १०१, महर्षी कर्वे मार्ग, मुंबई - ४०० ०२० PRATISHTHA BHAVAN, 101, MAHARSHI KARVE MARG, MUMBAI - 400 020

西./ No.

प्रम ले /ले प -1/ ले प्रस -1(अ)(i)/LIDCOM/18-19/1/10-77

दिनांक/ Date : 19 10 2022

गोपनीय

सेवा में, प्रबंध निदेशक, संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडल मर्यादित मुंबई लाइफ इमारत ,पांचवा मजला, वीर नरीमन रोड, मुंबई 400001

विषय: 31 मार्च 2019 को समाप्त हुए वर्ष के संत रॉहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडल मर्यादित. मुंबई, के लेखों पर कंपनी अधिनियम, 2013 की धारा 143(6)(b) के अंतर्गत भारत के नियंत्रक एवं महालेखापरीक्षक की टिप्पणियाँ

महोदय,

31 मार्च 2019 को समाप्त हुए वर्ष के संत रोहिदास चर्मीद्योग व चर्मकार विकास महामंडल मर्यादित. मुंबई, के लेखों पर कंपनी अधिनियम, 2013 की धारा143(6)(b) के अंतर्गत भारत के नियंत्रक एवं महालेखापरीक्षक की टिप्पणियाँ (comments) संलग्न हैं।

वार्षिक आमसभा (A.G.M.) होने के पश्चात, वार्षिक अहवाल की तीन मुद्रित प्रतियाँ कृपया इस कार्यालय को भेज दें, साथ ही उपरोक्त लेखों के वार्षिक प्रतिवेदन को विधानसभा में प्रस्तुत करने की तिथि को भी इस कार्यालय को सूचित करें।

0 4 NOV 2022

भवदीय.

संलग्नक : यथोपरि

र्स. के. जयपुरियार)

प्रधान महालेखाकर (लेखापरीक्षा)-।

A Govt. of Maharashtra Undertaking

COMMENTS OF THE COMPTROLLER & AUDITOR GENERAL OF INDIA UNDER SECTION 143(6)(b) OF THE COMPANIES ACT, 2013 ON THE ACCOUNTS OF SANT ROHIDAS LEATHER INDUSTRIES & CHARMAKAR DEVELOPMENT CORPORATION LIMITED, MUMBAI FOR THE YEAR ENDED 31ST MARCH 2019.

The preparation of financial statements of Sant Rohidas Leather Industries & Charmakar Development Corporation Ltd. for the year ended 31st March, 2019 in accordance with the financial reporting framework prescribed under the Companies Act, 2013 is the responsibility of the Management of the company. The statutory auditors appointed by the Comptroller and Auditor General of India under Section 139(5) of the Companies Act. 2013 are responsible for expressing opinion on the financial statements under Section 143 of the Companies Act, 2013 based on independent audit in accordance with the standards on auditing prescribed under Section 143(10) of the Companies Act, 2013. This is stated to have been done by them vide their Audit Report dated 23-06-2022.

I, on behalf of the Comptroller and Auditor General of India, have conducted a supplementary audit of the financial statements of Sant Rohidas Leather Industries & Charmakar Development Corporation Ltd. for the year ended 31st March, 2019 under Section 143 (6)(a) of the Companies Act, 2013. This supplementary audit has been carried out independently without access to the working papers of the Statutory Auditors and is limited primarily to inquiries of the statutory auditors and company personnel and a selective examination of some of the accounting records.

Based on my supplementary audit, I would like to highlight the following significant matters under Section 143 (6)(b) of the Companies Act, 2013 which have come to my attention and which in my view are necessary for enabling a better understanding of the financial statements and the related audit report.

A. COMMENTS ON PROFITABILITY

Expenses Finance Costs (Note-23): Rs 4.27 Crore

1. The above head includes Rs 2.73 errore provided for the Liquidity Damages on Defaulted Payments (LDDP) and Higher Rate of Interest (HRI) to be paid to National Scheduled Castes Finance and Development Corporation (NSFDC) as on 30.09.2020. As on 31st March 2019, NSFDC demand for LDDP and HRI was Rs 2.28,53,461 only. Due to the

A Govt. of Maharashtra Undertaking

excess provision, the profit for the year is understated and Current Liabilities are overstated by Rs 44.56 lakh.

B. COMMENTS ON FINANCIAL POSITION

Equity and Liabilities

Other Current Liabilities (Note 8): Rs 29.70 crore

2. The above head does not include Rs 3.97 crore¹ being the amount of dividend not provided for by the Company since 2011-12. As per Resolution (21/06/2010 and 22/02/2012) of Government of Maharashtra (GoM) all the profit making Companies of the GoM are mandated to pay a minimum dividend of five *per cent* of their net profits, to the State Government. If the Companies do not want to pay, they are mandated to pass a Board Resolution regarding the same and get it approved from the Ministry of Finance of the GoM. The Company has neither passed any board resolution regarding non-payment of dividend to the GoM nor provided for the dividend, despite earning profit since the issue of the G.R.(22/02/2012). Non-provision of dividend liability has led to the understatement of Current Liabilities and overstatement of Reserves and Surplus by Rs 3.97 crore.

Equity & Liabilities

Other Current Liabilities (Note 8) Rs 29.70 crore

3. The above does not include Rs 73.58 lakh being penalty on delayed payment of lease rent demanded (September 2016) by Municipal Corporation of Greater Mumbai (MCGM) against the land (survey No.93) at Deonar, Mumbai. The Company was allotted the above mentioned land in 1978, however it paid the annual lease rent for the same only in 2012. MCGM demanded the penalty of Rs 73.58 lakh for the delayed payment of annual lease rent in September 2016. The Company has neither paid nor provided for the same. This has led to the understatement of Other Current Liabilities and overstatement of Reserves and Surplus by Rs 73.58 lakh.

C. COMMENT ON DISCLOSURE

4. As per Section 42(6) of the Companies Act, 2013 (the Act), the Company is required to allot the shares within sixty days from the date of receipt of share application money failing which it shall be liable to repay that money with interest at the rate of twelve *per cent* per

¹ five per cent of Rs 79.37 crore - cumulative profit of the Company from 2011-12 to 2018-19

A Govt. of Maharashtra Undertaking

annum from the expiry of sixtieth day. Also, the share application money is mandated to be kept in a separate bank account in a scheduled bank. Further Section 42(10) of the Act stipulated that in case of non-compliance with the above provisions, the company, its promoters and directors are liable for a penalty which may extend to the amount involved in the offer or invitation or two crore rupees, whichever is higher.

The Company's share application money of Rs 263 crore was pending allotment since June 2014. The Company's authorised Share Capital was not increased due to delay in finalisation of its accounts. The Company has also not kept the share application money in a separate bank account as mandated in the Act. As per the Accounting Standard (AS) 29 *Provisions. Contingent Liabilities and Contingent Assets*, the Company is liable to provide for the liabilities or at least disclose the same in full. The Company has neither disclosed nor made any provision pertaining to the violation of Section 42 (b) of the Act as required under AS 29.

D. COMMENT ON STATUTORY AUDITOR'S REPORT

5. A reference is invited to point a(iii) under Emphasis of Matter in the Auditor's Report. The Auditor has stated the Company has paid property tax of Rs 72.19 lakh against the land at Deonar, Mumbai for the years 1978 to 2012. However, the above mentioned amount pertains to the Lease Rent for the land and not the Property Tax. The Municipal Corporation of Greater Mumbai (MCGM) demanded (September 2016) a penalty of Rs 73.58 lakh from the Company for delayed payment of lease rent. The Company has neither paid nor provided for the same. The Statutory Auditors have not qualified these facts in their report and thus their Report is deficient to this extent.

For and on behalf of The Comptroller and Auditor General of India

Date: 13-10-2022 Place: Mumbai (S.K. JAIPURIYAR) PRINCIPAL ACCOUNTANT GENERAL (AUDIT)-I

A Govt. of Maharashtra Undertaking

Balance Sheet as on 31st March, 2019

		As a 31st Marc	h 2019	31st Mai	at rch 2018
	Note	₹	₹	₹	₹
Equity and Liabilities					
Shareholder's Funds Share Capital	3	43,20,99,600.00		43,20,99,600.00	
Reserves & Surplus	4	1,22,67,68,323.89		1,04,94,56,064.78	
Reserves & Surplus	7	1,22,07,00,323.03	1,65,88,67,923.89	1,04,54,50,004.70	1,48,15,55,664.7
Share Application Money Pending Allotment	5		2,63,00,00,000.00		2,63,00,00,000.0
Non- Current Liabilities					
Long Term Borrowings	6		4,58,26,647.00		22,58,25,090.0
Current Liabilities	_				
Trade Payables	7 8	2,17,21,577.14		3,02,57,838.64	
Other Current Liabilities	8	29,69,50,482.00	31,86,72,059.14	15,20,63,096.50	18,23,20,935.1
	Total	- -	4,65,33,66,630.03	·	4,51,97,01,689.9
Assets					
Non Current Assets					
Fixed Assets	9				
Tangible Assets		1,71,45,044.00		3,20,23,711.00	
Intangible Assets		1 71 45 044 00		2 20 22 711 00	
Deferred Tax Asset Capital Work in Progress	10	1,71,45,044.00 50,80,469.00		3,20,23,711.00 1,67,303.00	
Long Term Loans and Advances	11	26,64,89,742.58		26,54,64,733.43	
Other Non Current Assets	12	9,00,00,000.00		9,00,00,000.00	
			37,87,15,255.58		38,76,55,747.4
Current Assets					
Inventories	13	3,84,76,294.21		3,87,61,881.52	
Trade Receivables Cash & Cash Equivalents	14 15	8,39,82,989.56 3,39,04,58,326.62		8,72,73,409.44 3,27,37,57,609.62	
Short Term Loans and Advances	16	72,87,52,824.06		68,96,48,932.91	
Other Current Assets	17	3,29,80,940.00		4,26,04,109.00	
			4,27,46,51,374.45	.,,	4,13,20,45,942.4
Tota	I	=	4,65,33,66,630.03	=	4,51,97,01,689.9
The Notes are an integral part of the Financia	l Statements				
This is the Balance Sheet referred to in our Re	eport of even	date.			
For Mehta Kothari & Co.		For and on behalf of the	Board		
Firm Registration No. 106248W Chartered Accountants					
		SD/-		SD/-	
SD/-		(Sumant Bhange)		(Dinesh Dingle)	
CA Mayank Kothari		Chairman		Managing Director	
Partner					
Membership No. 120266		Discount of the second of the		Discount of the second	
Place : mumbai		Place : mumbai		Place : mumbai	
Date : 23.06.2022 JDIN : 22120266ALSLKS5005		Date: 23.06.2022		Date: 23.06.2022	
JUIN . ZZIZUZODALSLKSSUUS					

A Govt. of Maharashtra Undertaking

Statement Profit & Loss for the year ended on 31st March, 2019

	Note	Year end 31st March		Year e 31st Marc	
-	14000	₹	₹	₹	₹
Revenue					
Revenue from Operations Less: Excise Duty	18	9,91,06,661.09		8,41,82,404.71	
Revenue from Operations (Net)		9,91,06,661.09		8,41,82,404.71	
Other Income	19	22,17,07,361.80		22,78,79,397.70	
Total Revenue			32,08,14,022.89		31,20,61,802.4
Expenses					
Cost of Materials Consumed	20	26,75,954.03		(7,33,919.86)	
Purchases of Stock-in-Trade		1,18,333.00		2,23,20,175.00	
Changes in Inventories of Finished Goods,		, .,		, , , ,	
Work-in-Progress and Stock-in-Trade	21	(3,75,488.20)		(13,88,747.00)	
Employee Benefits Expense	22	4,98,62,529.00		4,46,44,839.00	
Finance Costs	23	4,27,38,023.00		1,28,28,644.00	
Depreciation and Amortisation Expense	9	1,55,82,150.00		51,30,835.00	
Other Expenses	24	7,44,53,574.95		5,77,79,494.79	
Total Expenses	4	/,, 33, 3/4.33	18,50,55,075.78	3,11,13,434.13	14,05,81,320.9
Profit before Exceptional Items and Tax		-	13,57,58,947.11	-	17,14,80,481.4
Exceptional Items	25		13,37,30,747.11		17,17,00,401.5
Profit before Tax	25	_	13,57,58,947.11	-	17,14,80,481.4
			13,57,58,947.11		17,14,80,481.4
Tax Expense					
For the year					
Current Tax		-			
Deferred Tax		(49,13,166.00)		(14,351.00)	
Fan and in comment Tax		(49,13,166.00)		(14,351.00)	
For earlier years - Current Tax		<u> </u>	(49,13,166.00)		(14,351.0
Profit for the year		=	14,06,72,113.11	=	17,14,94,832.4
Earnings per Share - Basic and Diluted			32.56		39.6
(Rs. per Equity Share of Rs. 100 each)			52.50		33.0
[Refer Note 39]					
The Notes are an integral part of the Financial St	atements.				
This is the Statement of Profit and Loss referred	to in our R	eport of even date.			
For Mehta Kothari & Co.		For and on behalf of the	Board		
Firm Registration No. 106248W					
Chartered Accountants					
SD/-		SD/-		SD/-	
CA Mayank Kothari		(Sumant Bhange)		(Dinesh Dingle)	
CA Mayank Kotnari Partner		(Sumant Bhange) Chairman		(Dinesh Dingle) Managing Director	
		Chairman		managing Director	
Membership No. 120266 Place : mumbai		Place : mumbai		Place : mumbai	
Date : 23.06.2022 UDIN : 22120266ALSLKS5005		Date: 23.06.2022		Date: 23.06.2022	
UDIN . 4414U400AL3LA33UU3					

A Govt. of Maharashtra Undertaking

Cash Flow Statement for the year ended 31st March 2019

PARTICULARS	2018-2019 ₹	2017-2018 ₹
A Cash Flow from Operating Activities:		
Net Profit before Taxation and Prior Period & Extraordinary Items	13,57,58,947.11	17,14,80,481.48
Adjustments for :		
Depreciation on Fixed Assets	1,55,82,150.00	51,30,835.00
Interest on Loan from NSFDC - Finance Charges	1,04,00,829.00	72,29,662.00
Loss on Sale of Fixed Assets	-	-
Interest and Other Income	(22,15,58,351.80)	(22,77,46,698.14
Operating Profit before Working Capital Changes	(5,98,16,425.69)	(4,39,05,719.66
Adjustments for Working Capital Changes:		
Changes in Inventories	2,85,587.31	(64,65,526.28
Changes in Trade Receivables	32,90,419.88	97,51,418.29
Changes in Short Term Loans and Advances	(3,91,03,891.15)	4,20,41,261.00
Changes in Other Current Assets	96,23,169.00	(1,96,73,099.49
Changes in Long Term Loans and Advances	5,12,35,932.85	1,76,69,372.04
Changes in Trade Payable	(85,36,261.50)	54,31,034.66
Changes in Other Current Liabilities	14,48,87,385.50	1,74,50,080.00
Net cash generated from Operating Activities	10,18,65,916.20	2,22,98,820.56
Income Taxes Paid (Net of Refund)	(5,22,60,942.00)	(6,09,34,959.97
Cash Flow before Prior Period and Extraordinary Items	4,96,04,974.20	(3,86,36,139.41
Cash Flow from Prior Period and Extraordinary Items	-	-
Net Cash Flow from Operating Activities(A)	4,96,04,974.20	(3,86,36,139.41
B Cash Flow from Investing Activities:		
Purchase of Fixed Assets	(7,03,483.00)	(25,88,264.00
Incraese/decrease in CWIP	-	-
Interest and Other Income	22,15,58,351.80	22,77,46,698.14
Investment In Fixed Deposit	(14,30,06,457.00)	(16,26,87,255.00
Net Cash Flow from Investing Activities(B)	7,78,48,411.80	6,24,71,179.14
C Cash Flow from Financing Activities :		
Share Application Money Received	_	_
Movement in SCA and Gatai fund	3,66,40,146.00	2,67,36,577.00
Loan taken/ (Repayment) to NSFDC (net)	(17,99,98,443.00)	(8,43,76,362.00
Interest on Loans - NSFDC	(1,04,00,829.00)	(72,29,662.00
Net Cash Flow from Financing Activities(C)	(15,37,59,126.00)	(6,48,69,447.00

A Govt. of Maharashtra Undertaking

Cash Flow Statement for the year ended 31st March 2019

ARTICULARS	2018-2019 ₹	2017-2018 ₹
Net Increase in Cash and Cash Equivalents (A) + (B) + (C)	(2,63,05,740.00)	(4,10,34,407.27
Cash & Cash Equivalents at the beginning of the period	8,54,35,753.62	12,64,70,160.89
Cash & Cash Equivalents at the end of the period	5,91,30,013.62	8,54,35,753.62
Cash in Hand	13,49,399.85	17,73,056.80
Balances with Banks	5,77,80,613.77	8,36,62,696.82
Short Term Deposits with Banks	-	-
Total	5,91,30,013.62	8,54,35,753.62

The Notes are an integral part of the Financial Statements.

This is the Cash Flow referred to in our Report of even date.

For Mehta Kothari & Co. Firm Registration No. 106248W

Chartered Accountants

SD/-

CA Mayank Kothari

Partner

Membership No. 120266

Place: mumbai Date: 23.06.2022

UDIN: 22120266ALSLKS5005

For and on behalf of the Board

SD/-

SD/-

(Sumant Bhange)

(Dinesh Dingle)

Chairman

Managing Director

Place : mumbai

Place : mumbai

Date : 23.06.2022

Date : 23.06.2022

A Govt. of Maharashtra Undertaking

1. CORPORATE INFORMATION:

As per Government of Maharashtra Resolution No. LID/1095/6461/IND-5 Dated 24-09-1996, Leather Industries Development Corporation (LIDCOM) has been brought under the control of 'Ministry of Social Welfare, Cultural Affairs and Sports Department' of Government of Maharashtra from Industries Department. The said decision was taken in order to give financial assistance to the communities which are engaged in development of Leather Industry in general and Charmakar Community which is Scheduled Caste in particular. Government has recognized this Corporation as the Scheduled Castes Development Corporation.

2. SIGNIFICANT ACCOUNTING POLICIES:

A. Basis of Preparation

These financial statements have been prepared in accordance with the generally accepted accounting principle in India and in compliances with Accounting Standard specified in section 133 of Companies Act, 2013 read with Rule 7 of the Companies (Accounts) Rule, 2014.

All assets and liabilities have been classified as current or non-current as per the Company's operating cycle and other criteria set out in the Schedule III to the Companies Act, 2013. Based on the nature of Products and the time between the acquistion of Assets for processing and their realisation in cash and cash equivalents, the Company has ascertained its operating cycle as twelve months for the purpose of current & non-current classification of assets and liabilities.

B. Fixed Assets

Fixed assets are stated at cost less accumulated depreciation/amortisation and impairment loss. Cost comprises of purchase/acquisition price, taxes and any directly attributable cost for bringing the asset to its working condition for its intended use.

Depreciation on Fixed Assets is provided to the extent of depreciable amount on the Written down Value (WDV) Method. Depreciation is provided based on useful life of the assets as prescribed in Schedule II to the Companies Act, 2013.

During the year corporation has changed its meathod of depriciation from streight line to written down meathod retrospectively from the date of purchase till date. Financial impact of the same is qualified which resulted in additional depriciation of Rs.1,10,83,841/- and accounted for the same in books of account

A Govt. of Maharashtra Undertaking

The cost of and the accumulated depreciation for fixed assets sold or disposed off are removed from the stated values and the resulting gains and losses are included in the Income and Expenditure Account.

Assessment is done at each balance sheet date as to whether there is any indication that an asset (tangible and intangible) may be impaired. If any such indication exits, an estimate of the recoverable amount of the asset is made. Assets whose carrying value exceeds their recoverable amount are written down to the recoverable amount. Recoverable amount is higher of an asset's net selling price and its value in use.

C. Inventories

Inventories are valued at lower of cost and net realisable value. Raw Materials, Stores and Spares and Traded Goods Cost is determined on First In First Out basis. Cost of work-in-progress and finished goods includes labour and manufacturing overheads, where applicable.

D. Government Grants

a) Managerial Subsidy

The Corporation receives Grant in the nature of Managerial Subsidy from State Government of Maharashtra for meeting day to day administration expenses. The said grant is revenue in nature and treated as 'Other Income' in conformity with the Accounting Standard (AS) – 12 on 'Accounting for Government Grants'.

b) The Corporation receives grant from Central Government in the form of Special Central Assistance (SCA) for the welfare of Scheduled Castes particularly Charmakar community. The said grant is in the nature of capital subsidy and no liability by way of refund accrues to the Corporation for un-disbursed subsidy but the undisbursed subsidy shall be considered by the Central/State Government while releasing grand in the subsequent year.

Considering the nature of grant the said subsidy is credited to 'Reserve and Surplus' and treated as part of 'Shareholder's Funds' in confirmity with the Accounting Standard'.

E. Revenue Recognition

- a) Sales are recognised when goods are supplied to customers and are recorded net of sales tax and trade discounts.
- b) Interest on Fixed Deposits is accounted for on accrual basis.

(E) Lidcom

SANT ROHIDAS LEATHER INDUSTRIES & CHARMAKAR DEVELOPMENT CORPORATION LTD.

A Govt. of Maharashtra Undertaking

- c) Interest on Saving Bank Accounts is accounted as and when the same is credited by bank.
- **d)** Other Income is recognized on accrual basis except insurance claim which is accounted on cash basis.
- e) Service Charges on SCA funds has been considered @ 3% of 'Special Central Assistance' funds received during the year as is eligible vide Government Letter No. 11014 / 21 / 97 SCD II Dated 06-10-1998.
- f) The Corporation collects Government Guarantee Fees from beneficiaries who have been sanctioned loans under NSFDC @ 2.5% upfront charges of the sanctioned amount. Upfront charges payable to Government of Maharashtra @ 0.50% p.a. (upto March 31, 2011 @ 0.2%) over the period of five years which are provided on accrual basis. The charges collected have been considered as part of 'Revenue from Operations'. Expenses towards Government Guarantee Fees paid to State Government of Maharashtra are accounted on accrual basis.
- **g)** Form and Processing Fees received and Other Miscellaneous Receipts are considered on receipt basis.
- h) Interest on Loans to Entrepreneurs is accounted for on cash basis.
- i) The Corporation does not have any policy regarding prior period expenses / income. The expenses incurred relating to prior period is accounted for in the year of payment / receipt.
- j) The Corporation does not maintain any stock of stationery. The stationery is charged to revenue in the year of purchase.

F. Employee Benefits

I) Defined Contribution Plans

The company has Defined Contribution Plans for post employment benefits in the form of Provident Fund, Employees' Pension Scheme and Employees State Insurance Scheme which are administered through Government of India. Provident Fund, Employees' Pension Scheme and Employees' State Insurance Scheme are classified as Defined Contribution Plans as the company has no further obligation beyond making the

A Govt. of Maharashtra Undertaking

contributions. The company's contributions to Defined Contribution Plans are charged to the Statement of Profit and Loss as incurred.

II) Defined Benefit Plans

Liabilities in respect of gratuity and leave encashment (a defined benefit plan) are accounted for on cash basis which is not in conformity with Accounting Standard (AS-15) (Revised 2005) 'Employee Benefits' as notified by the Companies (Accounting Standards) Rules, 2006 which requires that Gratuity Liabilities to be accounted for on accrual basis based on actuarial valuation.

G. Taxes on Income

Tax expense for the year, comprising current tax and deferred tax, are included in the determination of the net profit or loss for the period. Current tax is measured at the amount expected to be paid to the tax authorities in accordance with the taxation laws prevailing in the respective jurisdictions.

Deferred tax is recognised for all the timing differences, subject to the consideration of prudence in respect of deferred tax assets. Deferred tax assets are recognised and carried forward only to the extent that there is a reasonable certainty that sufficient future taxable income will be available against which such deferred tax assets can be realised. Deferred tax assets and liabilities are measured using the tax rates and tax laws that have been enacted or substantively enacted by the Balance Sheet date. At each Balance Sheet date, the Company reassesses unrecognised deferred tax assets, if any.

Current tax assets and current tax liabilities are offset when there is a legally enforceable right to set off the recognised amounts and there is an intention to settle the asset and the liability on a net basis. Deferred tax assets and deferred tax liabilities are offset when there is a legally enforceable right to set off assets against liabilities representing current tax and where the deferred tax assets and the deferred tax liabilities relate to taxes on income levied by the same governing taxation laws.

H. Provisions and Contingent Liabilities

Provisions: Provisions are recognised when there is a present obligation

A Govt. of Maharashtra Undertaking

as a result of a past event, it is probable that an outflow of resources embodying economic benefits will be required to settle the obligation and there is a reliable estimate of the amount of the obligation. Provisions are measured at the best estimate of the expenditure required to settle the present obligation at the Balance sheet date and are not discounted to its present value.

Contingent Liabilities: Contingent liabilities are disclosed when there is a possible obligation arising from past events, the existence of which will be confirmed only by the occurrence or non occurrence of one or more uncertain future events not wholly within the control of the company or a present obligation that arises from past events where it is either not probable that an outflow of resources will be required to settle or a reliable estimate of the amount cannot be made.

I. Use of Estimates

The preparation of financial statements in accordance with the generally accepted accounting principles requires the management to make estimates and assumptions that affect the reported amounts of assets and liabilities as at the Balance Sheet date and the results of operations during the reporting period. The actual results could differ from these estimates. Any revision to such accounting estimates is recognised in the accounting period in which such revision takes place.

J. Lease

Operating Lease

Lease where the lessor effectively retains substantially all risks and benefits of the asset are classified as Operating lease. Operating lease payments are recognized as an expense in the Statement of Profit and Loss on a Straight Line Basis over the lease term unless another systematic basis is more representative of the time pattern of the user's benefit, even if the payments are not on that basis.

K. Miscellaneous Expenditure

Miscellaneous Expenditure represents expenses incurred for increase in Authorised Share Capital which is written off over a period of five years.

_	As a 31st March		As at 31st March	
Share Capital		₹		₹
Authorised:				
50,00,000 (Previous year - 50,00,000) Equity Shares of $\stackrel{?}{\stackrel{?}{\sim}}$ 100/- each	<u> </u>	50,00,00,000.00	_	50,00,00,000.00
Issued, Subscribed and Paid up	50,00,00,000.00			
43,20,996 Equity Shares of Rs. 100 each fully paid-up	_	43.20.99.600.00	<u> </u>	43.20.99.600.00
	As a		As at	
-	31st March No. of Shares	₹ 2019	31st March No. of Shares	1 2018 ₹
(a) Reconciliation of Number of Shares				
Number of shares outstanding as at the beginning of the year/period	43,20,996.00	43,20,99,600.00	43,20,996.00	43,20,99,600.00
Number of shares outstanding as at the end of the _ year/period	43,20,996.00	43,20,99,600.00	43,20,996.00	43,20,99,600.00
preferential amounts, in proportion to their shareholding.				
(c) Shareholder holding more than 5% shares as at the Balance	As a		As at	
			As at 31st March No. of shares	
(c) Shareholder holding more than 5% shares as at the Balance	As a 31st March	2019	31st March	2018 % of Holding
(c) Shareholder holding more than 5% shares as at the Balance Name of Shareholder	As ai 31st March No. of shares 43,20,995 As ai	2019 % of Holding 99.99	31st March No. of shares 43,20,995 As at	n 2018 % of Holding 99.99
(c) Shareholder holding more than 5% shares as at the Balance Name of Shareholder Governor of State of Maharashtra	As a 31st March No. of shares 43,20,995	2019 % of Holding 99.99	31st March No. of shares 43,20,995	n 2018 % of Holding 99.99
(c) Shareholder holding more than 5% shares as at the Balance Name of Shareholder Governor of State of Maharashtra Reserves And Surplus Special Component Plan Reserve Opening Balance Add: Addition During the Year	As ai 31st March No. of shares 43,20,995 As ai 31st March	2019 % of Holding 99.99	31st March No. of shares 43,20,995 As at 31st March	n 2018 % of Holding 99.99 t n 2018
(c) Shareholder holding more than 5% shares as at the Balance Name of Shareholder Governor of State of Maharashtra	As ai 31st March No. of shares 43,20,995 As ai 31st March ₹	2019 % of Holding 99.99	31st March No. of shares 43,20,995 As at 31st March ₹	n 2018 % of Holding 99.99 t n 2018 ₹
(c) Shareholder holding more than 5% shares as at the Balance Name of Shareholder Governor of State of Maharashtra	As ai 31st March No. of shares 43,20,995 As ai 31st March ₹	1 2019 % of Holding 99.99 t 1 2019 ₹	31st March No. of shares 43,20,995 As at 31st March ₹	n 2018 % of Holding 99.99 t n 2018 ₹
(c) Shareholder holding more than 5% shares as at the Balance Name of Shareholder Governor of State of Maharashtra Reserves And Surplus Special Component Plan Reserve Opening Balance Add: Addition During the Year Less: Deductions during the year Gatai Fund Opening Balance Add: Funds received during the year	As ai 31st March No. of shares 43,20,995 As ai 31st March ₹ 56,005.00 16,74,71,610.00 4,00,00,000.00	1 2019 % of Holding 99.99 t 1 2019 ₹	31st March No. of shares 43,20,995 As at 31st March ₹ 56,005.00 - 13,79,85,230.00	n 2018 % of Holding 99.99 t n 2018 ₹ 56,005.00
(c) Shareholder holding more than 5% shares as at the Balance Name of Shareholder Governor of State of Maharashtra	As ai 31st March No. of shares 43,20,995 As ai 31st March ₹ 56,005.00 16,74,71,610.00 4,00,00,000.00	1 2019 % of Holding 99.99 to 2019 ₹	31st March No. of shares 43,20,995 As al 31st March 56,005.00 - 13,79,85,230.00 4,00,00,000.00	n 2018 % of Holding 99.99 t n 2018 ₹
(c) Shareholder holding more than 5% shares as at the Balance Name of Shareholder Governor of State of Maharashtra Reserves And Surplus Special Component Plan Reserve Opening Balance Add: Addition During the Year Less: - Deductions during the year Gatai Fund Opening Balance Add: - Untilized Funds of Previous Years Less: - Funds received during the year Add: - Untilized Funds of Previous Years Less: - Funds Utilized during the year Special Central Assistance Fund Opening Balance	As ai 31st March No. of shares 43,20,995 As ai 31st March 56,005.00 16,74,71,610.00 4,00.00,000.00 3,23,250.00	1 2019 % of Holding 99.99 to 2019 ₹	31st March No. of shares 43,20,995 As at 31st March ₹ 56,005.00 13,79,85,230.00 4,00,00,000.00 1,05,13,620.00	1 2018 % of Holding 99.99 t 1 2018 ₹ 56,005.00 16,74,71,610.00
(c) Shareholder holding more than 5% shares as at the Balance Name of Shareholder Governor of State of Maharashtra	As al 31st March No. of shares 43,20,995 As al 31st March ₹ 56,005.00 16,74,71,610.00 4,00.00,000.00 3,23,250.00 29,08,70,456.00	1 2019 % of Holding 99.99 t 1 2019 ₹ 56,005.00 20,77,94,860.00	31st March No. of shares 43,20,995 As at 31st March ₹ 56,005.00 - 13,79,85,230.00 4,00,00,000.00 - 1,05,13,620.00 29,36,20,259.00	n 2018 % of Holding 99.99 t n 2018

	As at 31st March 2019 ₹	As at 31st March 2018 र
5 Share Application Money pending Allotment		
Received from Government of Maharashtra	2,63,00,00,000.00	2,63,00,00,000.00
6 Long Term Borrowings		
Secured Term Loan from 'National Scheduled Castes Finance & Development Corporation Limited	4,58,26,647.00	22,58,25,090.00
Unsecured Term Loan from 'National Scheduled Castes Finance & Development Corporation Limited, New Delhi	4,58,26,647.00	- 22,58,25,090.00
(a) Nature of security and terms of repayment for secu Terms Loan from NSCFDC is secured by guarantee	•	
7 Trade Payables		
Micro and Small Enterprises [Refer Note 25] Others	2.17.21.577.14 2,17,21,577.14	3.02.57.838.64 3,02,57,838.64
8 Other Current Liabilities		
Current maturities of Long Term Borrowings Security & Tender Deposits Applicant's Own Contribution Received Statutory Dues Interest on Guarantee Payable Guarantee Fees Payable Provision for Gratuity NSCFDC (LDDP & HRI) Others Miscellaneous Liabilities	18,05,93,443.00 57,90,962.00 1,09,913.00 1,41,16,517.00 5,04,93,302.00 22,85,372.00 49,76,796.00 2,73,09,833.00 1,12,74,344.00 29,69,50,482.00	8,43,76,362.00 57,90,962.00 8,98,513.00 5,05,630.00 5,04,93,302.00 29,41,262.00

A Govt. of Maharashtra Undertaking

FIXED ASSETS AND DEPRECIATION FOR PERIOD ENDED 31/03/2019, SCHEDULE '9'

9. Fixed Assets

	Gross Bloc	Gross Block (at cost)			Depreciatio	Depreciation/Amortisation		Net Block	lock
As at April 1, 2018	Additions	Disposals	As at March 31, 2019	As at April 1, 2018	For the vear	On Disposals	As at March 31, 2019	As at March 31, 2019	As at March 31, 2018
2,40,061		٠	2,40,061			•	•	2,40,061	2,40,061
,15,81,074	•		2,15,81,074	1,10,27,333	6,85,815	•	1,17,13,148	98,67,926	1,05,53,741
6,42,110	38,291		4,46,80,401	2,89,06,052	98,89,195	•	3,87,95,247	58,85,154	1,57,36,058
9,68,702	2,66,680	•	82,35,382	65,06,481	17,28,901	•	82,35,382		14,62,221
4,70,426	30,500		15,00,926	11,18,716	3,51,171	•	14,69,887	31,039	3,51,710
2,97,542		٠	32,97,542	28,07,619	4,67,289	•	32,74,908	22,634	4,89,923
5,78,332	3,36,860		59,15,192	43,75,229	12,89,660	•	56,64,889	2,50,303	12,03,103
2,69,586	31,152	•	48,00,738	27,82,692	11,70,119	•	39,52,811	8,47,927	19,86,894
8,95,47,833	7,03,483		9,02,51,316	5,75,24,122	1,55,82,150	,	7,31,06,272	1,71,45,044	3,20,23,711
692'65'69'8	25,88,264	0	8,95,47,833	5,23,93,287	51,30,835	0	5,75,24,122	3,20,23,711	
0	c	C	0						0
(4 m A 2) 4 C R L [DII (9]	2,40,061 1,15,81,074 7,66,42,110 7,66,42,110 14,70,426 32,97,542 32,97,542 55,78,332 47,69,586 95,47,833 05,59,569	061 074 110 702 742 542 542 542 586 833 0	061 074 110 702 742 542 542 542 586 833 0	061	061 - 2,44,061 110 38,291 - 2,15,81,074 110 38,291 - 4,66,80,401 170 2,66,680 - 82,53,382 426 30,500 - 15,00,926 542 - 3,36,860 - 59,15,192 586 31,152 - 59,15,192 586 31,152 - 9,02,51,316 63,547,833 1,569 25,88,264 0 8,95,47,833	061 - 2,40,061 - 2,140,061 - 0.074 - 2,15,81,074 - 1,10,27,333 - 0.04,061 - 2,15,81,074 - 1,10,27,333 - 0.04,060 - 2,66,680 - 2,66,680 - 15,00,926 - 11,18,716 - 0.04 - 0.04,061	061 - 2,40,061 - 2,140,061 - 0.074 - 2,15,81,074 - 1,10,27,333 - 0.04,061 - 2,15,81,074 - 1,10,27,333 - 0.04,060 - 2,66,680 - 2,66,680 - 15,00,926 - 11,18,716 - 0.04 - 0.04,061	061	061

_	As at 31st March	2019	As at 31st March	
10 Deferred Tax Assets Deferred Tax Assets Deferred Tax Asset - Depreciation/Amortisation	₹	₹	₹	₹
	_	50,80,469.00		1,67,303.00
	_	50,80,469.00	_	1,67,303.00
11 Long term loans and advances (Unsecured and Considered Good)				
Loans to Entreprenuers (secured and considered good by the management) Margin Money Loan to Entreprenuers Opening Balance Add:- Loans given during the year Less:- Transferred to Short Term Loans & Advances	4.67,89,417.00 71,01,483.00 1,67,25,688.00	3,71,65,212.00	3,95,02,731.00 86,78,830.00 13,92,144.00	
Mahila Samridhi Yojna Loan to Entreprenuers Opening Balance Add:- Loans given during the year Less:- Transferred to Short Term Loans & Advances	1,23,88,040.00 1,41,542.00 33,73,744.00	91,55,838.00	1,51,66,780.00 4,70,017.00 32,48,757.00	4,67,89,417.00
NSFDC Loan to Entreprenuers		_		1,23,88,040.00
Opening Balance Add:- Loans given during the year Less:- Transferred to Short Term Loans & Advances	4,92,72,777.00 1,03,69,537.00 3,68,20,519.00	2,28,21,795.00	6,00,75,508.00 1,16,34,390.00 2,24,37,121.00	
Micro-Finance Loan to Entreprenuers				4,92,72,777.0
Opening Balance Add:- Loans given during the year Less:- Transferred to Short Term Loans & Advances	3,02,54,773.00 3,49,469.00 1,81,13,474.00	1,24,90,768.00	3,81,05,283.00 12,64,606.00 91,15,116.00	3,02,54,773.0
	_	8,16,33,613.00		13,87,05,007.00
Deposits (Unsecred and considered good) Employee Loans and Advances Usecured and considered good Unsecured and considered doubtful	3,86,500.00	51,64,240.00	7,63,500.00	51,19,654.00
Less:- Provision for Bad and Doubtful Loans and	3,86,500.00	_	7,63,500.00	
Advances –	<u> </u>	3,86,500.00	<u>-</u> .	7,63,500.0
Balances with Sales Tax & GST and VAT Authorities Lidcom - Restructuring Of Corporation Advance Income-tax and TDS Receivable Advance Income-tax and TDS A Y 2016-17 Advance Income-tax and TDS A Y 2017-18 Advance Income-tax and TDS A Y 2018-19 Advance Income-tax and TDS A Y 2019-20	33,27,376.03 5,21,82,058.00 6,09,34,959.80 5,22,60,942.00	90,55,850.75 15,44,203.00	33,27,376.03 5,21,82,058.00 6,09,34,959.80	61,64,118.0
Less: Income Tax Provision Branch Adjustment Account	5,22,00,542.00	16,87,05,335.83	<u>-</u> .	11,64,44,393.8 (17,31,939.40
Station Adjustment Account	=	26,64,89,742.58	=	26,54,64,733.4
.2 Other Non Current Assets Fixed Deposits with Vijaya Bank		9,00,00,000.00		9,00,00,000.0
	<u> </u>	9,00,00,000.00	=	9,00,00,000.0
1.3 Inventories Raw Materials Work - In - Progress Finished Goods		1,63,76,670.01 8,24,676.75 2,12,74,947.45 3,84,76,294.21		1,70,37,745.5 9,07,725.0 2,08,16,411.0 3,87,61,881.5
14 Trade Receivables Exceeding six months Unsecured considered good				
Less than six months	8,37,68,276.94		8,51,62,088.64	
Unsecured considered good Less : Provision for doubtful debts	2,14,712.62	8,39,82,989.56	21,11,320.80	8,72,73,409.4
Others Unsecured considered good				
		8,39,82,989.56		8,72,73,409.4

	As a 31st Marc		As at 31st March	
_	₹	₹	₹	₹
6 Cash and Bank Balances A Cash and Cash Equivalents Balances with Banks on Current Accounts	- 5,77,80,613.77		8,36,62,696.82	
Cash on hand	13,49,399,85	5.91.30.013.62	17.73.056.80	8.54.35.753.6
B Other Bank Balances		5,91,30,013.62		8,54,35,753.6
Long-term Deposits with maturity more than 3 months but less than 12 months	_	3,33,13,28,313.00 3,39,04,58,326.62	=	3,18,83,21,856.0 3,27,37,57,609.6
5 Short term Loans and advances (Unsecured, Considered Good unless otherwise stated)				
Advances to Suppliers		82,944.00		3,42,634.0
Receivable from Social Welfare Department Prepaid Insurance Charges		4,00,00,000.00 3,87,010.00		4,79,74,400.0
Employees Loans and Advances Loans to Entreprenuers (secured and considered good by the management) Mahila Kisan Yojna Loan to Entreprenuers		88,77,735.21		82,27,417.9
Margin Money Loan to Entreprenuers		16,78,96,328.00		15,36,85,472.0
Mahila Samridhi Yojna Loan to Entreprenuers Natya Rashika Loan to Entreprenuers		3,49,39,125.00 1,46,642.00		3,35,82,989.0 1,70,261.0
NSFDC Loan to Entreprenuers Micro-Finance Loan to Entreprenuers		40,06,61,025.85 7,57,62,014.00		38,25,98,040.0 6,30,67,719.0
	=	72,87,52,824.06	=	68,96,48,932.9
7 Other Current assets Interest accrued on Fixed Deposits Interest Receivable from Vijaya Bank Receivable from Social Welfare department towards managerial subsidy, Gatai Fund and SCA	<u>-</u>	2,87,63,734.00 42,17,206.00 3,29.80,940.00	=	3,83,86,903.0 42,17,206.0 4.26.04.109.0
3 Revenue from Operation				
Sale of Products		27,96,588.09		2,69,16,257.7
Other Operating Revenues Interest on Loan to Entreprenuers	1,23,10,073.00		1,50,18,147.00	
Sales of Scrap Managerial Subsidy Received	8,40,00,000.00		4,22,48,000.00	
Service Charges Received Revenue from Operations (Gross)	-, -, -,	9,63,10,073.00 9,91,06,661.09		5,72,66,147.0 8,41,82,404.7
Less: Excise Duty	-		_	
Revenue from Operations (Net) Other Income	=	9,91,06,661.09	_	8,41,82,404.7
Interest on Deposits Interest on Office Loan		22,11,14,059.50 4,44,292.30		22,73,95,742.5 3,50,955.5
Miscellaneous Receipts	<u>-</u>	1,49,010.00 22,17,07,361.80	=	1,32,699.5 22,78,79,397.
Cost of Materials Consumed				
Opening Stock Add : Purchases	1,70,37,745.52 20,14,878.52		1,19,60,967.00 43,42,858.66	
Less : Closing Stock	1,90,52,624.04 1,63,76,670.01	_	1,63,03,825.66 1,70,37,745.52	
Less . Closing Stock	1,03,70,670.01	26,75,954.03	1,/0,3/,/45.52	(7,33,919.8

	As at 31st March	2019	As at 31st March	2018
_	₹	₹	₹	₹
Changes in Inventories of Finished Goods, Work-in-Progress				
and Stock-in-Trade				
Opening Stock Work-in-Progress	9,07,725.00		13,06,420.00	
Finished Goods	2,08,16,411.00	2,17,24,136.00	1,90,28,969.00	2,03,35,389.00
Closing Stock Work-in-Progress	8,24,676.75	, , ,	9,07,725.00	,,,
Finished Goods	2.12.74.947.45	2,20,99,624.20	2.08.16.411.00	2 17 24 126 00
	_	(3,75,488.20)	_	2,17,24,136.00 (13,88,747.00
Employee Benefits Expense				
Wages to Workers		8,84,957.00		18,38,422.00
Salary and Wages to Staff Employer's Contribution to EPF and FPF		3,58,18,826.00 19,80,701.00		3,79,45,165.00 21,43,067.00
Contribution towards Gratuity Scheme Staff Welfare Expenses		72,35,692.00 39,42,353.00		10,56,794.00 16,61,391.00
		4,98,62,529.00		4,46,44,839.0
Finance Costs				
Interest on Loan from NSFDC		1,04,00,829.00		72,29,662.00
LDDP and HRI Guarantee Fees		2,73,09,833.00 50,27,361.00		55,98,982.00
	_	4,27,38,023.00	_	1,28,28,644.0
Other Expenses				
Advertisement Expenses Assembly Expenses		17,73,335.00 4,06,485.00		2,74,175.00 3,00,753.00
Bank Charges Board Meeting Expenses		80,796.55		1,13,455.42 3,05,328.00
Business Promotion		72,12,690.34		3,05,328.00
Building Expenses Consumable Dead Stock		2,05,463.00		4,38,985.00
Data Processing Charges Discount		3,05,848.00		1,95,000.00
Electricity and Power Charges Entertainment Expenses		11,95,102.00		10,15,259.00 5,29,083.00
Freight Charges Gift Articles & Promotional Expenses		1,13,815.00		2,97,920.00
Honourarium to Chairman Insurance Charges		2 24 220 00		
Internal Audit Fees		3,34,238.00 2,20,000.00		25,01,818.00 2,25,000.00
Labour Charges Legal and Professional Fees		2,04,41,224.88 56,03,962.10		2,49,30,482.00 33,13,202.00
Medical Expenses Miscellaneous Expenses		-		60,189.00 56,593.00
Office Expenses		10,36,586.98		12,72,113.00
Other Expenses Other Factory Expenses		18,36,135.00 1,21,191.00		18,16,206.3
Packing Expenses Postage and Telegram		95,068.00 6,51,111.00		6,25,270.00
Printing and Stationery		16,72,278.00		18,22,274.00
Property Tax Rent,		8,41,704.00 20,84,453.50		24,25,517.00
Sales Tax Repairs and Maintenance		1,29,643.00		11,74,325.00
Security Expenses		21,30,083.00 24,60,557.00		20,49,322.00 25,29,057.00
Statutory Audit Fees Subscription Fees		75,000.00		50,000.00
Telephone Expenses Testing Fees		6,36,728.00		7,87,422.00 1,36,965.00
Transport Charges		1,70,968.00		89,502.00
Travelling and Conveyance Uniform Expenses		95,62,329.00		77,93,200.00 1,20,432.00
Vehicle Running & Maintenance Expenses Water Charges		3,27,979.00 1,37,874.00		4,31,490.00 99,157.00
Prior Period Items Prior Period				
Provision for departmental tax demands Branch Stock Adjustment		1,34,27,708.00 (17,31,939,40)		
ROC Filing Fees		(17,31,939.40) 79,200.00		
Property Tax Old Balances Written off	_	8,15,958.00		
Exceptional Items	_	7.44.53.574.95	_	5.77.79.494.79
Loan Waiver - Schedules Banks				

A Govt. of Maharashtra Undertaking

- 26. There are no delayed payments to Micro and Small Enterprises as defined in the Micro, Small and Medium Enterprises Development Act, 2006 during the period. Further, there are no dues to such parties which are outstanding as at the Balance Sheet date. This information has been determined on the basis of information available with the company. This has been relied upon by the auditors.
- 27. During the Financial Year 2018-19, the Corporation has received Share Application Money of Rs. NIL (2017-18: Rs. NIL) from the State Government of Maharashtra. Thus, the total paid up and subscribed share capital inclusive of Share Application Money Pending Allotment of the Corporation stands at Rs. 26300.00 lacs (2017-18: 26300.00 lacs Lacs) as against the authorized capital of Rs. 5000.00 Lacs as on 31-03-2019. There is no clarity about the allotment of the shares against the share application money.

28. Reserve and Surplus

- a) During the Year, the Corporation received a grant from Central Government towards Special Central Assistance (SCA) of Rs. Nil (2017-18: Rs. Nil) Balance as on 31st March, 2019 is Rs.28,71,87,352/-(2017-18: Rs.29,08,70,456/- The said grant is in the nature of Capital Subsidy and no liability by way of refund accrues to the corporation for the un-disbursed subsidy.
- b) The Corporation receives amounts from time to time under the Special Central Assistance Scheme (SCA) scheme from State Government and the unspent amount of the same is not repaid or returned back to the said authorities. However as informed to us, while releasing grant in the subsequent year the unspent subsidy will be adjusted by the State Government.

29. Secured Loan

- a) Loans from National Schedule Castes and Tribes Finance and Development Corporation (NSFDC) is secured by the guarantee of the Government of Maharashtra of Rs. 5000 lacs.
- b) The Corporation has provided Interest Payable for the year to National Scheduled Castes Finance and Development Corporation Limited (NSFDC) on the basis of yearly statement and account extract received from NSFDC.

A Govt. of Maharashtra Undertaking

30. Other Current Liabilities

- a) The Corporation Collects Applicant's Own Contribution @ 5% of Project Cost for Loans sanctioned under NSFDC. The said Contribution is returned to the beneficiary on disbursement of loans. The Corporation does not have the list of contributories for the opening balances. The Management is in the process to collect the details. Further, no proper details are available for current year. However balance as on 31st March, 2019 is Rs.1.01.913/-
- b) Other Current Liabilities consists of Security Deposit and Earnest Money Deposit (EMD) of Rs. 57,90,962 (March 31, 2018: Rs. 57,90,962), which are outstanding from Long time and are subject to confirmation and reconciliation.
- c) The Corporation has outstanding liabilities towards Interest on Guarantee payable amounted to Rs. 5,04,93,302 (Previous Year: Rs. 5,04,93,302) of prior years.

31. Fixed Assets

The Corporation has not maintained Fixed Assets Register as required by Section 128(1) of the Companies Act, 2013. Further due to this physical verification of fixed assets has not been done during the year. Accordingly the Company is not able to calculate depreciation as required by schedule II of Companies Act, 2013.

32. Loan to Entrepreneurs

- a) Loans to Entrepreneurs represents schemes implemented by the Corporation such as Margin Money Loans, Loans under NSFDC. These balances are subject to confirmations.
- b) The Corporation has not yet framed any policy for identification of Bad and Doubtful Debts and making of any provision thereof. In view of the above, no provision for Bad and Doubtful Debts (Non-Performing Assets) have been made. Further, the Corporation does not have the party wise details for outstanding balances as at year end of Rs. 76,10,38,747.85 (as at March 31, 2018: Rs. 77,18,09,488/-). The Management is in the process to collect the details. Due to this, impact on the profit for the year and reserve and surplus and Loans to Entrepreneurs as at year end could not be ascertained.

A Govt. of Maharashtra Undertaking

c) The Balances of General Ledgers do not tally with the Beneficiary's personal ledgers since the personal ledgers are not updated. In few cases, break up of loan recovery such as Principal and Interest, is not available. In some cases, interest calculation in personal ledgers of beneficiaries is incorrect. Due to this, impact on the profit for the year and reserve and surplus and Loans to Entrepreneurs as at year end could not be ascertained.

33. Loans and Advances

- a) The Balances of General Ledgers do not tally with the 'Loans to Staff' personal ledgers since the personal ledgers are not updated. The break-up of loan recovery such as Principal and Interest is not available. Further no party wise detail is available to identify the doubtful amount against loans to staff as at the end of the year of Rs. 92,64,235/- (as at March 31, 2018: Rs.89,90,918/-). The Management is in the process to collect the details. Due to this, impact on the profit for the year and reserve and surplus and Loans to Staff as at year end could not be ascertained.
- b) The Balances of General Ledgers do not tally with the 'Advances to Staff' personal ledgers since the personal ledgers are not updated. Further no party wise detail is available to identify the doubtful amount against advances to staff as at the end of the year. The Management is in the process to collect the details. Due to this, impact on the profit for the year and reserve and surplus and Loans to Staff as at year end could not be ascertained.

34. Inventories

The Corporation is not consistently applying the valuation policies as mentioned in note 1(c), which is not in confirmity with the provision of Accounting Standard 2 "Valuation of Inventories". Since proper details are not available with the Corporation, due to this, impact on the profit for the year and reserve and surplus and Inventories as at year end could not be ascertained. Unreconciled branch stock adjustment of Rs. 17,31,939/- is written back to profit & Loss account as prior period item.

35. Trade Receivable

The Corporation has not yet framed any policy for identification of Bad and Doubtful Debts and making of any provision thereof. In view of the above, no provision for Bad and Doubtful Debts have been made.

A Govt. of Maharashtra Undertaking

36. Cash and Cash Equivalents

There are many items appearing in the reconciliation statements of Bank Accounts of Head Office, District Offices and Regional Offices, to the extent available, which were carried forward since long and no effects have been given in the books of account of the Corporation. Amount involve for these items in aggregate is substantial.

Balances with Scheduled Banks includes unspent amount of government assistance to be used towards social welfare activities.

Subsequent to the year end in February 2014, a fraud was committed by third party agents, in respect of Fixed Deposits of the Corporation with a nationalized bank worth Rs. 900 Lacs against which an unauthorized overdraft facility was availed and siphoned off an amount of Rs. 810 Lacs. The Corporation has filed 'First Information Report (FIR) with Economic Offences Wing, Mumbai vide FIR No. 204/2014 Dated 07-08-2014. The case is currently under investigation.

A Govt. of Maharashtra Undertaking

37. Contigent Liabilities

Particulars	As at 31st March, 2019 Rupees	As at 31st March, 2018 Rupees
Claims against the Company not acknowledged as Debts		
Appeal before the Commissioner of Sales Tax (Appeals) Mumbai in respect of VAT Assessment Dues for the Financial 2005-2006	30,03,295	30,03,295
Appeal before the Commissioner of Sales Tax (Appeals) Mumbai in respect of VAT Assessment Dues for the Financial 2013-2014	31,23,390	31,23,390
Penalty in respect of Filing Fees payable to ROC due to Non Filing of various Returns such as :	Amount not determined	1
Annual Return, Balance Sheet and Profit and Loss Account, Allotment of Share Capital, Increase in Authorised Capital, Director Appointment / Regisnation and Others		
or F.Y 2016-17 under Income Tax Act 1961 for Assessment Dues u/s 143(3), Pending with appeallate Authority	4,14,69,321.00	
For F.Y 2017-18 under Income Tax Act 1961 for Assessment Dues u/s 143(3), Pending with appeallate Authority	2,76,94,540.00	

38. Related Party Disclosure

a) Other Related Parties with whom the company had transactions during the year

Key Management Personnel

Mr. Rajesh F. Dhabre

b) Disclosure of transactions between the company and related parties and outstanding balances as at the year end :

Year ended 31st March, 2019 Year ended 31st March, 2018

Rupees Rupees

Key Management Personnel

Remuneration 16,79,355.00 6,24,848.00

A Govt. of Maharashtra Undertaking

39. Basic earnings per share has been calculated by dividing profit for the year attributable to equity shareholders by the weighted average number of equity shares outstanding during the year. The company has not issued any potential equity shares and accordingly, the basic earnings per share and diluted earnings per share are the same. Earnings per share has been computed as under:

	Year ended	Year ended
31st	March, 2019	31st March, 2018
	Rupees	Rupees
Profit for the year (Rs. '000)	1,40,672	1,71,495
Weighted average number of shares	43,20,996	43,20,996
Earnings per Share	32.56	39.69

(Rs. per Equity Share of Rs. 100 each) - Basic and Diluted

40. Basic earnings per share has been calculated by dividing profit for the year

For Mehta Kothari & Co.

Firm Registration No. 106248W **Chartered Accountants**

SD/-

CA Mayank Kothari

Partner

Membership No. 120266

Place: Mumbai Date:23.06.2022

UDIN: 22120266ALSLKS5005

For and on behalf of the Board

SD/-(Sumant Bhange) Chairman

(Dinesh Dingle) **Managing Director**

SD/-

Place: Mumbai Date:23.06.2022 Place: Mumbai Date: 23.06.2022

